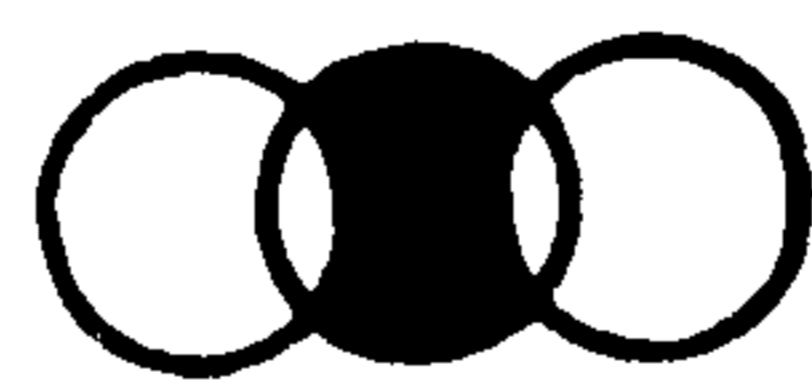

Ketabton.com

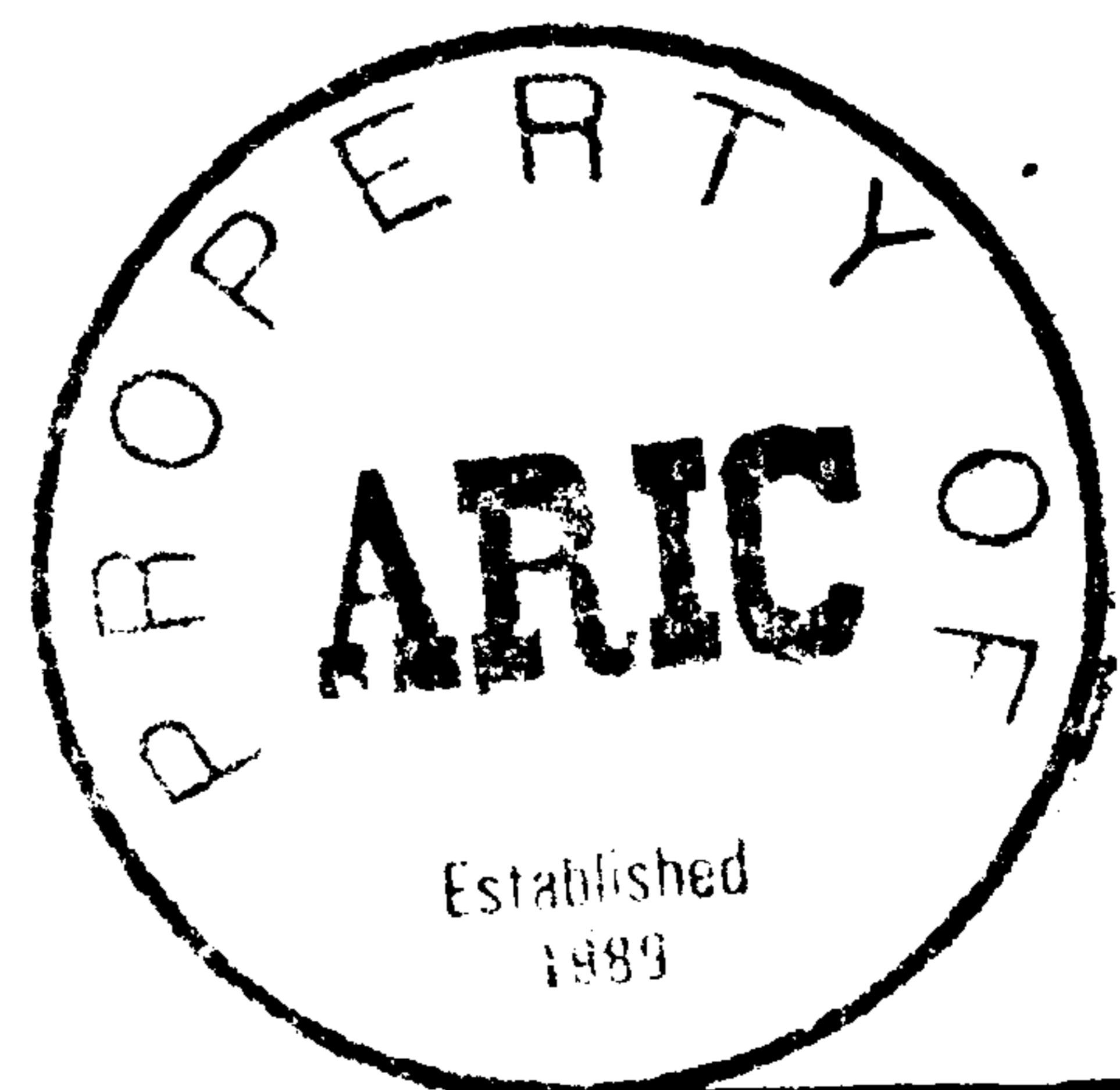
ورپانگه

يوه ورپانگه په لاس ورشي
آدم ولاړشي قدم ورپاندي
بيا پيري په خای ولاړوي
اوتيري وي لاندي باندي

کوهر رحمن کوهر

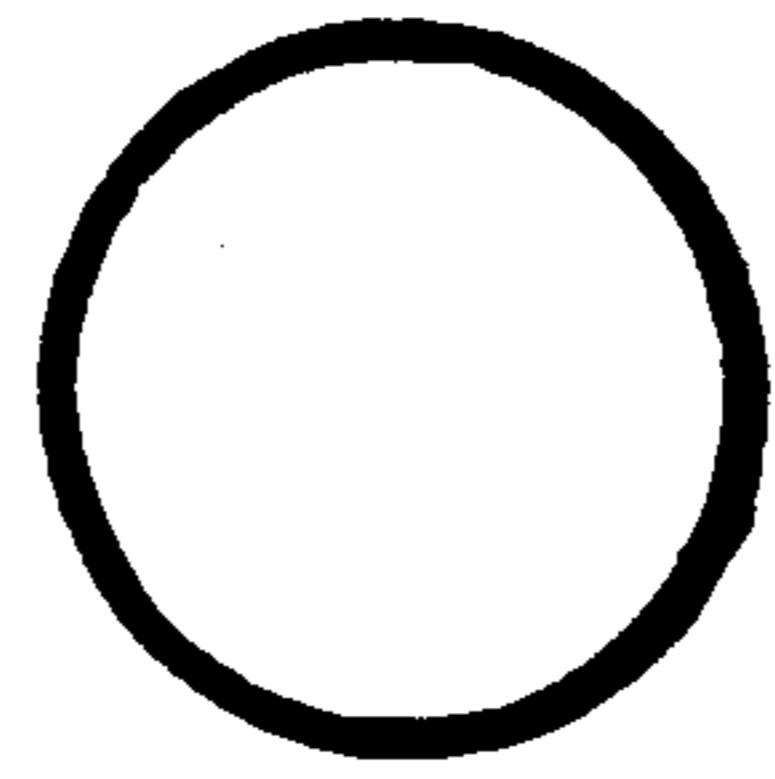
دکتاب نوم : وراڻڪه

وينا وال : گوهر جمن گوهر
دچاپ کال : ۱۹۱۹
خطاط : نورالدين هنريان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

په ویکار
دهغه ټولون مریالو
په د بنیاد مود سختونو حنی
تېڅندی د پښو حولا فی او د -
لاسونو ولچکونه پرې کوی او دا
سرنګ آدمزاد خپل قجیر قامت
ته ورچکوی او ژوند نور
غورخانګن کوی.

څوگ پي ولې خپل قسمت کړي

کومه ورځ چې نور پېدی شي

ځان په پنځس ولې لیکه کړي^(۱)

چې په شتو کې اودر پېدی شي

څه په سراسمانو کې پي

که آسمان ځمکه کېدی شي

په مټ څه لره سر په ده

چې په مټ نر رغونېدی شي

په خردک دې ولې سود شي^(۲)

چې په خپز نښتريدی شي

د پړوتل ته ولې پلي^(۳)

له بريالو چې ملېدی شي^(۴)

د باز اډاره نر دې نه نر ده

که نه پي چټي باز پېدی شي

ليت او لارچې د مېړه وي

فطرت ټول ولجه کېدی شي

۱-نور پېدل = بدلېدل، ۲- لیکه = حساب، ۳- خردک = یو بوټی، ۴- سود = مطمئن

۵- پړه = ماتې خوړل، ۶- تل = ډله جمعیت، ۷- پتل = یوځای کېدل، ۸- ملل = مل کېدل

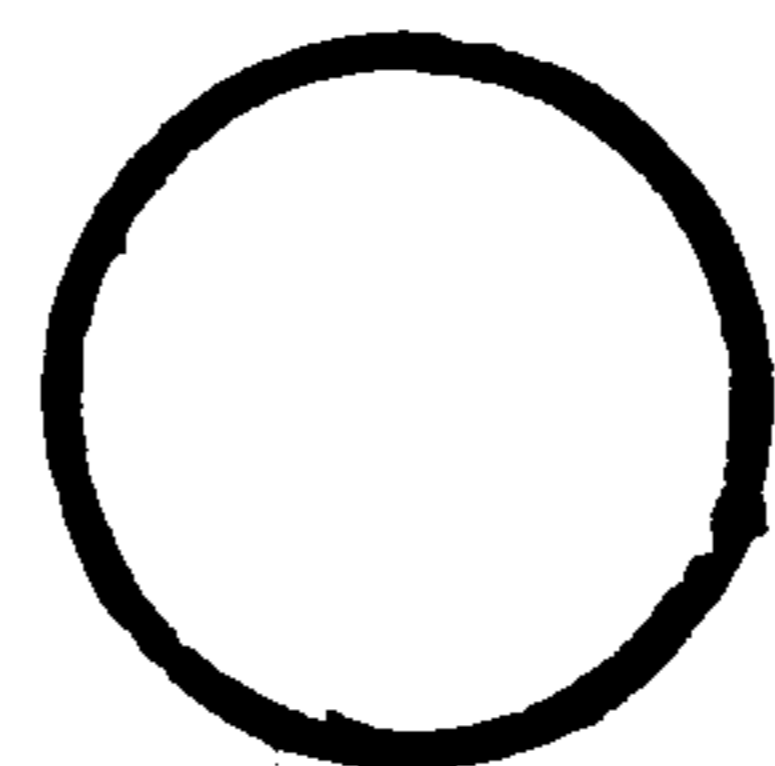
که سواره لوی فرعونان دی
که کلیم شی کونہ پدی شی
دبری لاری بند نہ دی
کہ لہ سرخوک تہر پدی شی

لوی کتاب دمیر بنکارانو
گدیپہ وینہ کی دخان کا
بیادختوگوگوشتان ہول
الوتونکی باتوران کا

دکلیم دودونہ خیل کا
انسکوره زورجھان کا
پرپاسلی اونتلی
دوران قهرمانان کا

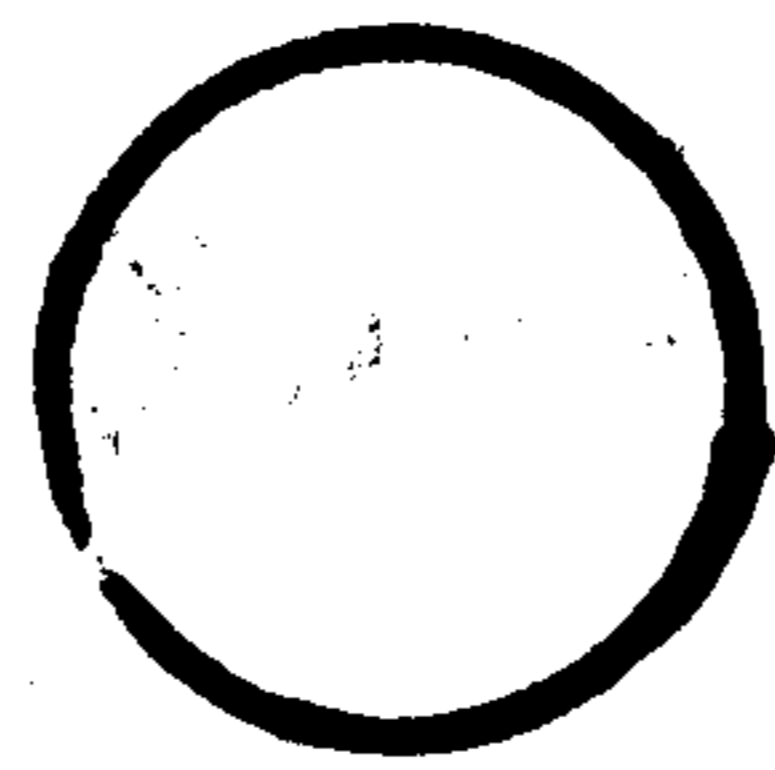
ہندہ شوک چہ مہرہ خیل دی
تہینگ پہ ننگ اوپہ خیل خیل دی
دزہرو مارپی پ ژوند دی
چہ دشنوزمرو دسپل دی

۱-نتلی = ناتار شوی، ۲-خیل = ہوچ، ۳-مارپی = بنکار.

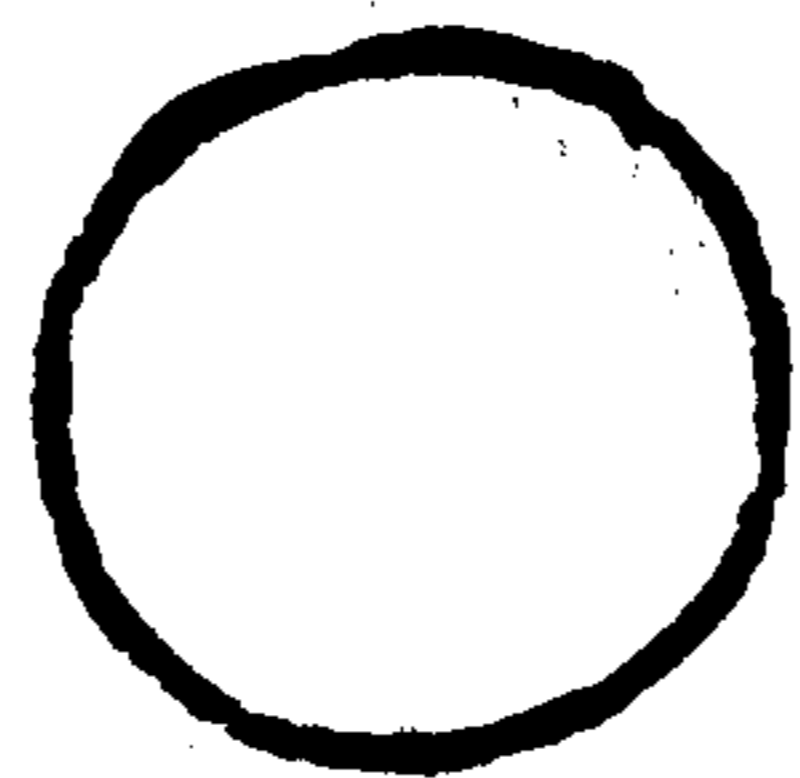
ترهې وينې دى سگروېتې
 ترهې وينې هم رامبيل دى^(۱)
 دخپل تک دى پاتې شوي
 په کولند دى که په بنکېل دى^(۲)
 رشي خنکه بې کوندرې شي^(۳)
 چې خانگي همدرشپېل دى^(۴)
 داطيب به دې خنک روغ کړي
 چې پي چارې دشا خپل دى^(۵)
 چې د دروزي پي تنې وي^(۶)
 په وينو پراته غلبېل دى
 چې جامه پي کاسيري وي^(۷)
 خه په چپل، خه که بې چپل دى^(۸)
 د باتور انگي وروستى ده^(۹)
 مشرى که په چارخويل دى^(۱۰)

-
- ۱- رامبيل = يوکل ، ۲- کولند = کتخه چې دغويې ، خاروي خت ته پي اچوي چې دآزاد
 گر خېدونې منع وساتي ، ۳- کوندى = کانه کتې - خليل ، ۴- خانگي = درې غاښې
 ۵- وشپېل = چې دغلې رشي پرې بادوي ، ۶- شاه خپل = چې شاه خليل کوي يعنى خرمه
 ۷- شيخ تسمه تسمه کوي ، ۸- دروزه = دغنودنډر - تيلي ، ۹- کاسيري = بدلسنى
 ۱۰- چپل = پروښى ، ۱۱- انگي = يوه لويه چې وايي انگي انگي - مل دى شوک دى ،
 ۱۲- چارخويل = قرقره

نه ددين، نه دسا^(۱) دين دي
خوار متازه د سوئيل^(۲) دي
شايد بيا خليل^(۳) زرغون كړي
"مومنان" ټول آذر خپل دي

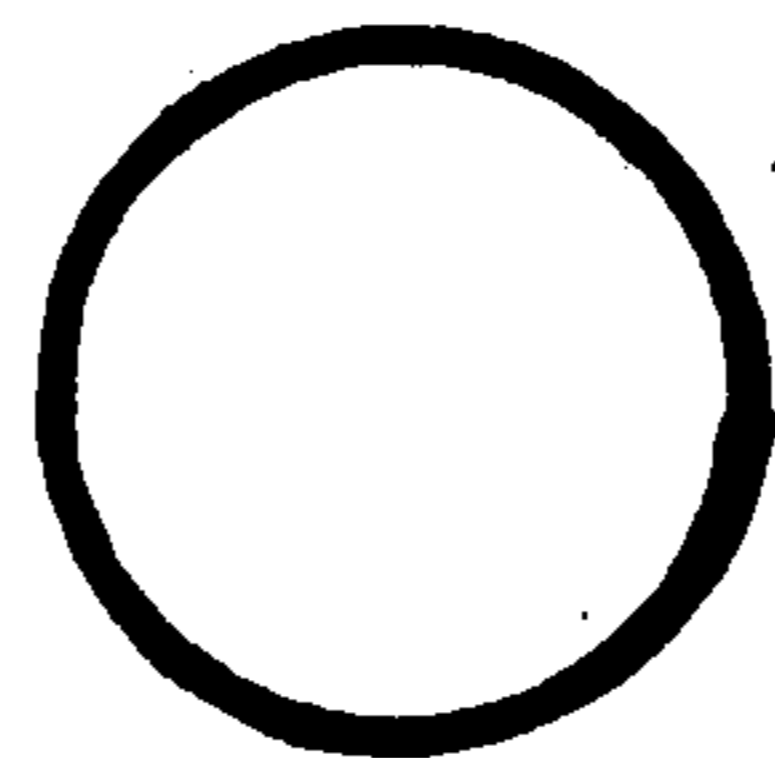
كليمه لويه كيميا ده
لاناپوهه پر دنيا ده
شوند په هر اړيكي وي چي
كليمي ته يې اړتيا ده

د جهان د سما^(۳) پېټي
وري تندي باندي مېړونه
د ملخي نه كله كېږي
د باتور، د باز كارونه
ننگيالي په دار بر سپره
غوروي خپل منبرونه
په پاخون چي "زه يم" نه كړي
خوشې پوچ هغه موندخونه

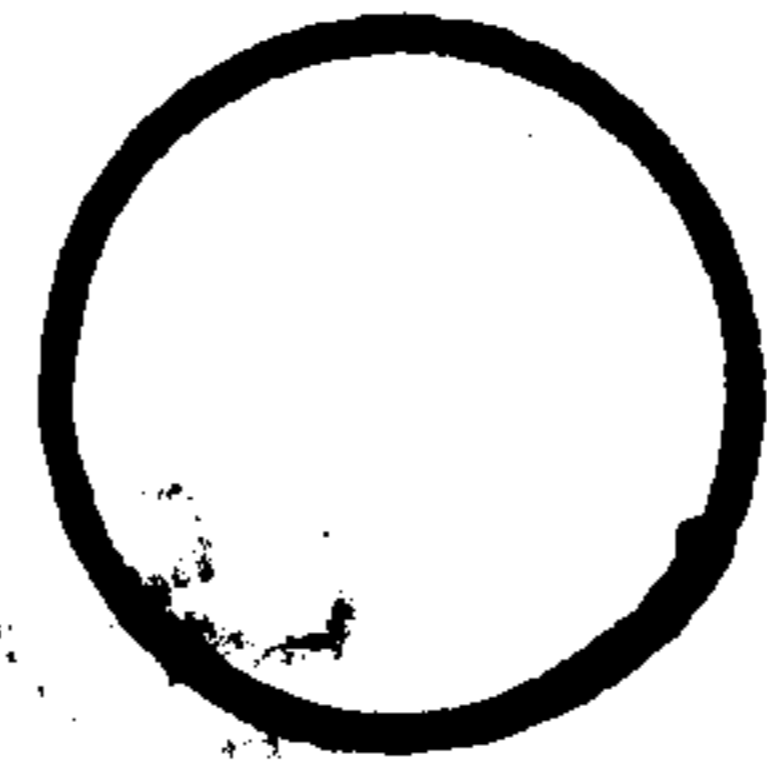
۱- سادين = ارولى خلكه، ۲- سوئيل = درېيمه نړۍ، ۳- سما = بندوسين - توزير

په جوقار چي لرو بر کړي
 بلايي هغه بانگ^(۱) سونه
 چي دا حُصکه دخدای کور کړي
 دي هغه دڅښتن ملونه

ننگيالي دي شاه مېړونه
 لکه حق پي کړ وږه وي
 دننگيال په مت، په توره
 دلت اړدڅښتن کړه وي
 خو لپ ماتي په فرعون کړي
 دننگيال دمزري زړه وي
 تورڅنگلونه خوندي وي
 حق ننکي پي غرين کړه^(۳) وي
 ساه پي واچوي جوښو کي^(۴)
 له پېرو پېرو چي مړه وي
 دناحق وږه^(۵) ټول پړه کړي
 وږه هغه کړي، چي تل پړه وي

۱- بانگونه = آذانونه، ۲- تورڅنگلی = باطل کاره، ۳- غرين کړه = قلا- سنگر
 ۴- جوښه = تنه، ۵- وږه = بريالي.

دکيدر په اورپو نه شي

چې په غرمب د شتوزمرو شي

په تسپو موسلو نه نشي

چې په تورو، په نپزو شي

په منښتو نه بودېږي

چې په وينو په خولو شي

چې د باز شوغې ته اړ وي

هغه څنگ له توتکرو شي!

ننگيالي يې شي کولی

چې په دار، په غرغرو شي

د تاريخ بهير کولی

کله څوک بې هوډ يالو شي؟

د راسمنو چارې کله

د نارامو په لينگو شي

د ژوندون د ميدان گټې

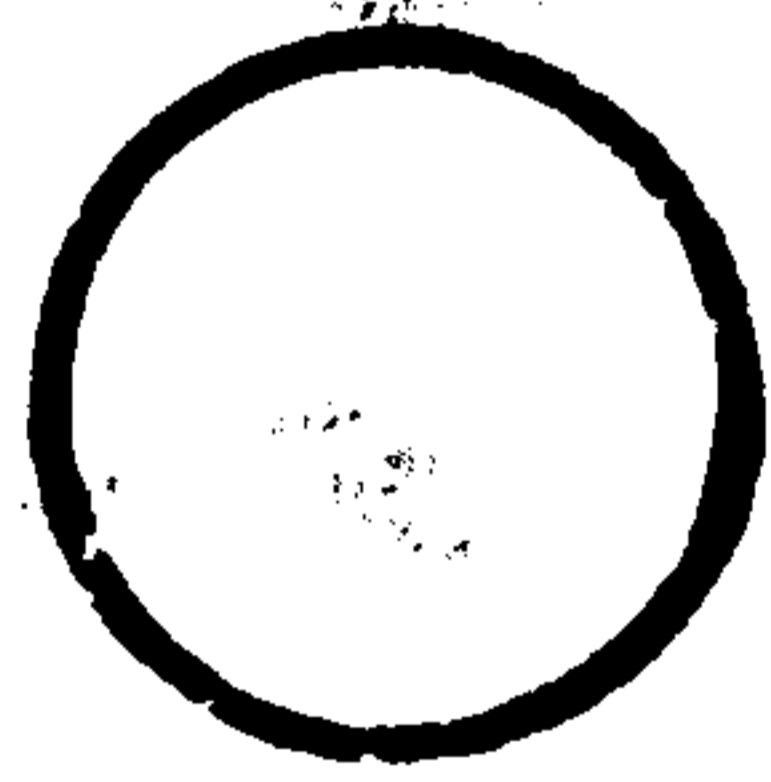
په ډال غاړو تور يالو شي

د څيرک مېرانه کله

له درست کلی درېندو شي

۱- منښته = نريار تونو ته دورو دپاره په ځان څه منل، ۲- نارام = ناغېر - ناراست.

چچا رنخود باوڀري وکري
 پوچي هيلي د داروشي
 آدم وکوره اي مار کسه!
 کله جي سود په کوروشي
 دمانکو د کوچني نمڙي
 پوره خرننگ په حلوشي
 چچا د نمرود روناوي وي
 روڼ په خنک په اوروشي
 عقل خه خوني آتي دي
 راستوري په خپلوملوشي
 د خيرک سر پوره والي
 د حقي په سپاروشي

چچا له مال خبره واورې
 پت په سرباندي پاله شي
 کائنات چچا په منگل کري
 داسري سري باله شي

۱- باوڀري = بابڀري = دناروغی بیا تاند بدل، ۲- نمڙي = جاجي، ۳- اورکي = اوربلكي
 ۴- راستوري کېدل = راگرځېدل - راخلاصېدل - راختل.

لوپتي نه تلي صبا خشوڪ

هم يو، زويم، به تال شي

بنڪي هغه چي بنپوه يپ

يود "زويم" په پساله شي

زويم هر ڪله حلبي دي

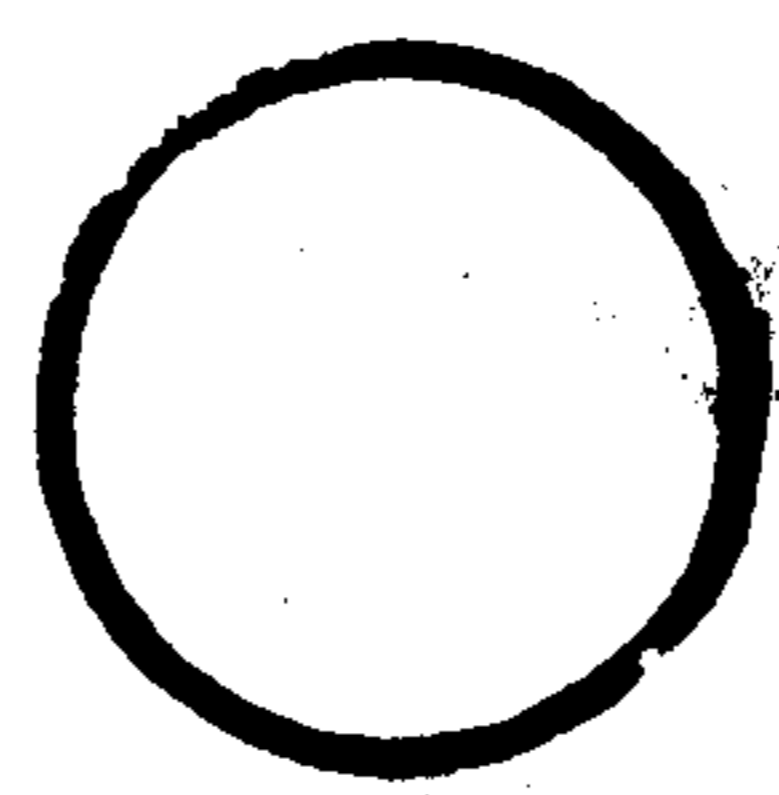
دي وجود چي زور حاله شي

هغه ورځ به ستر سحروي

چي دا خمڪه يو ڪاله شي

په يولوي سين کي غرلي

چري، چري، لښتي، وياله شي

د ڪتاب حد ماتي مه شي

هر لاره چي ترپي

چي د ژوند د خيره نه وي

ورانوه لاري زري

حق به هله مېشته وکا

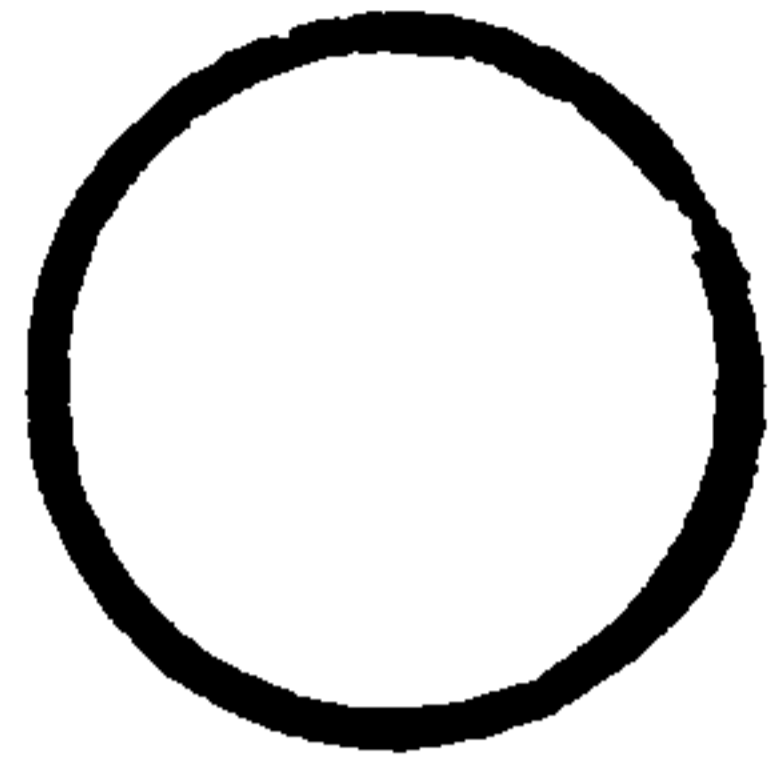
لومري غير چي وشري

يا سري ياد خري شه

حق ناحق ولپ ولسري

۱- بنپوه = ډول - بنايسته والي، ۲- ڪاله = ڪور

زېښناکيان چې له مينځ ورک شي
پرکني به شي مسرې
لوی آتيان لکه اوگر کړي
د جگ غرتيږې ورې

سترر څارکو د واره کسي
په څارلو کرل تنه کي
نری وټ پي چرته بيا موند
بر دستورو په دنيا کي

له کارونو او له شکو
سره زړه وښکل کيږي کړو
الوول حق و ناحق دی
څنگ تر اوسه سترگورو

د بوذر د کندي خلق
د آږود کندي دي
که هر څومخ په کعبه دي
له بتانو پيوندی دي

۱- اوگر د څاروود خوړلوته وروسته پاتې کېدونکی کياھ يا تانتي، ۲- کيږي کيږي کيږي

چرروي د بنينو مېني

خیرکان خوشبېبه گروي

د وختونو په ناتار کې

چې بې وگورې د بېر وي

د وجود نېستي بلا ده

پرې له ختو مارکسان ژاري

سر نېستي ده د نيش "زه يم"

دوه نېستي کليمان ژاري

رغانه د توکو توکو

د صورت هسي دور پېري

ولې "زه يم" يو توکيز دی

يو توکيزی نه نر پېري

حيواني وجود څه دی؟

د حجر و الوولتيا ده

او حجرې د خاورين توکو

خپل تر مينځه انډولتيا ده

۱- مېنه، کور، ۲- دېر، سنگسار، ۳- نيش، ناشته، نيشت، ۴- يو توکيز = د يو توکی نه جوړ، چې گډونيزه نه وي، ۵- حجره = Cells - ژوند ينگی.

دا خاورينہ وارہ تہو کي

دہر پيننگور غونہي دي

اوبر پيننگو تہ چي خير شي

تشي تر قندہ شي دي

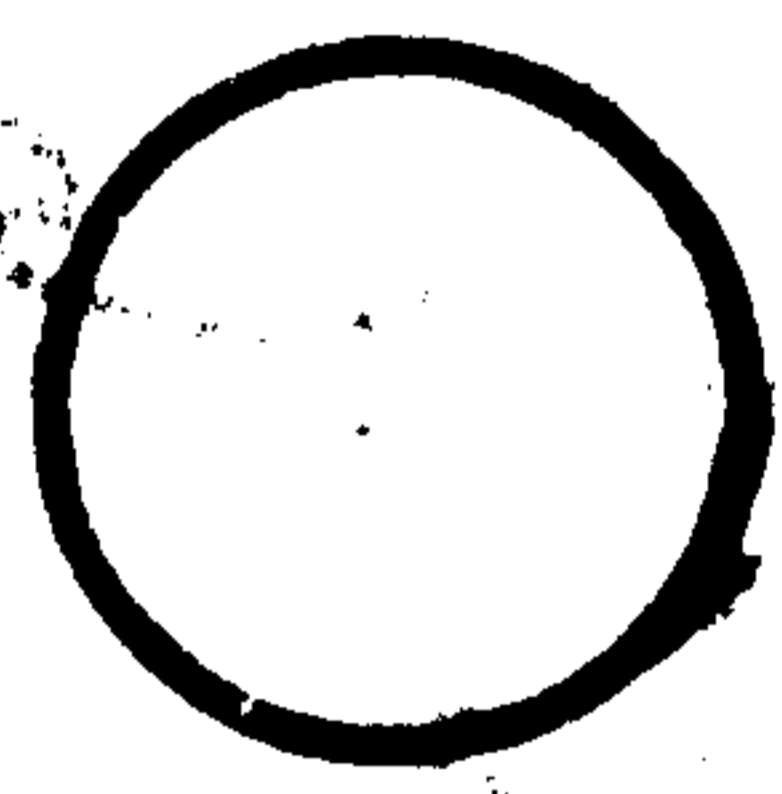

دين ہمہ وارہ سرہ زردی

مذہبونہ بتول زدنہ پخ

دين ژوندون کاندی غور خانگہ

مذہبونہ پچار مبخ

کر لاسی کندوان پی دک شول

چی جب جوب شول پہ خولو کی

خارلہ هغو توریالیو

چی پہ خیز دی سرخیری وکی

غورہ بتولہ دی پہ خان بده

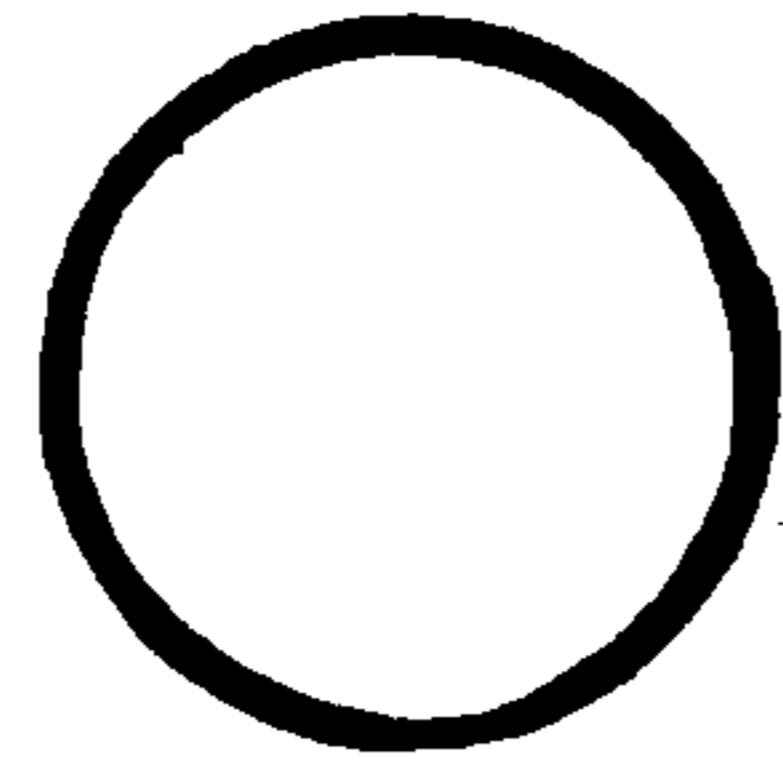
تش لمن کہ پی پسرلو کی

سادہ گوری ملفلری

خسا ہندو کو، خرخو رو کی

۱- سرخیری = سرپہ ۲۰ - غورہ = تومت - گرم والی - ملامتہ

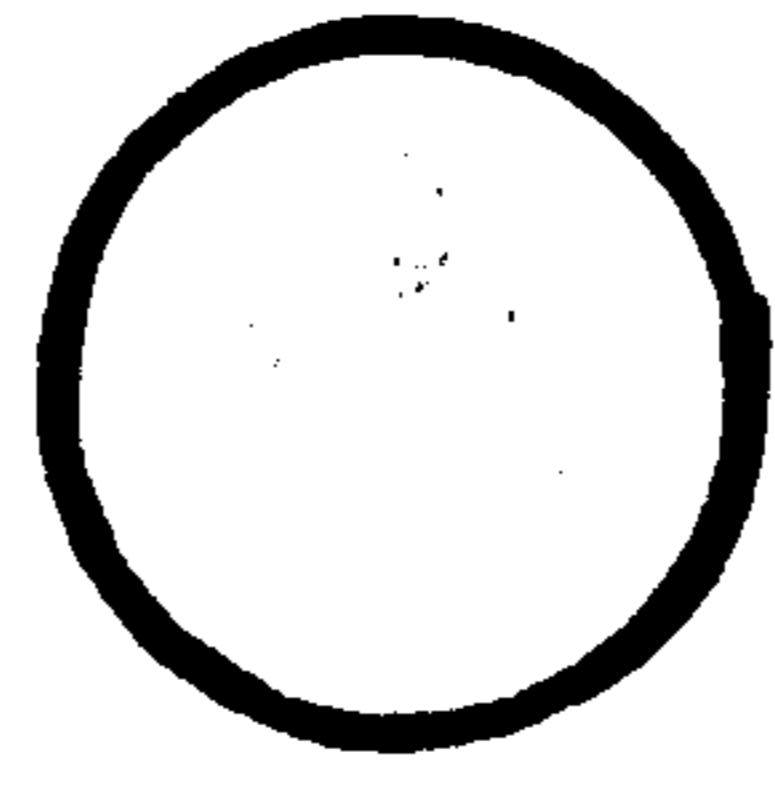
دا چي کوانين په ستورو کي پري
ته هم لوره شه نيزو کي
شه ناويا ته چاره وکړه
مېرنيه! په تلوتلو کي

کورپي مار چي د بمبل وو
هغه سر په موندلو دي
کرولي چي د باز وي
پدلوکو په شوغو دي
چي د بريد او د غدي و
د تسپو د موسلو دي
چي جرگي پري بنايسته وي
هغه شرم د جرگو دي
چي خستن دلوي انځور و
اوس د پوچو کسپدو دي
د تيرو تورو بڼو کي و
د بي سترگو د کندو دي

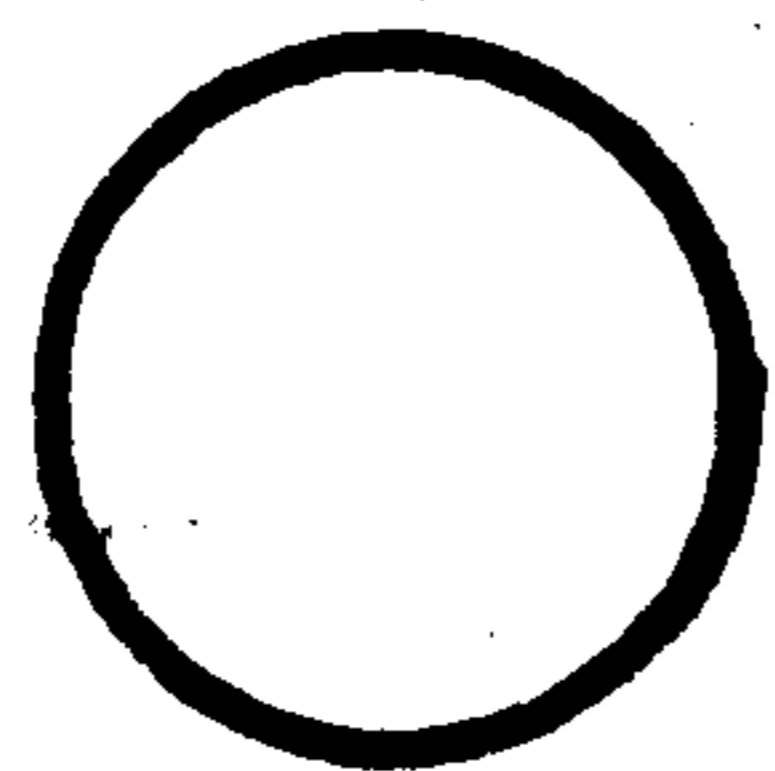
۱- کورپيان = د اتان د مخي په لوبه کي په بمبل (په سر کي) د کورپي (حلقې) د نننگي وپشتونکي
۲- موندو = د مخي په لوبه کي په بت د تپلي خپي نه بنکته وچي کپي لوتی، ۳- کرولي = د بنکار
خير کولو، خار لو د پاره د باز تاو بدل راتاو بدل، ۴- بور = زمري، ۵- کندي = چم، محلت.

دقرآن حُني ناميـنده
خه دخوشوعقيـدو دی

بازداری یولسوی هنر دی
ته په یوبیله بازداريپ
چتی نه لری جـ پ
په نامه باندي ميشکارپ^(۱)
تش غرپازو وته ناستی پی
خه که حوی د لوی یلاریپ
ته میربنکاره کرین غوارپ
په بنه بنه مرداریپ
پپه تومنه له ویارپ
خوپه چاروکچ د ویاریپ^(۲)
له قرآن په غیر هـ اـ ذـ ا
بـ صـ لـ وـ مـ وـ خـ کـ ذـ اـ رـ یـ پـ
کله سگره پوان ته کوز کره
چی داو لپ دوسره خوار پی؟

۱- بپله = دشومنی لاسمه چې دباز کبهنولو دپاره یی لاس ته اچوی، ۲- ميشکار =
بازوان، ۳- ویار = شرم.

چپ پٽولنه تر آني وي
 داسري به شهسري وي
 داتنزي تاروگي به
 بيا بازونه وهندي وي
 داپربوتي، دانست به
 بيا نيتري آسماني وي
 چي نومري په قام قام دي
 بيا به ټول يو آدمخي وي
 دنن شخولي او کاتي به
 صبا توري او توبري وي
 په وندي خټکي دنن به
 نه حکوال، نه شېخ ملي وي
 نه به پولپ، نه بېلتون وي
 نه زما، نه زماني وي
 يو آدم، يو آدمتاله
 په گن رنگ به يورنگي وي

۱- شهسري = ستړسري، ۲- پرپوتي انست = بوټي دي، ۳- آدمخي = د آدم زامن،
 ۴- شخوله = درسته، ۵- کاتي = ټيکي، ۶- وندي = داسي حلال کړي، خلروي چې پکې خلقو
 برخي (وندي)، ملستي وي، ۷- آمتاله = ټولنه چې پکې د خټکي ټول استوگن (خټکزي) بيا
 آدمزي، د ټولوي يا سره راتاله وي

آدمخونی به یوکوروی
 وران به کورکپ کورکی وی
 درناوی به وی په جسو
 سپکاوی به پی جستی^(۲) وی
 نه مری نه به خبستن وی
 نه به غتپ، نه به نری وی
 نه کاواک، نه به بی واک وی
 چی لله به تپلواکی وی
 تپلنوال به تپلنوال له
 رب، رحیم وی، اوولی وی
 هم به یپ کسب خالقی وی
 هم توره^(۳) به یپ رانقی وی
 وی پاخون لکه یوتن به
 یوتپاله به مختیگی^(۴) وی
 له ختیجہ تر لوید یخه
 به یوستره وروولی وی
 په حدونود کتاب کی
 به دعقل خپل منخی^(۵) وی

۱- آدمخونی = خیمکه، ۲- جسی = ورتیا، اهلیت، ۳- توره = قانون -
 توره - تری لاره - لاره، ۴- مختیگی = مخکی تک، ۵- خپل منخی = خپلواکی - آزادی.

سین، د غارو په درنښت به

تل تر تله غر حنکي وي

يو حار پري به له تولو

ټول له يوه به لـوگي وي

له قبلو دې گډو وډو

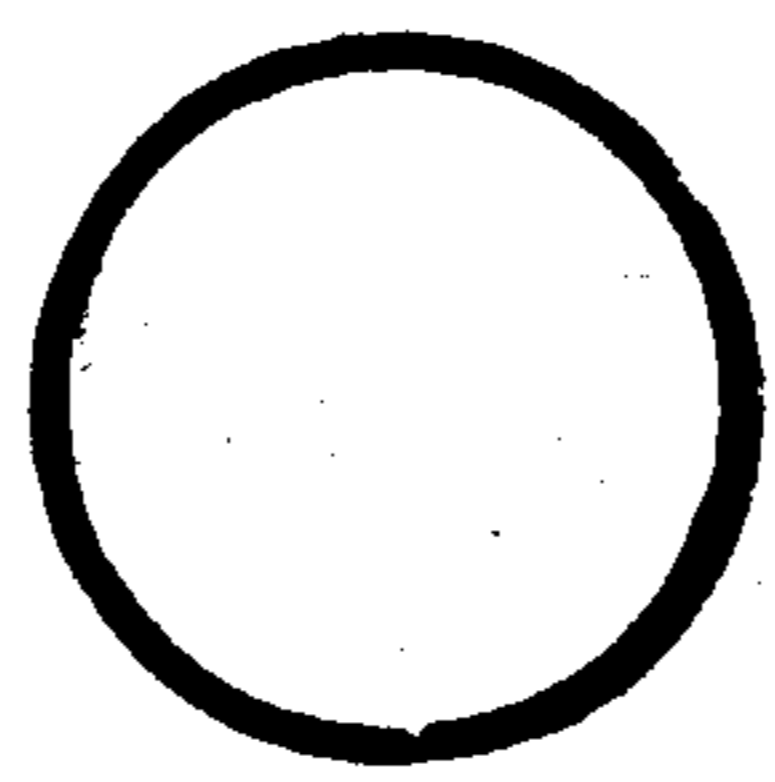
به يوه كعبه موندلې وي

له زرها اور اوركو به

د حري يو رنځايي وي

سړي ټول به سره سيال وي

په فطرت به پي سترواكي وي

ستاخيروي درست كائنات دي

ته لاكو ز په خرخشويپ^(۱۳)

پوپي پوپي ده لا حمكه

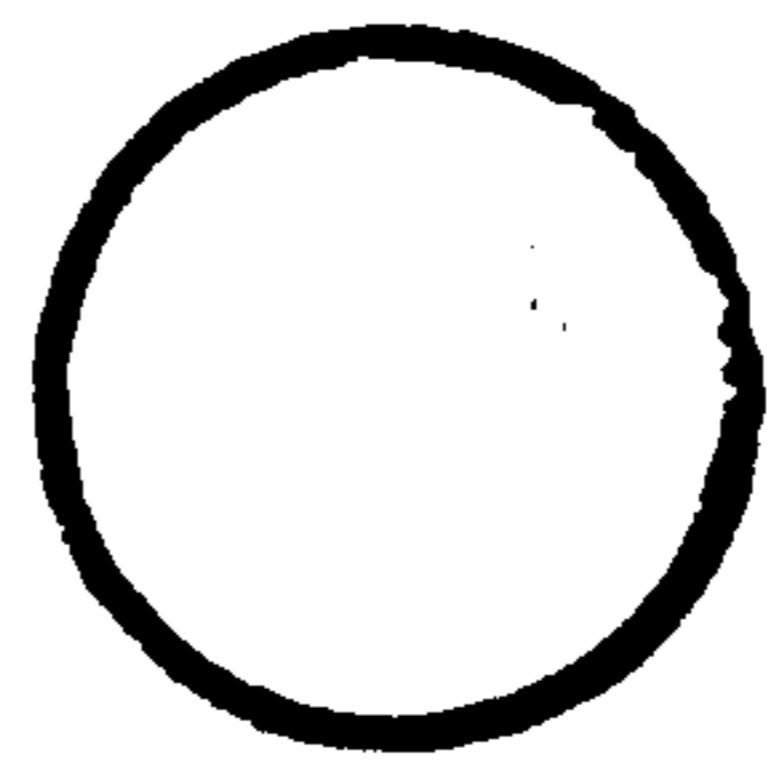
خپل تر مينځه په دښمنويپ^(۱۴)

ژوند له تنه گډونيزدي^(۱۵)

ته خان حاني به ترخويپ

۱- موندلې = راكسل - ناوړې - د غوبل د مينځ غويي، ۲- فطرت = پيچر - د بنياد موندلې ته
نور ټول كائنات له خرخشويپي = جگړه، ۳- دښمنه = دښمن، ۴- گډونيزه په گډه هسته پيچر.

حُمڪه يوڪورجڪه نه شه
 ته ترين دڪورڪويپ
 يوڪورجڪه وارو آدم دي
 تن په قام، په قبيلويپ
 ديويپ حجرپ نه رپونده
 دحجرو په بيل كلويپ

ڪرہ بنا يو آدمتالہ
 وڙان کا پولپ سرحدونہ
 دخيل تن حجرپ کا تپوي
 دا خوارو وارو قامونہ
 ستامرام يو ووروي ده
 نه ملڪري ملتونہ
 يوبيرغ په حُمڪه جگ کا
 کوز کا وارو بيرغونہ
 داوسلي دمرك لاهوڪا
 سردامن کا تارونہ
 پدي حُمڪي - آد محوني
 بيا برسپر کا جنتونہ

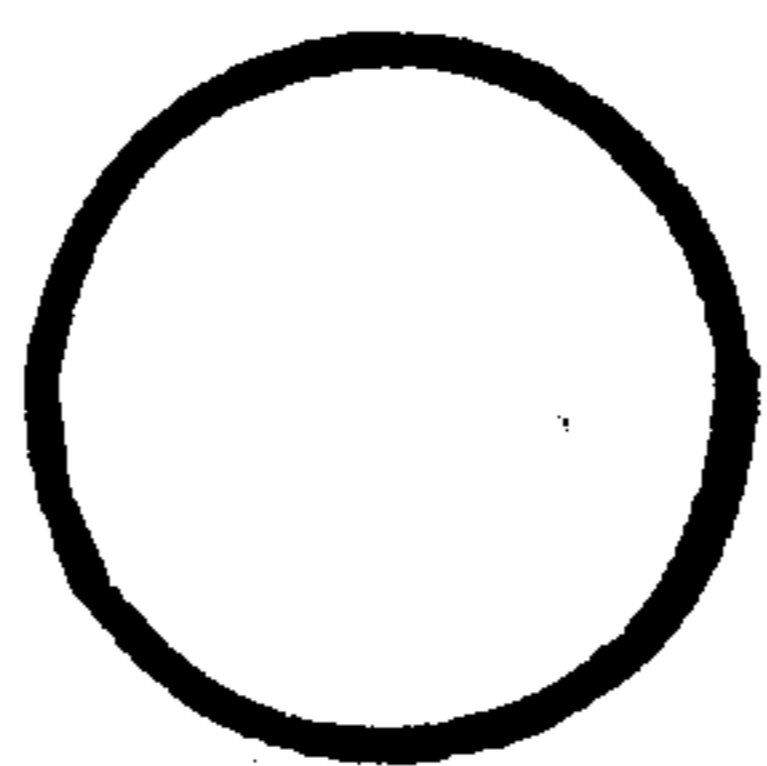
۱. کورمه = کورني.

يوڪتاب دى سرتوره ڪا

نور و نفاړه ڪتابونه

بيا آزاد په آدمزادڪا

پارچاوشورى نعمتونه

زول چاپوه سورالوزي

دود ويزاره راپرېسوخى

له دې چوقندنا تاربه

هم پاخه بنختې وځي

چې دشرونه حله يې مړه شي

چې يې ساه دلينگو وځي

راخوره شي پرې دلورو

اور په خوله خوځي ماځوځي

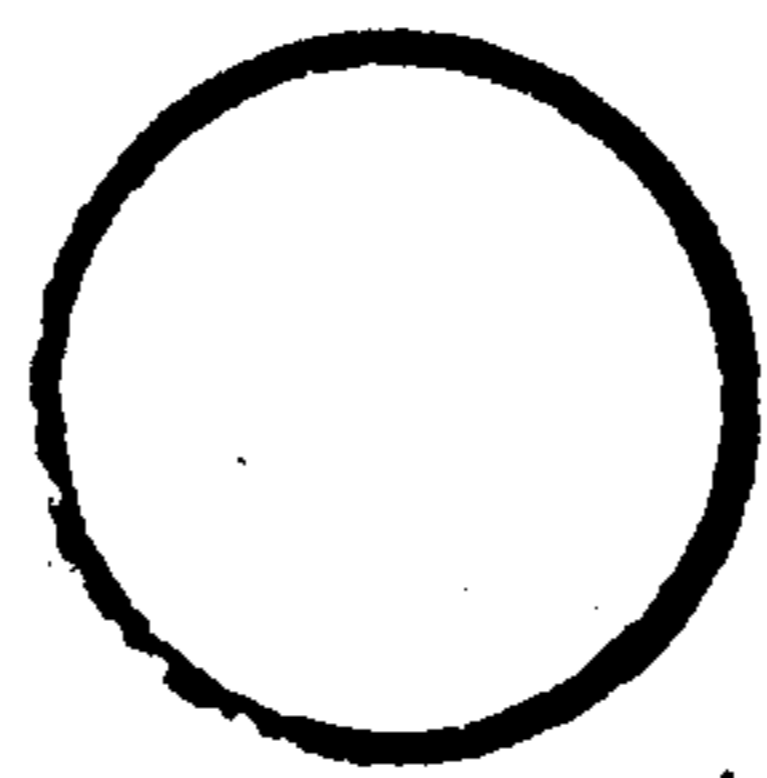
دقرآن دعوه خوداده

چې مؤمن په هرچا بردى

دعوه گيرد ڪتاب گوره

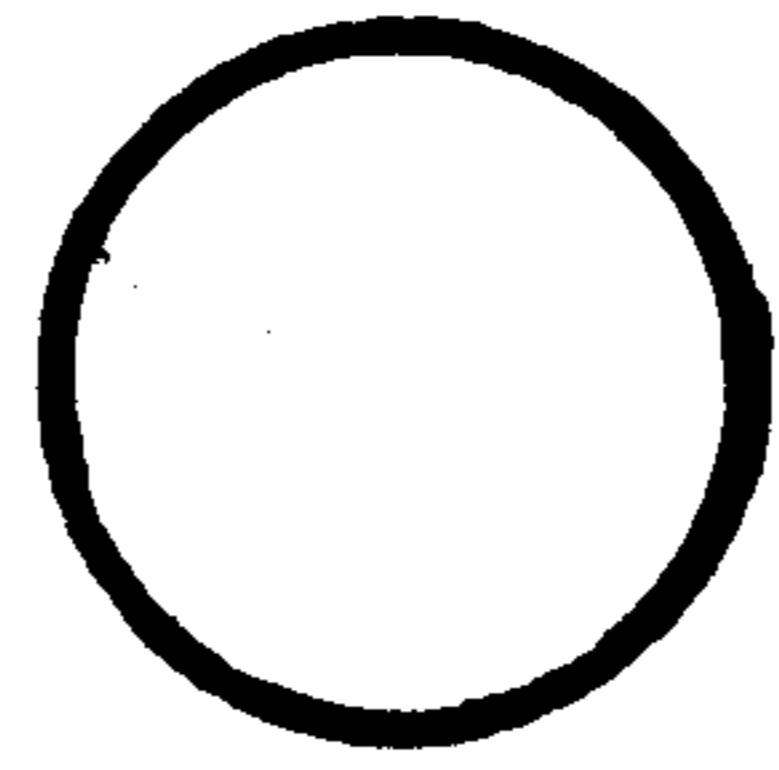
دهمه قامونولردى

۱- سرتوره = دسر قانون - اساسي قانون - بنسټيز قانون، ۲- پارچاوه = ډب - بند.

د زردارو په تهرلني
 دي کتونکي په بايلسني
 د شته منوشته مني ده
 د نيستمنوله نه بپښني
 د مارو کونبي جورپي
 د تش بانوله خرمني
 د زردار ماڼي ولاړي
 د کارگر په تني پلني
 د دک لاس سپينه جامه ده
 د تش لاسو په ريمني
 بده ورځ د لولنگرو
 دازل نه دی ليکني
 د باطل ټولنه پايي
 د مذهب په سروينحنې

۱- کونبي = پزار، ۲- تش باڼي = نيستمن، ۳- دک لاس = چې لاس يې دک وي
 ۴- ريمنه = خيرنه - خيچنه، ۵- لولنگر = بي حمکې - چې حمک يا دوتر
 نه لري، ۶- سروينخل = ملا ترکول - پلوي کول.

وگري ټول که آذري غواړي

خښتن له تانه خليلي غواړي

د فرعونى سپاره كوزولولر

واړه وختونه كليسي غواړي

په تشو تيكو كه گتې كپري

دننگ ډكرو لا شه حليسي غواړي

وگري ټول سررقوي او پاي

حق د مېړه غوندي شرونه غواړي

بنكېلاكي عمرد خاړو وډې گوري

شروندي آدم به مخ كښي غواړي

د اباسين خونړي نيز او چلي^(۲)

د جاليوانو سره ننگي غواړي

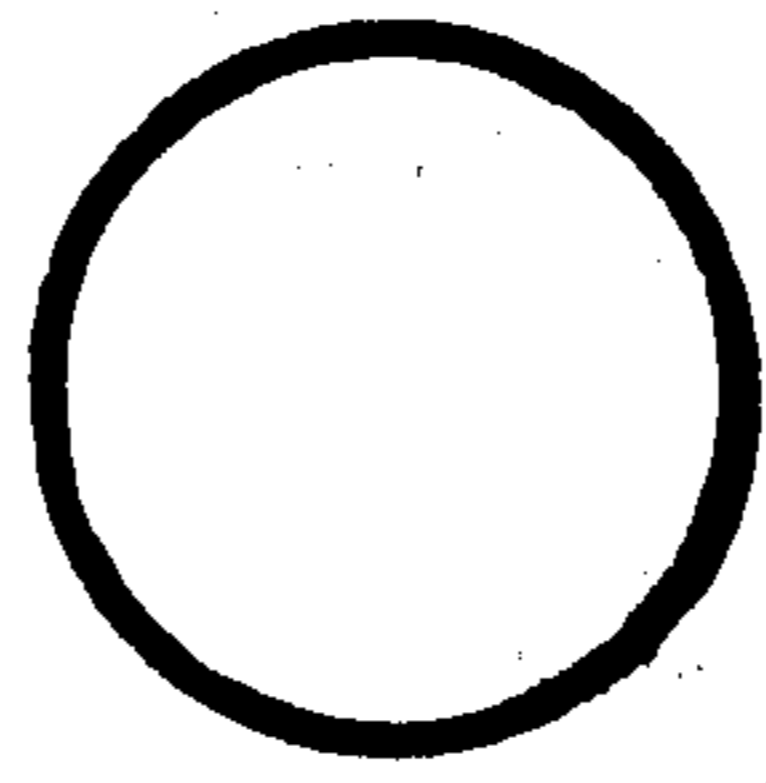
په هسك او تل د حقيقت لټول

تل سر بېري لېوني غواړي

چې د خښتن لاره ډې كولى شي هم

شرونه داسې زين او هېگ سرې غواړي

۱- وگورئ = خبردار ، ۲- نيز او چلي = سېلاب او چپي .

دهگ قامونو په خرخشوگې

واړه قامونه بې هيڅه دل شي

دميکياولي د شهزادگانو

په ژمنو خپلو کله عمل شي

خپل کند کونډه به پرې ناتار کړي

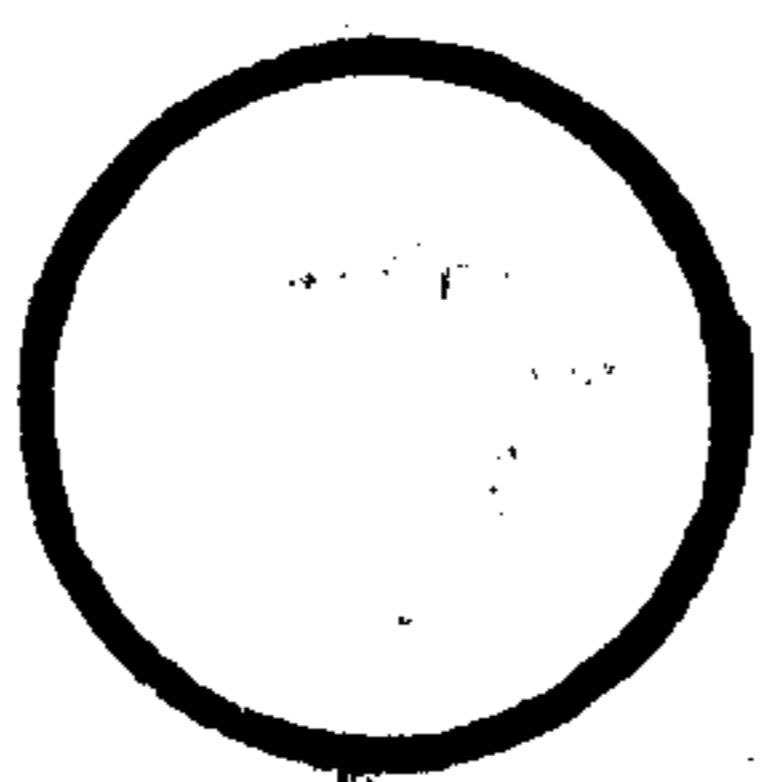
کډې که توب زمري ته تېل شي

غښتلي مېتي د خان کلا ده

کمزوري مېتي د خان اجل شي

که سربېري هوډ يالي پانچي

په ريزگوبه دا هگ بدل شي

چې د حق سره په لار دي

لکه حق هسي بې خار دي

چې د حق د لارې بېل دي

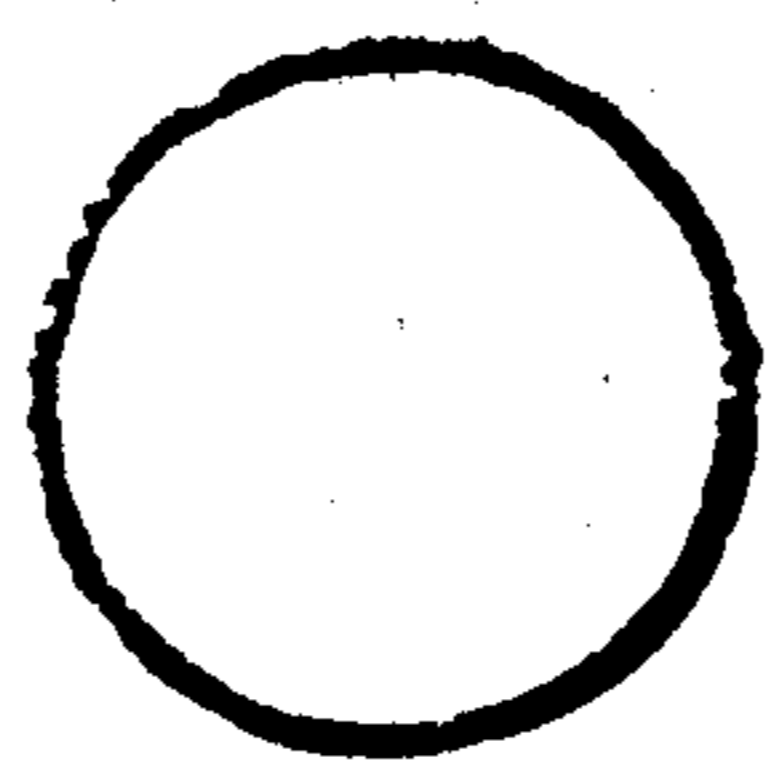
په دنيا په آخر خوار دي

يو وياړلی د حق رنګ دي

بل هر رنګ آخر دوښار دي

۱- رېزگی - کوچنی - وړوکی - ناشی، ۲- ویاړ - شرم - پېغور.

چي ٽيغه کي حق ته و کار دی
 د خدای هغه شوک پکار دی
 د خپل "زیم" نارو زونکی
 خپل خانی په خان ناتاری
 دمپرو نومت که گوری
 گل ورین هم تندر چار دی
 په توله چپ دپول ژوند دی
 حق، اوسنکی هغه کار دی
 چي دخیر د آدمزاد دی
 نو په خدای هغه مخدار دی

چي ناسورپه منخ دجکي
 شېخ ملي وي دا دوستري
 آدمزاد به دوه تپي وي
 لبرې برېچانوري لري
 دپولنو دلرمون به
 نريزي لوبزي اونھسري

۱- تيغه = برش - کزه وړه - نقش -
 ۲- مخدار = رویدار - دروند.

شي خورلي خلتي به

١٦٦ بي دليتي، يوه خوري

دريه در خاوري په سر به

پرگني وي لولنگري

دټولنولوړ شور دا -

خپلو بدوله اشري

عقوبت په غرغندوشي

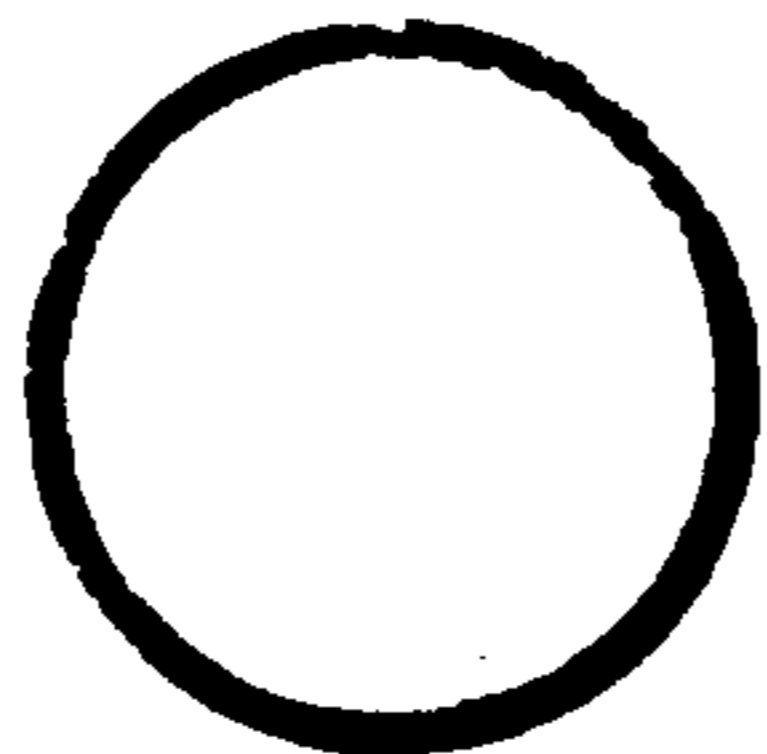
١٦٧ چي دکيا وي اور د سري

١٦٨ تالهنگ دادم اړدي

١٦٩ په يو ورځ برابرې

١٧٠ چي پري درومي کائنات ټول

١٧١ ستاهم هغه لارمخبرې

١٧٢ دا چي خان خانتوره بوي

١٧٣ دا چي هرچرته شمله دي

١٧٤ نيسمان په کمنه نيسي

١٧٥ وايي سپک دي ارکجه دي

١- بي دليتي = چي دله ندرلي، ٢- يوه خوري = چي يولزي وي، ٣- دکيا = چي لوگي کوي،

٤- مخبري = په برنخ، ٥- خانتوره = خان چي ترل پرانستل کوي چي دتوري خان وي،

٦- کمنه = کم ذات - کم اصل - کم سيال

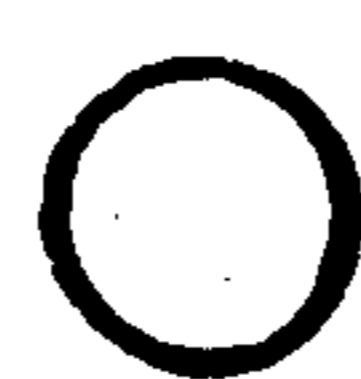
له ازل، وايې بريال يو
 نورپه برخه شاگند دي
 دوى له مخ دخدايه رڼ دى
 نورله پنبويې زيب نده دي!
 كومه توره يې د ازل ده
 چې شتمن داسې پوره دي؟
 د نېسنوكوم كناه دى
 چې نيمگري، نيم كوره دي؟
 او په هرو يو ټولنه
 پوږ، پرپوتى او روره دي!
 كه د اصل كړې پوښتنه
 آدمزى ټول يو حجره دي
 له يوې حجرې راغلى
 قام، قبيل، تپه تپه دي
 لوړ ژور دى له زېښا كه
 شته په نيشو^(۴) آلوده دي^(۵)
 د بې وس د بې وسى نه
 وسنى را زرغونه دي

۱- شاگنده = چې شايې لگېدلى وي، ۲- رڼ = جوړ، ۳- روره = تپه.
 ۴- شته او نيش = شتمن او نېستن، ۵- الوده = نسبتى - اخته

له شته منو غلچکوبيا

مذهبونہ بدرگه دي

د فرعون دکور دنته
په پاشونو آخر موسیٰ شی
د باطلو بنا ماران تبول
تار پتار یې له امسا شې

عقل لیت دی دیوگی ده

پرې قدم قدم رونه پرې

کلیمه هغه شهلیت دی

چی بول شرونه پرې جو تېرې

د آدم د شاه خامنو

توری هرکله شروندی دی

د وختونو په آسمان یې

په خلا ستوری سپوږمې دی

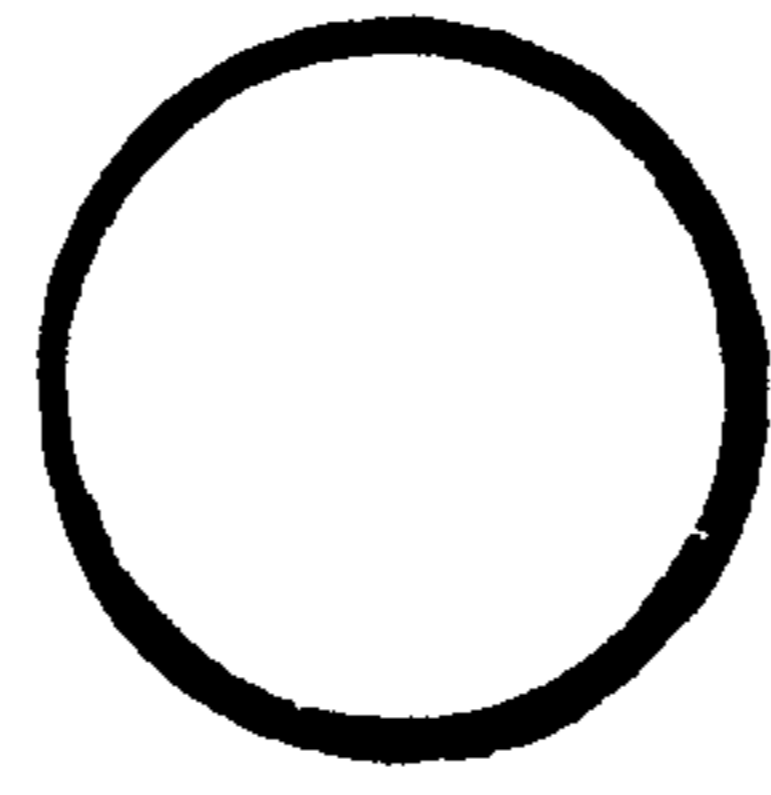
نه مېرونه به بیا بیا کړې

د زړو پېړو کارونه

چی پېرې پس یې دنیا کړې

شاه مېره کړې هغه چارې

۱- شهلیت = شه + لیت = لوی لیت

چچي په خان پلن "سوري نه شي
 ټول جهان په خان واتنگ کړي
 له کوناره چچي دمه شي
 هغه توري نيزي رنگ کړي
 هور يالی نيزه باز کوره
 چچي په ماته نيزه جنگ کړي
 له يوې بلي پري ته
 د رگي زمري غوڅنگ کړي
 چچي د مرگ په طلب نه شي
 ژوندانه ورمني څنگ کړي
 ننک په حق باندې کوونکی
 لکه خان باندې چچي ننک کړي
 رنگ له حقه حني واخلي
 بيا وري ياخي جهان رنگ کړي

کليمان د ژوندون لاره
 حيرکان يې په لټون کې
 مړه دسترگوې په ډک کړي
 تر عمر و نو سر غونډه کړي

۱- پان سوري = په پساو پلن، ۲- رگي = پرهارثلی.

○
 دی پکار خه رنگ اریکی
 د آدم له بیل آدمه؟
 دغه لویه کشاله ده
 اود ژوند لویه کرپه

○
 آدم دغه قدونه دی
 انجریبجر^(۱) شروندیکی
 یوموندی زیم^(۲) اوده دی
 د بدلون پدی خاندیره^(۳) کې

○
 که آدم بې پوښه زری
 خه پیرمنخی^(۴) مرغانه وی
 په ناتار د مرگ صبابه
 میراث مری هدایره وی

○
 د بدلون پدی ناتار کې هم یو زیم^(۲) دی خوندي دی
 که صورت دی یوارپتیا ده نورا زیم^(۲) دی موندي دی

۱- انجریبجر = الوول، ۲- موندي = راکس، ناوی، ۳- خاندیره = هیترا، فریم
 سکلیت، ۴- پیرمنخی = پیروخوونکی، بدلېدونکی.

○

پیرخواره یب له پینویوسی

چی مسوندی یی وی او مری

د کچبه «زهیم» آدم وی

خیلو نغو توتو^(۳) باد وری

○

د آدم له «زهیم» پرتی

نور هر خه چپ دی نور پری

له هر زب^(۴) پری د جبری نه

لکه حان هسی ساز پری

○

هم برحق هغه ژوندون دی

چی د «زهیم» په غبرگون دی

که وجود دی که پتولنه

کار د «زهیم» یب پا خون دی

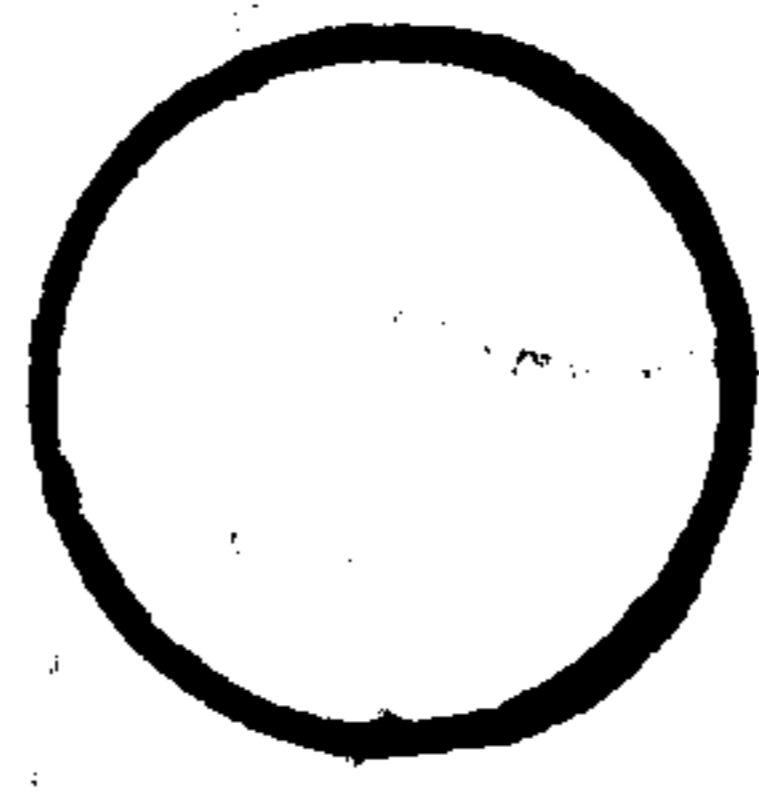
○

چی د «زهیم» په شرکانه دی روزنگری د بدلون دی

د جبر و په کچ کب اوسی اود سترگوتش الون دی

۱- پیرخواره = پیرخورونکی، ۲- او مری = اوم، ۳- لغوتی = جذبات - غریزی .

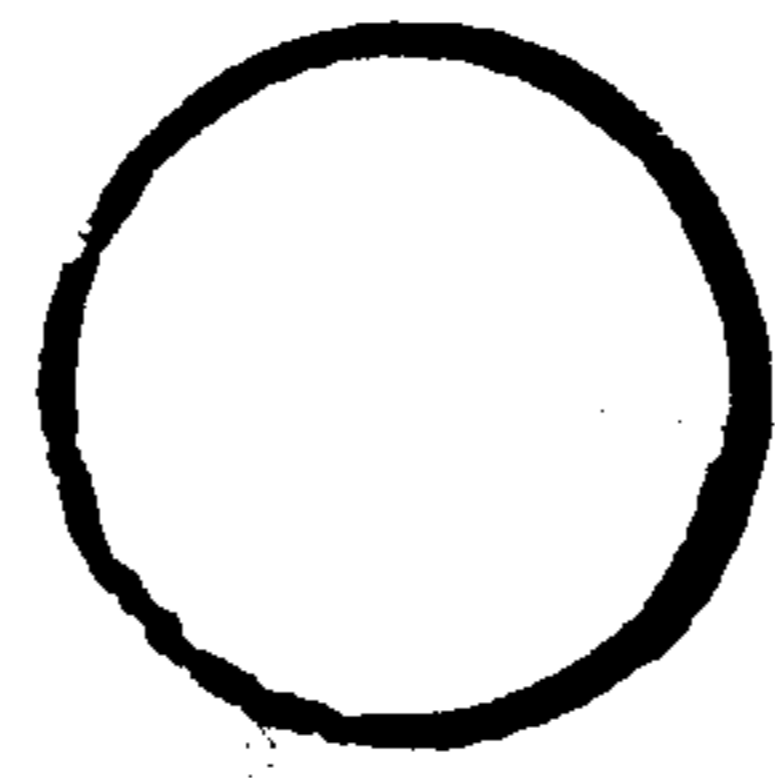
۴- زبهری = هغه خه چی زیب ول کوی، ۵- روزنگری = روزنه کوونکی - لویونکی .

ٻول فطرت يي خوري تاليزه^(۱)
آدم نهی جدا جدا وري
دخانی سود غم خوردونگی
له حق لاري پنبی پشا، وري
چي په نور و خپله ویش کري
خپلي برخي نه سیا وري
چي مثال نورو ته جگ کري
خپلي مخي ته رها وري
شرونه او مرگ يي دواړه بنکلي
د خورلو چپ دعا وري
چي له خپل ميره آگاه وي
د بشر درني په شا وري
اوسنتون^(۲) د شرونه جامه ده
چي شي لت، په هغو واوري

۱- تاليزه = په جمع - تاله .

۲- اوسنتون = انقلاب .

دژوندون په لويه لار كې

مشالونه بسول دي

د تيرو په تور تپونو

لسكرونه خپړول دي

كتابونه د پ رد جمل

سوزول او ب دول دي

د آدم نه د پرياد كړي

د عمرو نو هېرول دي

كه مذهب يې هم سروينځي

چې باطل دى نيش كول دي

كه خوندي دي په كعبه كې

چې بتان دى لړول دي

په هر پيل د پرمختيا كې

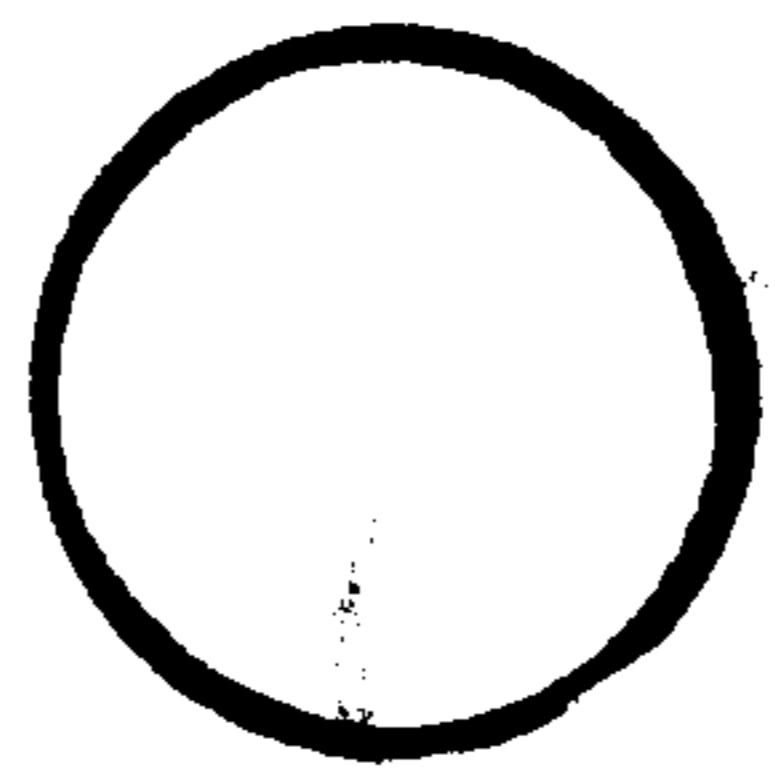
برابرا شوي غورځول دي

چې بنكېل شوي په غورځنك شي

بنكېلكونه يې غورځول دي

۱- نيش كول = وركول - په نيش لگول .

۲- برابرا = په پلنو وژر .

د سندان تندي به چري گرو بنجي شي

د درند و پلگونو جوړه پري ناتاروي

د مېړه نېستي يو خو وړخې نېستي وي

نه مېړنو شاعمرې نېسمن او خواروي

درند و عقيد و خلقو کي هميش له

خښتتان د غر پدلو به په دار وي

چې بازونږي په لاس کي چټي کېږي

خان به وپوښتي چې دا خرنگ بازدار وي

چې توره^(۲) د حقه^(۳) ملا نو خپلوي شوک

يو قدم پي په چاپه، بل په انگار وي

خپلي سترگي غرو لي وړله بويه

که رنایي لار ليدلوله پکار وي

د رباب خواره دي نشته آدم خانه!

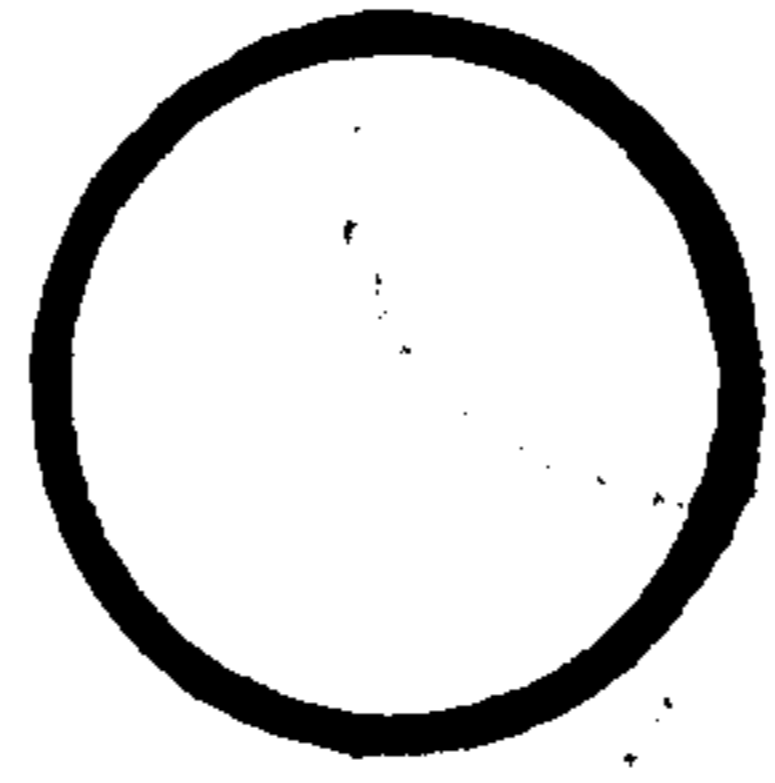
بنايي خلق چې له ميلسه^(۴) دي ويزاروي

۱- چټي = وړکوټي مرغی

۲- توره = قانون - لاره - منډه

۳- حق مل = د حق ملگري

۴- ميلس = مجلس

ننگيالی نه اخلي لاس له خپله ننگه

اباسين کله پښه نيسي له غور ځنگه

چې ترخود ظالمانو نوغی شته دی

حقلان راپستنه شي څنگ له جنګه

پوهگری د بې پوهونه قلنگ خوري

او تهر لاندې دکليو ترقلنگه

چې يې مت د غليمانو وي کتلي

نه وير پيري يې تشه ډنگه ډنگه

د مردی توره ميدان کې لابنه کېري

خلاصه نه وي دکاتې توره له زنګه

پخپل زړې کې زرغون شه او مسور شه

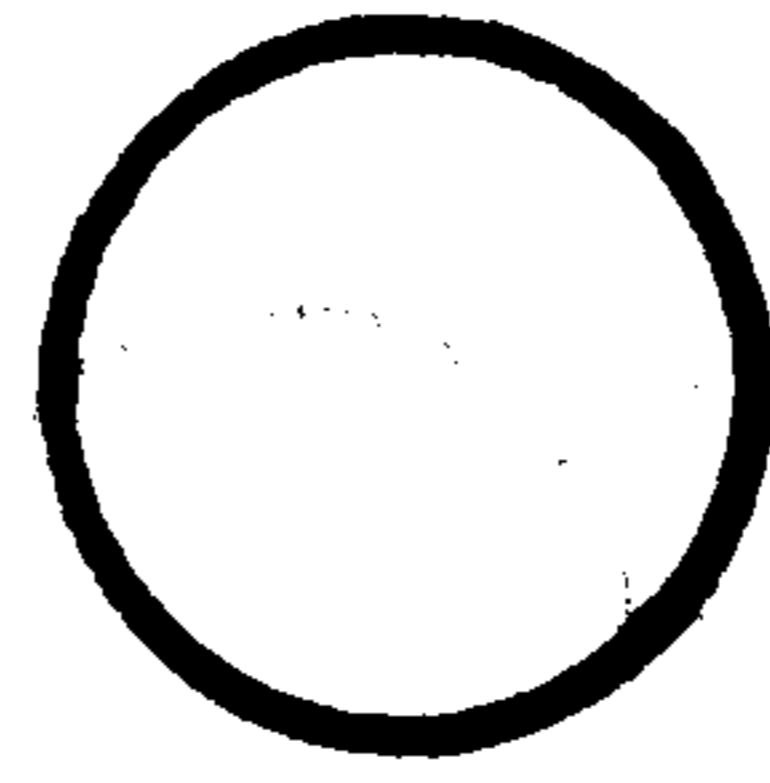
خودې نه ده لاکوتې خواورينه ډنگه

چې يې جس دتن په مور کوي پروا وري

خود هغه ته وي کورنې د جهان تنګه

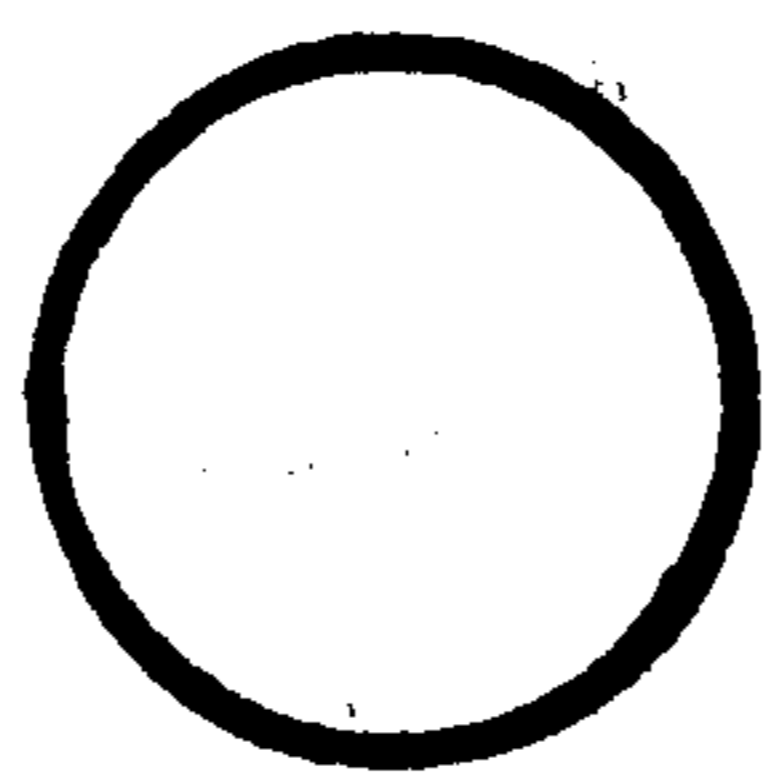
۱- کاتې = تيکی - چرپتون

۲- کوتې = د دانې کڅوړه

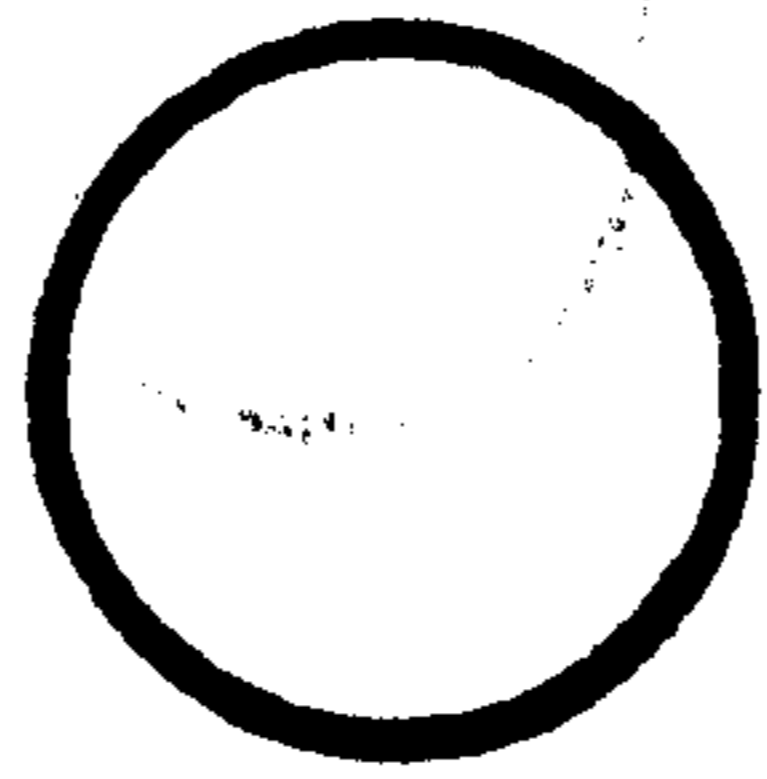
يوبري ديوجنگ غالي دي خوندي که
بيا په بل ميدان برپينا اوتالندي که
چې دلوی خبستن د لاسوسره بنيابي
شاخلميا! خان په داسې کاربندي که
په حجره په جماتونو کې تورتم دی
د دیوی غوندي لنبه دې په تندي که
د مېړه د خوی آواز له خلقو بېل وي
خوک به بي خنکه په ټولنه کې کوندي که
چې دخپل عمل لاره سترې سترې کړل
خوک به خنک هغه وکړي راژوندي که
له غوجلي د خاروو به خنکه وځي
چې په مينه مينه خت ته غړوندي که
چې بي ويو د زورني له چانه وي
هنی پاڅي بي وسان په داک کوندي که

۱- لاره = لور

خپلې غوټې ته د غاړې
له خپل تنه پلوانښه شه
د خپانده ابا سين خپل
لکه غاړې په ساته شه
د کړيز سختی په خان کړه
پسته باز په الواته شه
په خپل خان قیدونه کېږده
زرغونه شه او بيا شته شه
پولې راښک، پانگي کېږده
بيا په زغابنت لکه مېړه شه
د خښتن د لارې مل شه
له خښتن خښي لارغه شه
په ريلوچي ورک نه شي
په لوښه لکه واښه شه
د ختيځ له الا الله -
لا اله د پر پواته شه

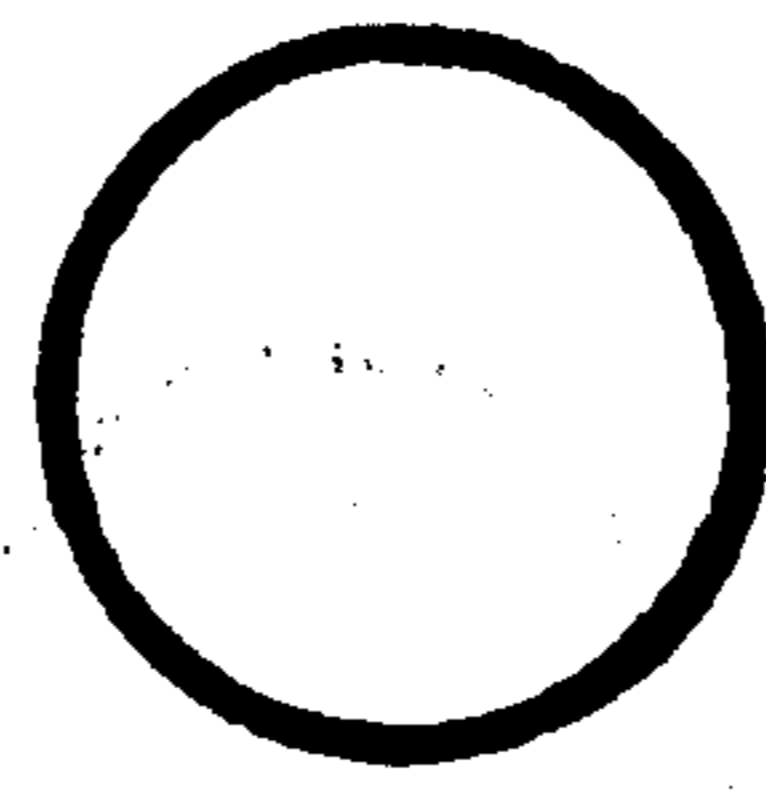
۱- پلوانښه = مروري - پلگواښه، ۲- پانگي = مير- ډک - مرام
۳- لارغه = لرغونې - وړاندې، ۴- لوښه = خصلت - خوی

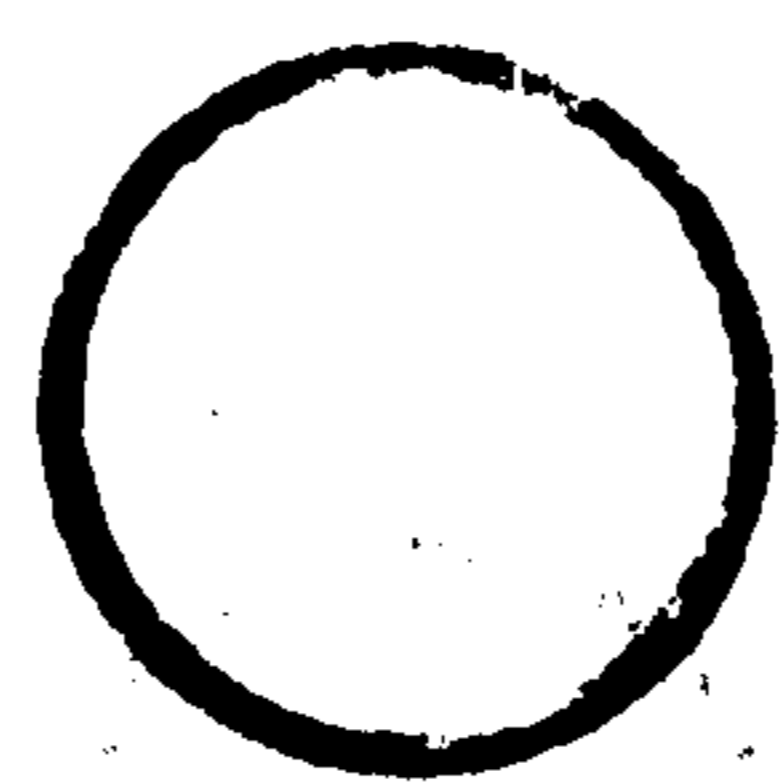
په ټولنو ليوکان گډ دي
هر وگړي لوي اوکر دی
لوانگر حکه په نيش دي
درناوي چچا په دوتر دی
ټول په تومنه آدم زاد دي
خوک تاله ، خوک تالانگر دی
چې درنه ډله يې مله ده
دهغوسوي په سر دی
داکندی دی د بي ننکو
خوک يې مور، خوک يې نهر دی
هر ټولنه پانگه واله
دخان بدوله اشر دی
عقوبت به غرغنده شي
داچې نن دگيا سوسر دی

۱- اوکر = اولال ، ۲- ډله = گوند ، ۳- مله = ملگري ، ۴- دگيا = لوگی .

کونکی ، ۵- سوسر = د ډروسپياکو او د چچا نري نري لوگی کوي .

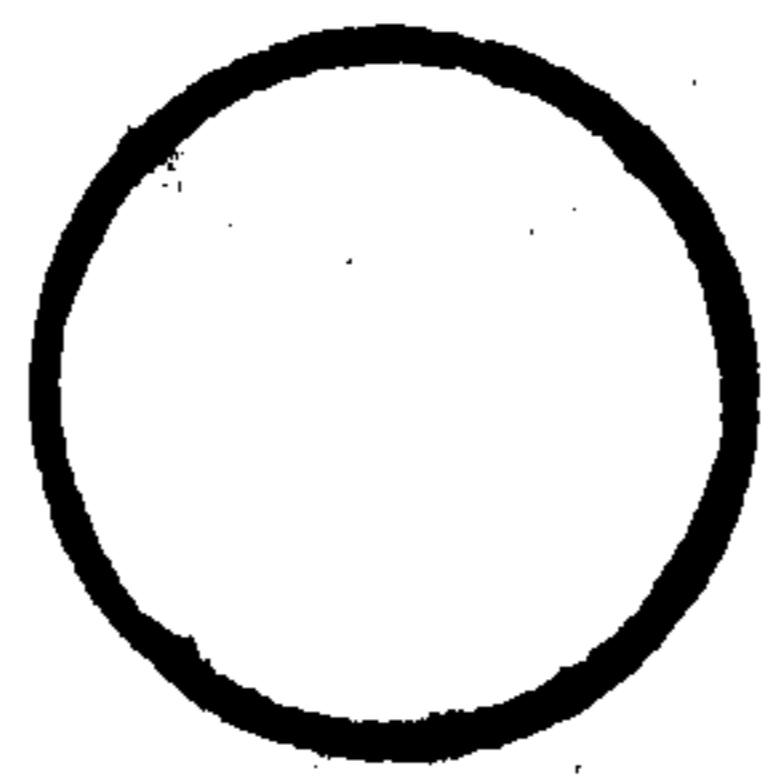
چې سرانه بنکی بلې مېتې
وابه نه خلی توري ختې
په کڅونويې سپرلي شي
چې شوک و نغري ساکرو تې
خپله گټه دانن څه ده ؟
چې ستايي د نيکه گټې
د يوه ماته باقی سوی
د تورگټ سوی د پوت يې
نه نېستراونه چنار شوي
څه د تورو خاورو خت يې !
دا ميدان د تپرو تورو
ستا مصرې توري دې سمېتې
چونک ايوه يې پاتې شوي
وي انکار د درې ستې
حق ننکانوته وري تېرې
دې ننگ هرکله بېتې
لات منات چې گزاری شوک
شي پخپله بيخي گټې

خرپ، حڪ شوي، خيالي نه شوي
د «لا» شي خني شي نه شوي
د جس ترغي نه نامينده
نل نچه شوي گني نه شوي
تسه شخوله - خالي تيكي
ببل توره، توبري نه شوي
له جبري تر سري راغلي
لاپه «زويم» سري نه شوي
له مذهب چپ ملستل دي
لدي مريني شروندی نه شوي
انچاره کي چي دي پرو دي
هنه ستر آدم زي نه شوي
مينگيري درته آسمان دي
حکه باز، باتورزي نه شوي
هر آدم چپ دي فرعون کر
پي بلواک، خانوکی نه شوي

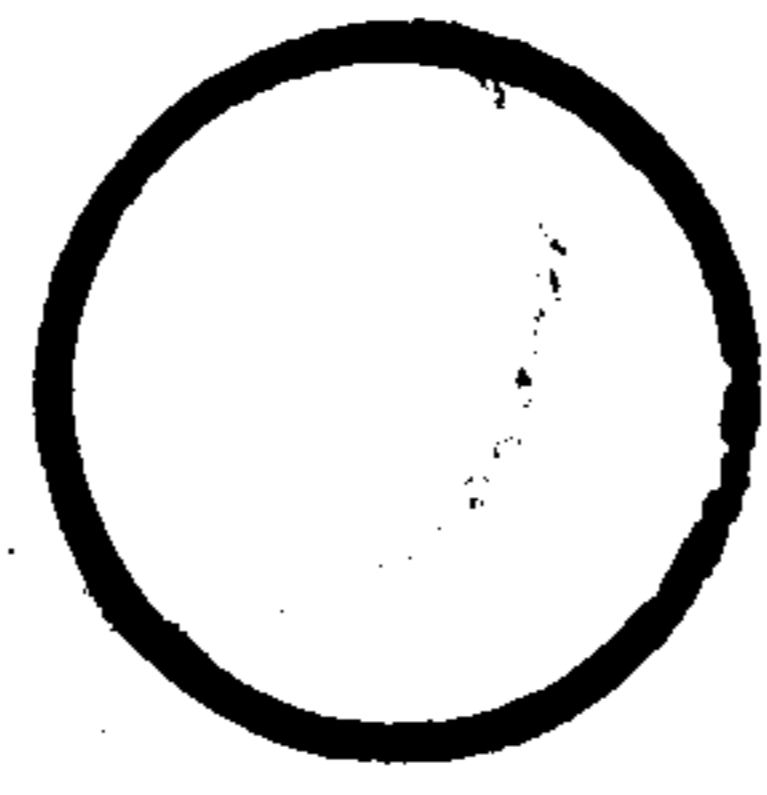
۱- انچاره، انخور، زري - نقش

۲- خانوکی - خانواکی

دوکړو سالار پردی
خړسواره چې شا هسواران کړي
دکوڅولارو کسودري
ځلن ستوری د آسمان کړي
گوکوڅشتان داوموختو
سندان سړی اتلان کړي
لور او کوز سره یو سیال کړي
اروپيچ وارو یوځان کړي
چې سړي پي نه سړي کړل
راغوزار هغه بتان کړي
دالونوپه خلقولو
دمشکنو بازاروران کړي
چې جس من پکې قدر پري
رادبرهغه دوران کړي
داد نوم مسلمانان تپول
پرینتیا مسلمانان کړي

۱- اروپيچ = خپلوکې په ضد ضدی - په غونډو پرتو

په ميروکې د پر کلونه راټوکېږي
 سره پوښو د لاله پکې جوړه ده
 ننګيالي دي چې دلوی خښتن په تاري
 پورته کړي دنړۍ ټوله بڼه ده
 ته تنزري پي، دنيا ده د بازونو
 دېرې حکه د ژوندون دي ادارې ده
 غزا وشوه که په نوم کلیمه کوي
 زرغونه دې له ژوند کومه کلیمه ده
 هونايي^(۳) په ټپور وند دي، بنکار تر نشي
 که نه پي نن هم پرته هغه دوکزه ده
 دگزي^(۴) غشي دې هر وختي په سر دي
 په ديدوان باندي دې اړه پرې وړې ده
 صبارا بنکه د شولان کتوته مېني
 که دې نن کتلي قام لرو او کړه ده

۱- باره = مسؤليت - ذمه واري - پړه، ۲- ادارې = ويرانه - گتې - لوتې،

۳- هونايي = بنکاري، ۴- دگزي غشي = دورې پري کوزار،

۵- ديدوان = شيش - خیرکونه.

لکه خلق هسي ټولنه

لکه کورن هسي پي غار

لکه اوبن هسي پي سوري

لکه پينه هسي پزار

لکه باز هسي پي ماري

هسي باز لکه ميشکار

لکه بزيره لاون هسي

لکه سر هسي دستار

لکه توره هومره کته

رشته هومره خومره کار

داوچت الوتو پانکي

دشپرو په مقدار

دديروي رها تر کوره

نمړ په ټول جهان او شمار

دبي ننگه په رنگ د پروي

ننگيالي نه لري سار

چي دلار پي اوبنکونه وي

په هغو جوهر پي لار

لاڀي ڊپروڪري ڪاندي

يو منصور خپري ڀر دار

د ڀي مٿو وار ڇنڊ ڀري

دمت دارو وي ڀي وار

د زمره اخستلي

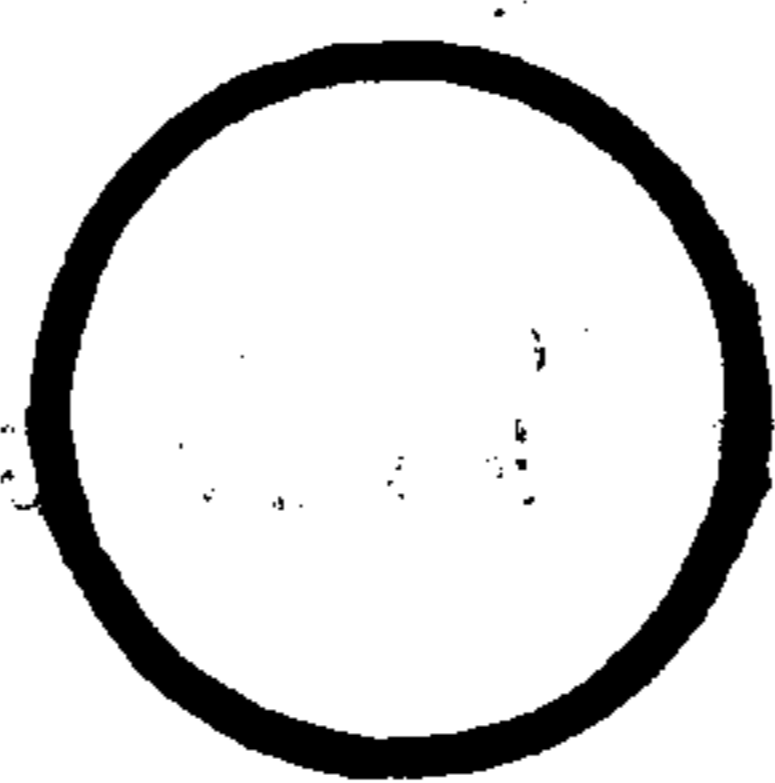
سورلندي شي ڪله بنڪار^(۱)

د آتيا نوسر باري وڳي

ڀر ملخانو ڪر ڀر^(۲)

ڪليمان نه شو تپول عمر

له خدايي چارو و نه ڪار

مذهبونه دي پوچ شوي غر^(۳) پينونه

مذهبيان دخيلي ماڻي بيرونونه

دهنود راتاندون^(۴) طمع عبث ده

چي مذهب ڀي رواسته^(۵) ڪر پيدي هڊرونه

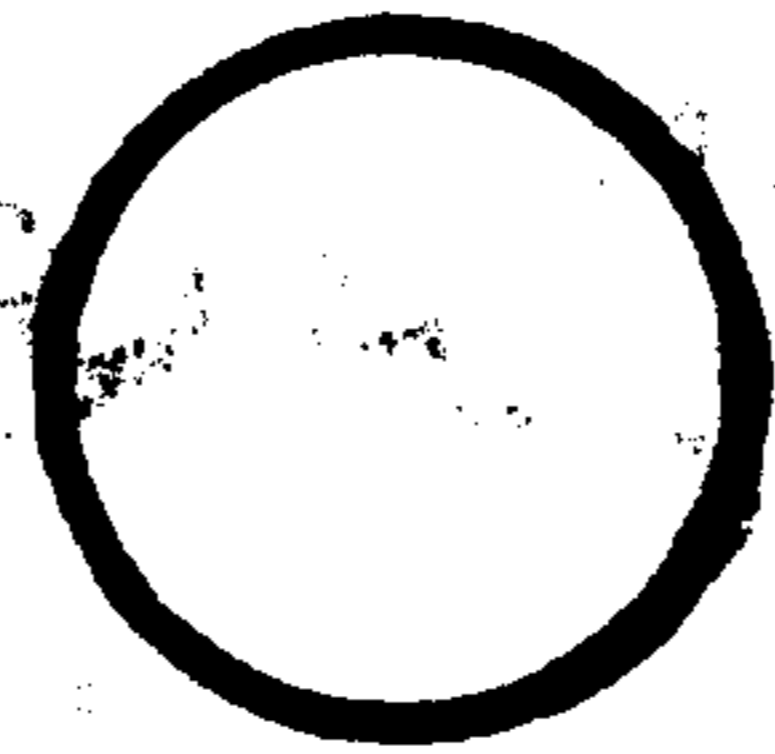
ڀر هغه سالو چي خان لره دور ڀري

دي عبث دانڃور و نوڪر اوونونه

۱- سورلندي = گيدر، ۲- ڪرهار = يوغودي، ۳- غرين = يوتوپڪ،

۴- راتاندون = بيارا غبر ڪپدل، ۵- رواسته = وراسته.

له مذهب پي چي تودې او پي کنکل شوي
 مسلمان بايلل ملکونه سنکرونه
 له مذهب حنی لوی شرک په جهان نشته
 لگولي پي په نیش دي امتونه
 د مذهب د غونډلانو تنستوکې
 کل ډيوکي دي د علم ډيوستونه
 له مذهب هک حلی ټول ريزکي شي
 ريزکونه کل کپري لوی کارونه
 ټکی ټکی د کتاب نن هم هغه دي
 خود مذهب ترې نه وینکلی دی ساهونه
 چي تر خودغه مذهب او داملا دی
 وي تالابه د تالا قامونو خونو

پوخ سنکرو دی شاه مردی ده
 تور بازي دی تبغ بندي ده
 له باطل دحان ژغورني
 يوه لاره ملا بندي ده

۱- غونډل = غټ غټی
 ۲- کل ډيوکي = کل ډيوکي

له فطرتہ دې پردہ ده

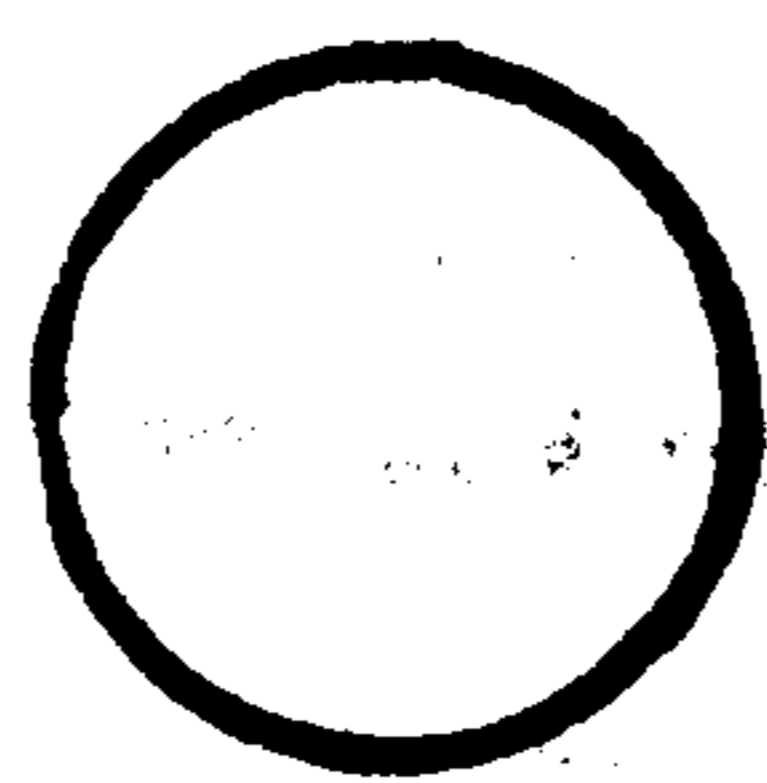
له فطرت دې سرزوري ده

کليمه دې سره يتوب دی

سره يتوب دې سره سکی ده

د بیل غم هم د خان غم دی

دا پښتو، مسلمانې ده

په شروندی کليمه بيا خلق شروندی که

داله وارو وړستو شوي بيا لومړي که

دا چې خاوري پي له مخه نه چانه پري

د سپوږمۍ په دود غونډي پري پري که

درونه ورونه سره غونډي په چاره کړي

له ټولینو شروندی ورونه وړ که گوند گوندي که

شاه مېرونه له زرگونو ستور و تېر شول

بدهې رابڼکه خپل ملاکړي گړندي که

دهغې بي ننگه خلقو مرگ وادی

چې گزان د بیل په سوي گړندي که

د پسرلي درنه ورنه په خوي کي

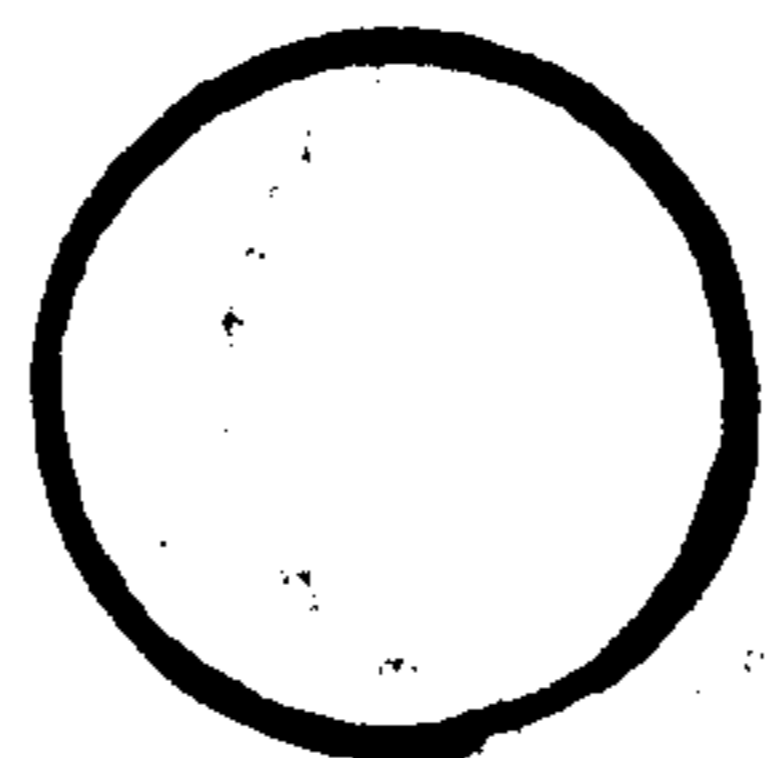
خان ورنه بڼت، کله برېښنا او تالندي که

شاه حُلْمي چي د آدم په ننگ اوچت شي
«شاه پلکونه» بيا ز غمڼ په دال تندي که

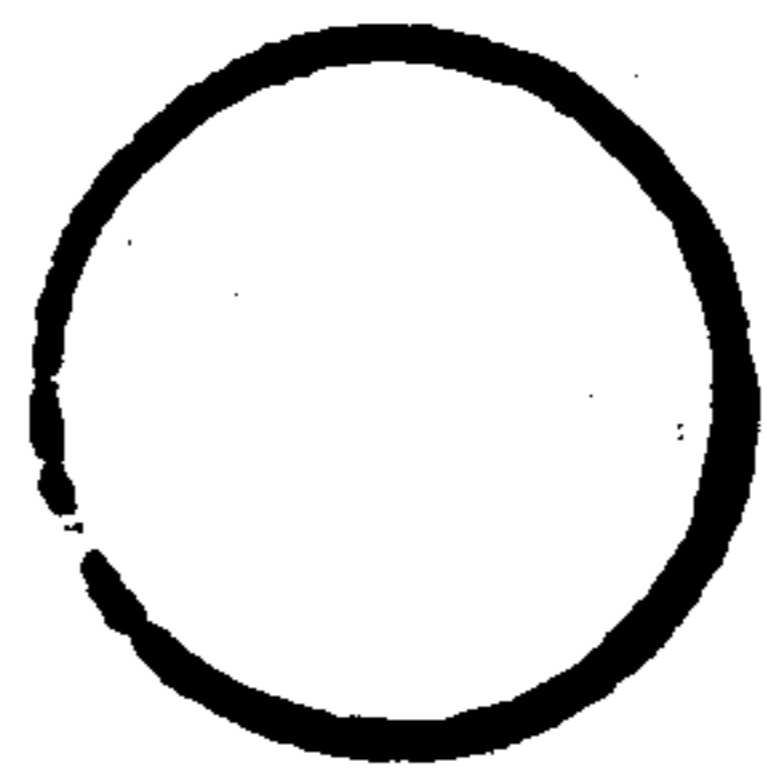

درهندو خلکو لاس تپول نرده
دسترگور وگاگيره تلل نرده
دايلتيا نوکلي وړانول نرده
دراسمنانو پيسول نرده
که اوندي جوندي د دوپرک وي
ديکرنگانو غوڅي کول زده
مذهب له خايه راغور زول کړي
کتاب پي خاي ته برخه شول زده
چورگورگان هم کړولي کړي
لکه باز کله اوچت وهل زده
چي فرعونان پي موزي کران کړي
نوکليمان پي تونر نول زده
د آذرانو بتکورکي بتول
د خيلانو کعبه کول نرده

۱- ايلتيا ن = پساتيان - وړاني پيدا کونکي، ۲- اوندي جوندي = منغروني
چي غوڅي رهنې نه وي، ۳- دوپرک = دورنگ - منافق، ۴- موزيگي = چي د
هيڅ بڼې نه وي تش کت پري دک وي، ۵- بتکورکي = بتخانه .

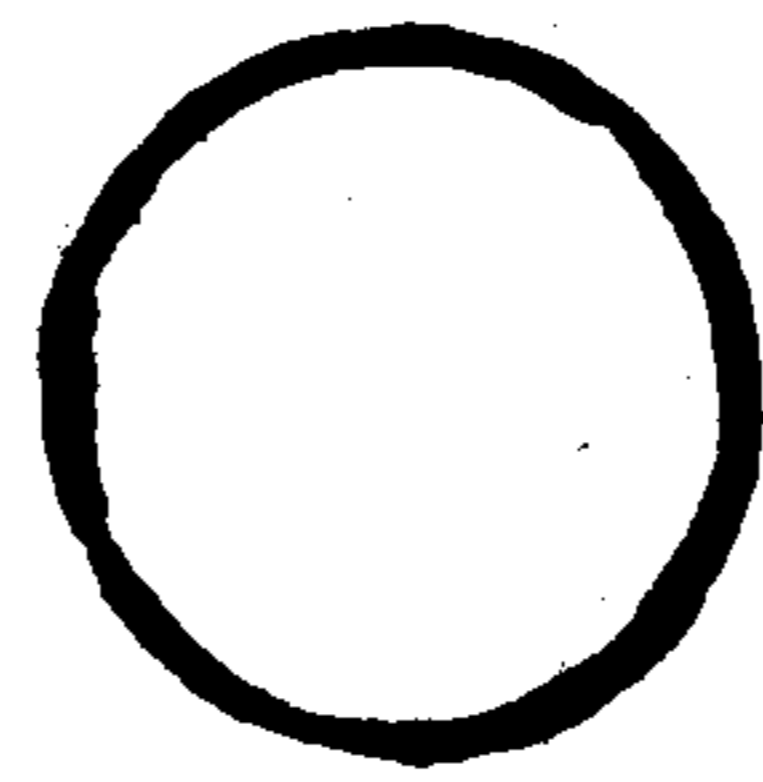

د با توريه خوشه پړو خپلولو
مښگيرک او غليوا زنه با توري پري
ديوبت په لرېدلو بت غليو!
سومنا تونه په کعبو کې نه بد لپري
له کيکړه د نښتر پيوند خوړو کې
نښتر هيڅکله نښتر نه پاتې کېري
چې په پړو کوډي وژلي مذهبنو
هغه مړه په مذهبنو نه ژوند پري
چې د زهر وړک لښتي پري را سوزوي
دغه سوي چنارونه نه تاند پري
د قرآن وړه رتلي عقيدې نن
د مذهب په کتابونو کې سا هپري
د تيروسه ملستي بڼا پېرک نن
د رڼا په تڼۍ مرگ ته بېرې پري

شاه حامي دی نوی حمله آسمان غوارې
د زورپشوي په حای نوی جهان غوارې
د خپل "زه یم" سرهنکي پی سلامت یه
مرئیتوب نه - ملکیري د یزدان غوارې
ننکيا لوکره غار هاته اطاعت ته
په لتون که دهغه دي خو حان غوارې
په دنیا کې یو کار هم ناشونی نه دی
یو مخیزې حیکرور، حوانات غوارې
کشالی غوښتني نورې د آدم دی
شرونده نه نوی تفسیر د قرآن غوارې
په لښکر د ایشینکو کتې نه شي
د شروند ستونجې مېرني قهرمان غوارې
په یوماره که کاو ز شي، سودیې نه شي
چې ژوندي ویی نوی ماری زه میان غوارې

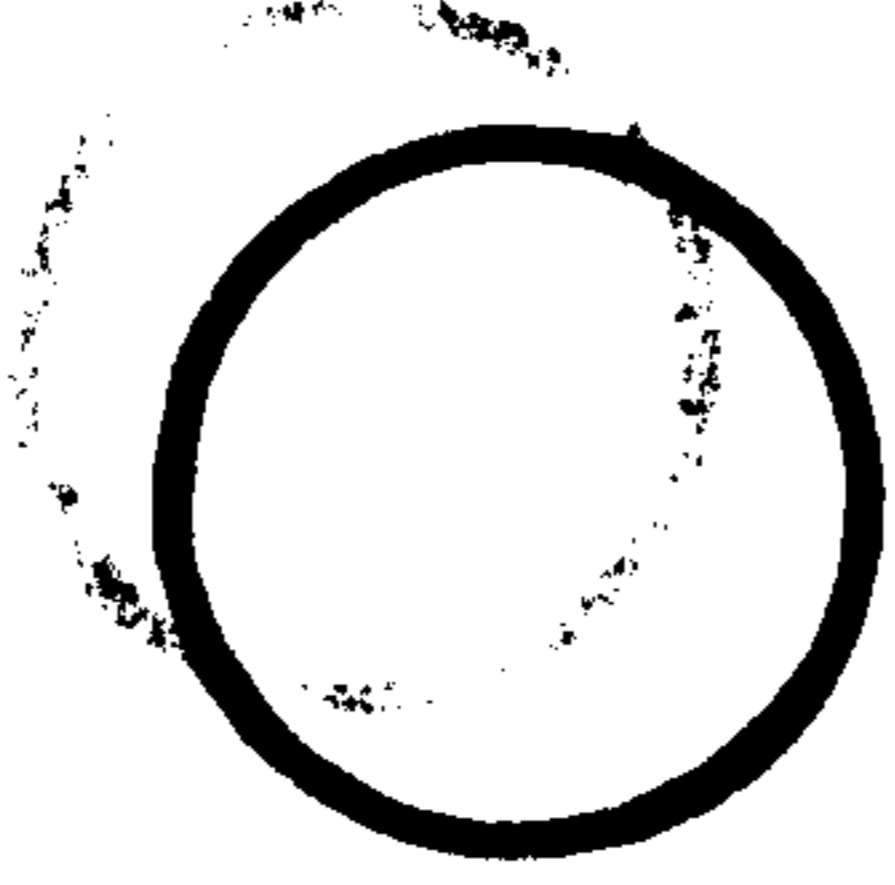
۱- یو مخیزې = چې مخه یې یوه وي - دیوې مفکورې .

عقل هغه وهندي باز دي په لاس
چې نه پر اوچت اوچت بنکارو کوي
بنکته له ځمکې نه تر نس ستور تليز^(۱)
کراولې کړي، يرغلونه کوي
لوکيز^(۲)، اوريزه^(۳) که يې لاره نيسي
له الوت کله پر هېرونه کوي
سرب، کراو دي ټول د عقل چې نن
بريښي د ژوندي تومن خونو کوي
د آدم کار دي کائنات پر نړول
برهغه قام، چې دا کارونه کوي
چې په فطرت يې ده لتي اړولې
دهسکو سترگو معاشونه کوي
عقل بهير کړ غور ځسنگي دشعور
ويرو سيرانې ټول مذهبونو کوي
پياده له عقل کوم وکړي چې دي
د بل مواته دي سوالونه کوي

۱- ستور تليز = آسمان لاره - کهکشان، ۲- لوکيزه = دکازوريج يا نيبولا،

۳- اوريزه = هغه نيبولا چې ستوري پکې په زرغونېد ووي.

حق نه په څنگي، فطرت په ترڅي

تشي ځاندرې پوي، زور يې اوبه وي

عقل يې شل وي، هڅې يې کته

په غټو کوري، ولې سرانده

نه پرې ودانه، که دوی ژوندي وي

اونه پرې وړانه که چرې نه وي

د ځوانمردانو د قط نه وځي

نه يې خوا بڼه وي، نه يې تراخه وي

په تن په زويم» د وارو نيستن شي

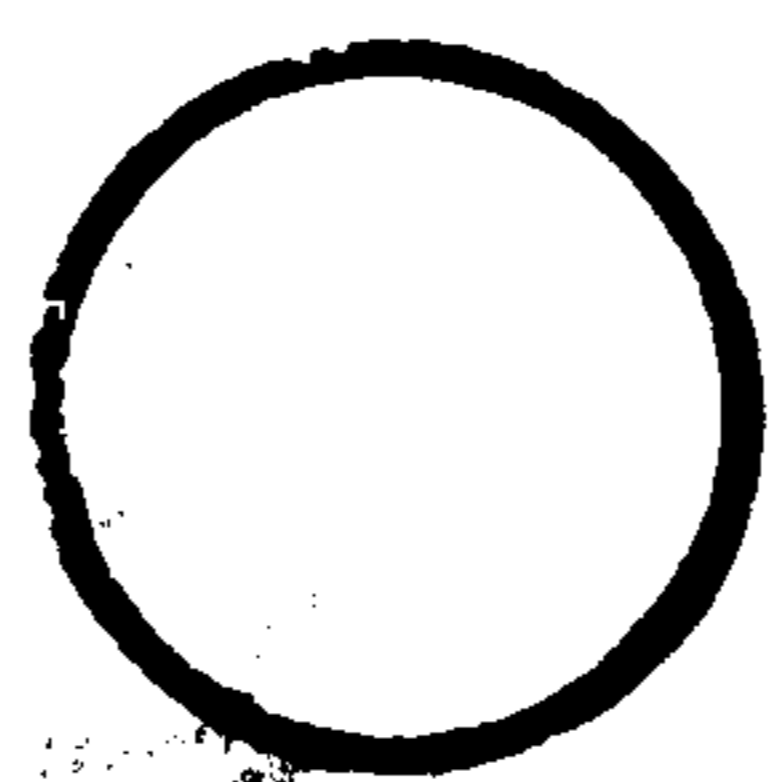
ځوراک پخساک پخواړه او څښنه وي

په زاړه شخوند کړي، نوی ترې نه شي

نوی بریدونه خود مېرې وي

چې يې راغونډه کړې واره کړي

د يو گنجکي دار زښت نه وي

دلگوکین و دلپهون نه

اورین ستوری راغونخپری

ستورتلینری سروهی لا

کائنات لا پراخپری

که یوستوری ورژپری

نوی سل روتوکپری

دشروندون زرغونپدوله

نوی حمکی سادینپری

چرتة شروند دی په بخسینچه

چرتة کچ ، چرتة حوانپری

دزرهاستورومیروکی

دشروندون غبری غبری

یوه ستادا حمکه نه ده

چی ساه دارپکی هستپری

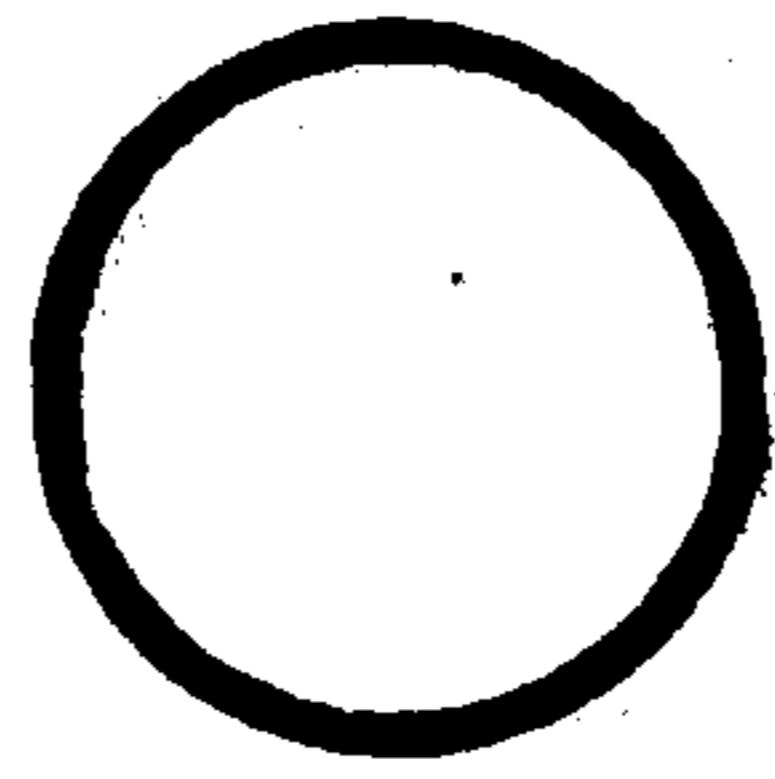
شخړپری حمکی بنکته بورتة

ستورتلینوکی خرخپری

هغه حمکه ستادوتردی

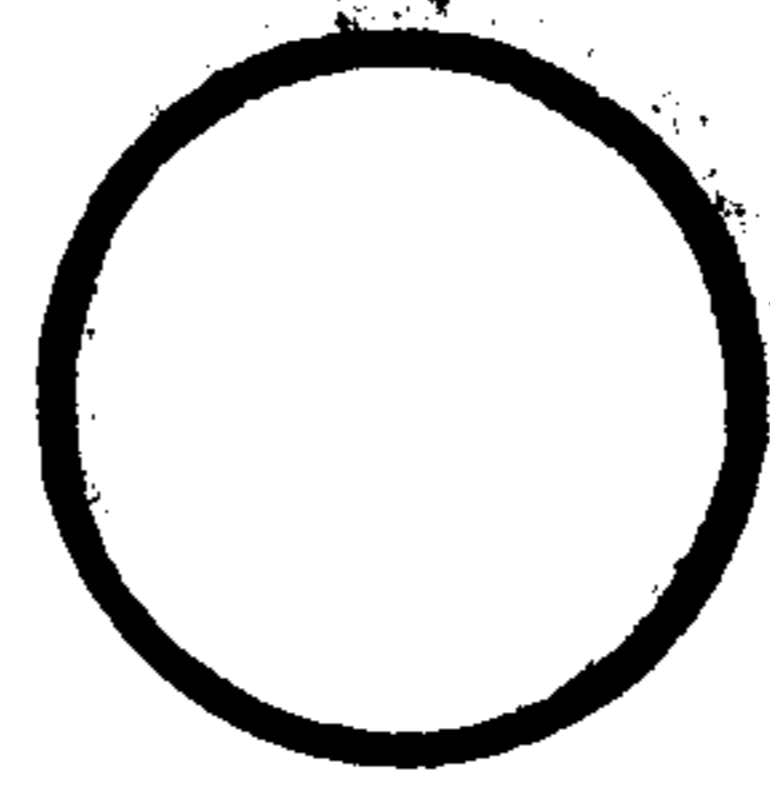
چی دی لاس ورورسپری

عقوبت به له دی ځمکې
درته کېدې په سر کېږي
د مېړونو ستور بېرې دي
له سپوږمې ستور و تاوېږي
د یونوي کور لټون کې
د آسمان لارې چاڼېږي
عقوبت دا ځمکني به
ستورک زو ته ورسېږي
د شرونو خومره رازونه
به په ډاگه وغوسېږي

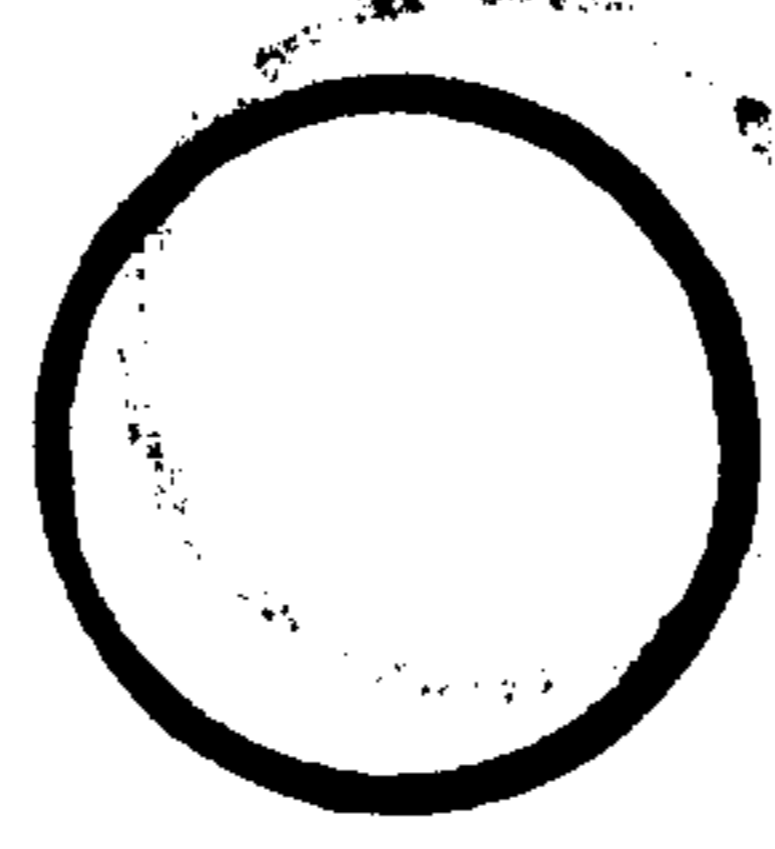

قیامتی پائینده هغه اوبنتون شي
 لاالاسره چي کله پي برغون شي
 دعبرت مری پي کرحي په ملکونو
 کوم فرعون چي له کلیم په تور برینو شي
 داولس ویني نه پینونکي هله ورک شي
 دربریا^(۲) اولس چي کله په پاخون شي
 داویارلی خلی هسې ولاسره نه دي
 دمردی کارونه میر په شواخون شي
 چي په سین داوراو وینو شي وریو
 قافلہ یوقدم مخکي دشروندون شي
 که هرخومره سنگرونه له خلن تاوکی
 عقوبت دحمکي تپی هرقارون شي
 چنیشنی^(۳) عقیدی چي غاره باسی
 دهنو خلقوتولنه مریستون^(۴) شي

- ۱- قیامتی پائینده = تل پائیدونکی، ۲- دربریا = خور- نلی- خلی،
 ۳- چنیشنی = چي چناسکي پکي شوی وي، ۴- مریستون = هدیره.

د دوران په نرالزو غرونه وارغري
په شگلني ډيرو کي خه له ويا سره پري
تلناوونه ي رواسته، موبنې خورلي
چان کېږدي کې به ترخوپوري او سپري
د پرلښتر په چورلندو حکي له تللي
کچه ډيلي! په خپل خپرخه غلط پري
د سورسين چپي دمه وينکه له يادو
اي فرعونه! چي کليم پسي پاڅېږي
د ملخ خانگ سردي ملاشوله دوه غبرگي
ته لاجي داتي بارته لاندې کېږي
لااله بتکورکوته بنکرپوکل دي
که موښ يي ترورسي بت به جنگېږي

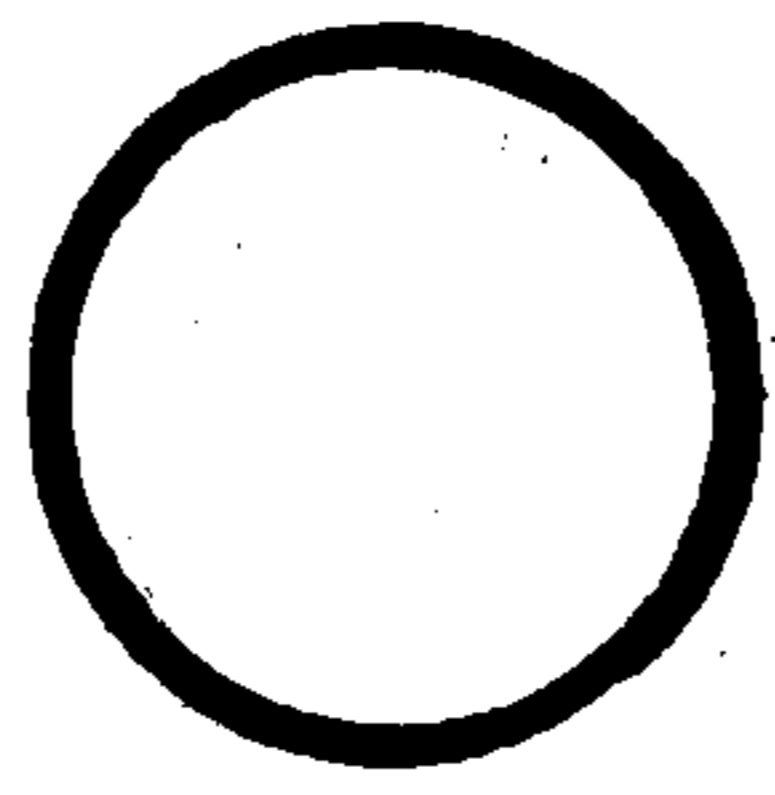

کليمه بي چي په زړه باندې سنگر شي
هنه قام هغه وگړي اوسپن غرش شي
کليمه دسړي برش دشين زمري کړي
لږو بروته دکو ونخپور لښکر شي
کليمه لکه بوته چي دا کسير وي
مس حوانان چي ترې نه وحي نوسره زرش شي
ننگيالي په جهان پتي راتلي نه شي
دوی دهرې سرخپړي وتلي سرشي
دهرکورانغري تود، تياره شي وراکه
مېرني خلبي په هر لوري چي وراشي
له تونگه د عيساي چي نمرې و خوري
که دختو کوکوستان وي په وزر شي
د مذهب د مدرسې نه هيله نشته
چي يو چيني هم دبدر لېچور شي

۱- لره کوز

۲- سرخپړي = د جنک غالي سرپړ

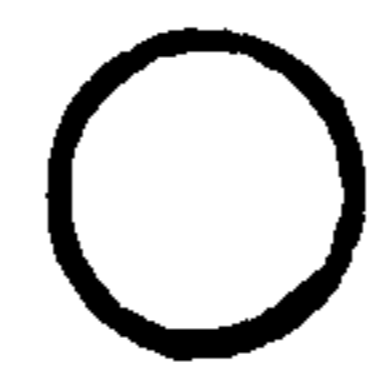
۳- تونگ = شکور

دغليم دبيريڊ او چيغني حاجت نشته

لاس ترگريو وچي پخيله سنکروال شي
 دکور قام بدخور منغي په خاناناري
 په تبغه که باتوان وي تش پيخال شي^(۳)
 تانگ دکتي، ديرغل يپ دلاس وحي
 چي د چار اتلونگي توري ته اتال شي^(۴)
 حلبي وارو په خيل اصل دي لالونه

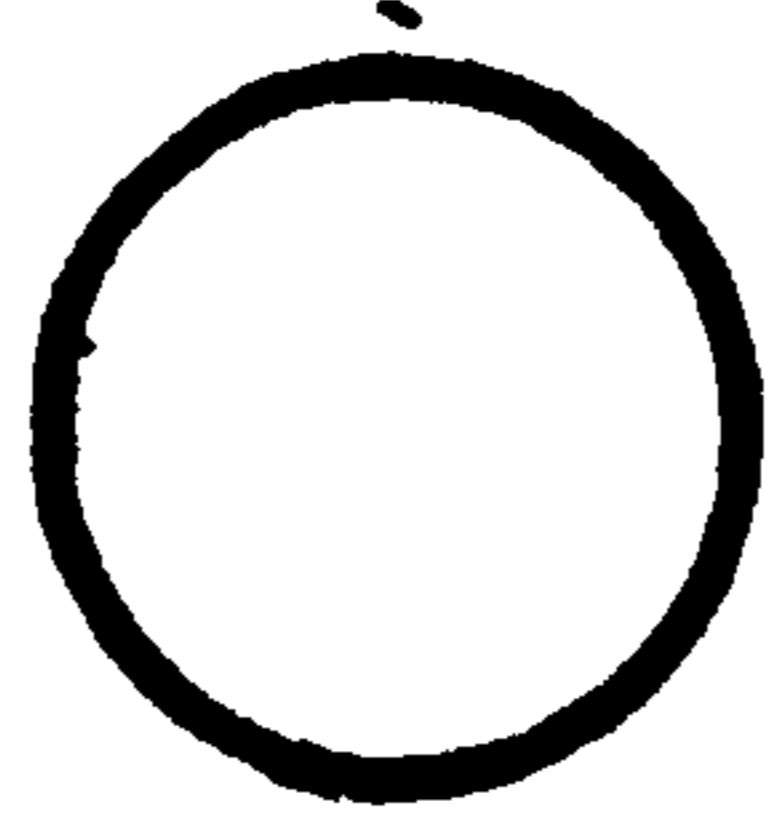
درونه لو چي شوک نه وي کوتي لال شي
 جماتونه، مدرسي او چيني د پيشول
 خوله چاهغه بانگونه د بلال شي

چي دخاوروله کالبوته
 اوده «زه يم» برسپون شي
 په اجل ياندي جمل راشي
 بنيادم ولارشي تلن شي

۱- چغه = ايه، ۲- بدخور منغي = بي اتفاقي - اروپيچ، ۳- پيخال = د

باتورغل - غريبازه، ۴- اتال = په طمع - په اسره - معطل - ايسار.

دژوندون دغورځنگونولوی میدان دی
چاته پوله نه سپوږمې اونه آسمان دی
دفطرت غېږه پیرانستی ده هرچیاته
بودد هرچاهم په قدر دخپل توان دی
دا په تاده جوړوې کاتې که توره
خپور چاپېره دجنګرېز واره سامان دی
نیمګرتیا کره می تېرې اړ په مت دي
مت کول د بنیاد مو پور په خان دی
چې پ زده د سور کووینو کښې دي
دهوهنی څخه کمی پدې جهان دی
د باتور لمخې دنیا ده بهله بهله
یو د خوړې، بل د لوړې وږی شان^(۱) دی
چې سر مزی د نونبت^(۲) یې په لاس درکې
دلوی برید په ننداره دی اوس نړوان دی

۱- وږی شان - وږی انوونکی، ۲- نونبت - پیلات - ابتکار

چچا دٺويم "بتول رنگونه"

يکمانه شي يکونگ شي

لکه غوندي چچا چري شي

اباسين شي په غورخنگ شي

سسل مخونه يچا چچا يومخ شي

"نرهيم" هله خان دوران شي

کائنات کري دپينو لاندې

سلاکاره ديزدان شي

○

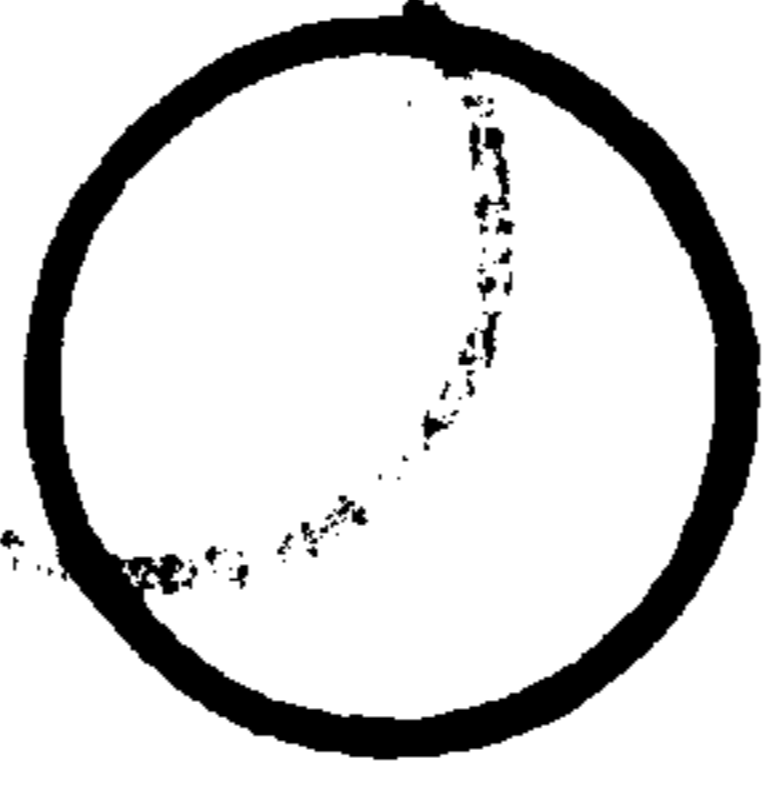
چچا يچا "نرهيم" په تنه کې

لکه بت سلاگون سرې وي

آدم زي شي سل لاري زي

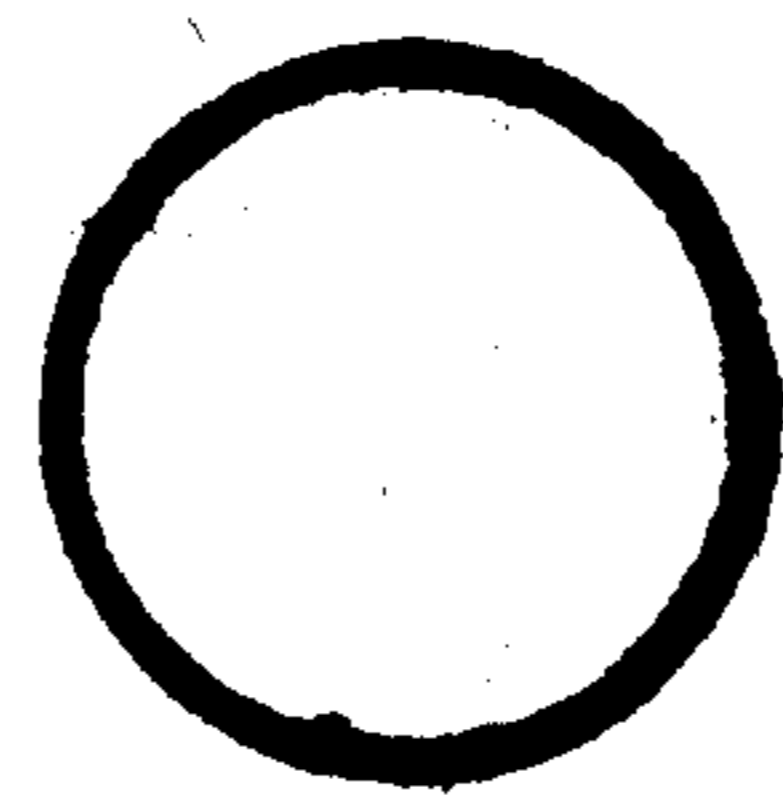
له يودره سل درې وي

○

د توريال زړې راخېژي په سوسر کې
دهردي هتچې و باسي لاري غر کې
توربر سينونه پي خپله غمازگر شي
مېړه کله پتېدي شي په لښکر کې
"ستورونيا" کرښې د خېکې کرله ماته
نځوي بيرغ د ستورون خپل دوتر کې
مرجونيا د نهنگانوله کاله نه
ملغلري را پند کړيدي خادو کې
زهرې خويه په يوماري ورپرېوخي
بله ماره پې نيولى وي نظر کې
مردکي، دارو، بتک او اور بشينه
دغه توکي دمېرونووي سنگر کې
هره ونه خپله خپله ميوه نيسي
چا موندلى دى کروسکې پکي کې

۱- ستورونيا = (په دوزن د مرجونيا) د ستورونو وښکاري

زردار هغه کور کينان دي

چچا شروندي بنياد مان خوري

سره بخور په پته يې نه خوري

سینه برسپري په ميدان خوري

د بې پرسه کلو خلک

خه ملا، خه دوتريان خوري

يو وري يې په شا پرووي

بل شني لښتي بارگيران خوري

د باطلو لاجوارو ده -

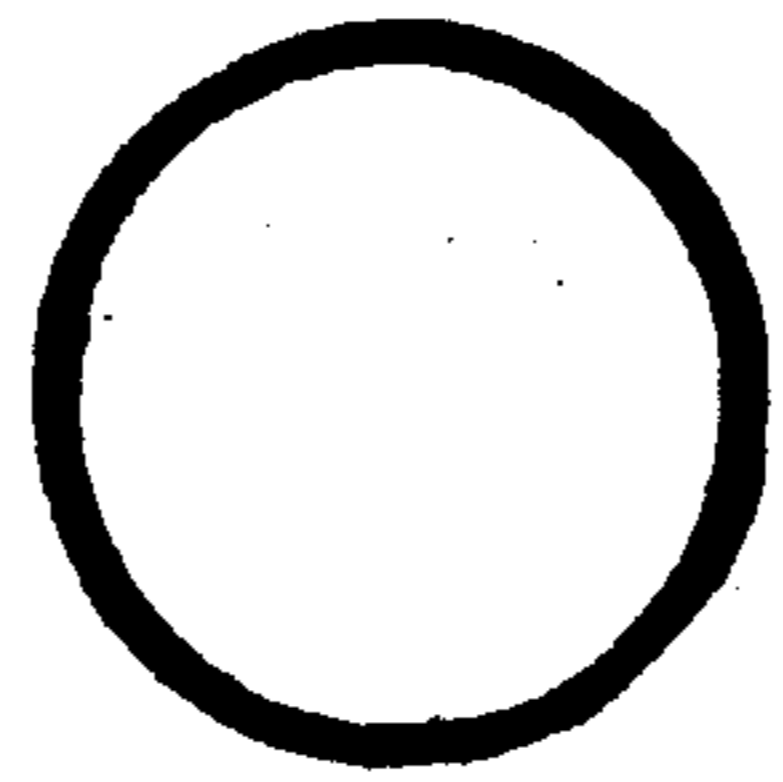
په برمت يې بې کسان خوري

سروايات را پاڅېدلي

په حملو حملو قرآن خوري

د آدم په بدې ورځې

کليمان وارو خپل خان خوري

چپا پە مندە دەودە يالوئۇچى
لار پى خود كرىپا كرىپى وي
چى پە خرخ باندى سورى شى
دەغوتور و لاشى وي
چى لە اورخنى ونە خى
نو هغه پىرپا اومى وي
لە چپو چى انكوچە شى
پولادى هغه سىنى وي
چى جنكرىپ ژوندانە وي
دېرم دېكى پى شىلى وي
چى دىمەت جمال پى نە وي
دەغونا ندرى كىلى وي
د باتور و هنى كورە
خە كە يوموتى بنى وي
چى وھى دىنكسى تورپا
پە هغوكە تنكسى وي
چى ثرىانى پى تاونە شى
نو هغه لىندى پىرپا وي

چې وهي د تنګسې توري

په هغو کله تنګسې وي

سپوښي، استوري، استور تېليني

د مېړونو برآستي وي

د سره ښکونو غورځنگونه

د تاريخ زدن زريني وي

د اخلاص د شاه سوارانو

منزل لوي، لږې توبني وي

چې منگل يې د زموږ وي

د هغومارې سټکې ويا

په لاسونو باندې غرونه

د مالو چيو پاغوندي وي

پروناوري سنګر بايلي

ويښې سترګې پليتي وي

دوزنګ تښتي کن پريانه

چې د بدر ترپيسې وي

د مېړونو لوی لاسونه

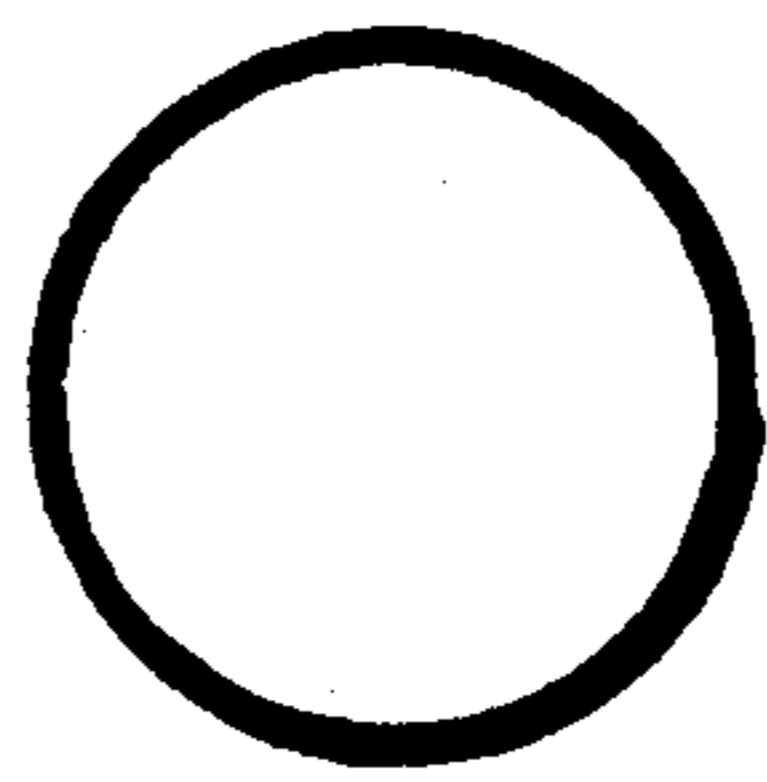
خپله توري او بلسي وي

د کيدرو په نصيب کې

د زموږ پاتې دوزنګي وي

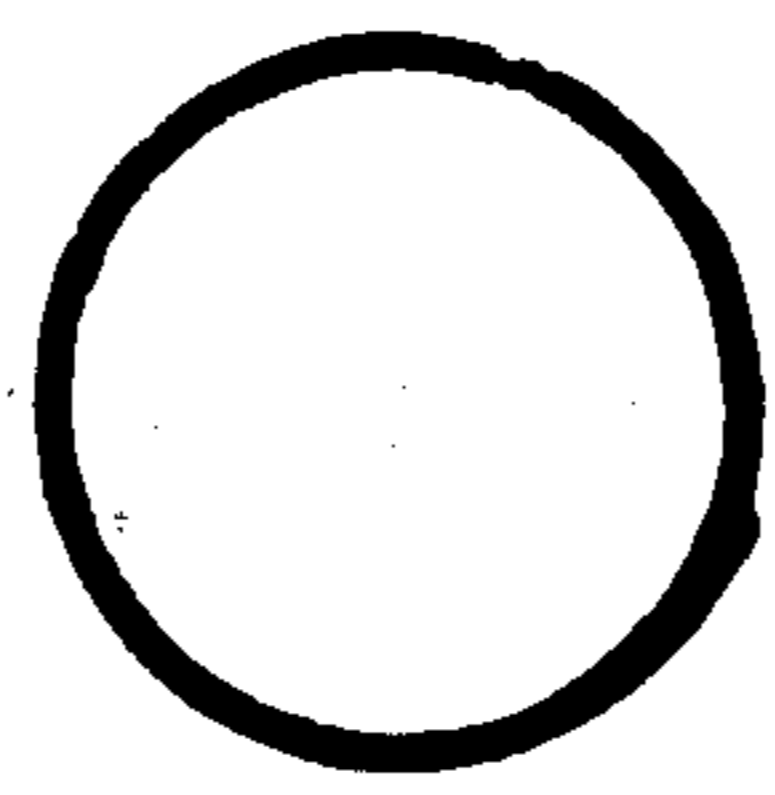
چچايې پښې وي غزولې
د هغو داکې سپرې پوي
چچ له شونده ماتې و خوري
زورې تولا په موسلې وي
د مرثوا کو مسلوکې
هم د مرو مرپې کيسې وي
کونې هم خان سره کونکې
چچايې خپلې پښې کړې وي
ديوسروغ دسيالی نه وي
درندو که پرکني وي

قام دې دې تورو تور بښ کړي
دغه کمال د اولسواک^۱ دی
هر د لیت خپلې د لسي ته بڼه وايي
دغه دستور د دله بازی دی
پلویان راوړه، ناحق به حق کړي
"قامي جرگه" کې سوال دلیري دی
چې "جرگه غړي" ټول شته منان وي
واړه هېواد دی ونډی ونډی دی
کاواکه درومي واکمنې د لسي
څوک یې د منځې دکاواکسي دی
د "سلا غونډه" سپېڅلی لار ده
ولې هله چې د حق په تارده

-
- ۱- اولسواکی = دیوکراسی .
 - ۲- قامي جرگه = پارلیمان .
 - ۳- جرگه غړي = ممبران .
 - ۴- سلا غونډه = دشوري غونډه .

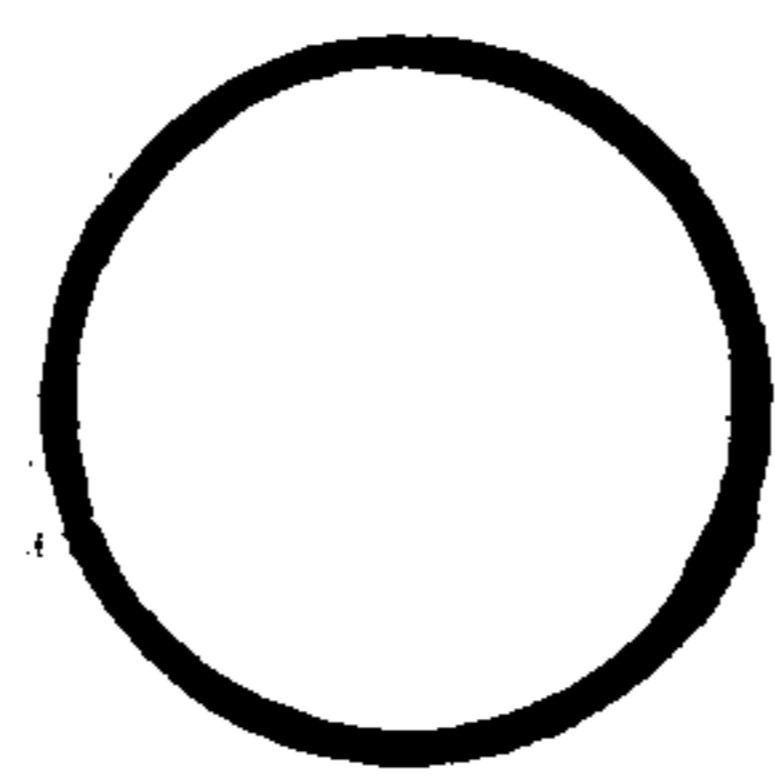

ولي هغه چي د حق په سر پي ننګ دی
 واره شروند پي دکتاب په رنگ کي رنگ دی
 چيلي نه اوښکي په سمخو، په لغمونو
 بېل توره د باطل سره په جنګ دی
 د جهان په "دنگ قامتو" سر اوښکلي
 سالاري يي په نړۍ پوري قلنګ دی
 هم د علم په دنيا يي بيغ جګ دی
 هم چاپېره يي د بڼه سر پيټوب دنگ دی
 هم پي کته، هم پي منځ ملازي ورکړه
 خپل پردي يي په نما تخننه باندې رنگ دی
 د زيارت خوړدو ته ناسته يي کتابه!
 ستا کور لاري ولايت د پلي رنگ دی

منکران په دليلونو منکران دی
 او ملا د بي دليل مذهب امام دی
 روښان خيال نه کافر دی، نه منونکي
 د تسپوسه گزوان يي له ناکام دی

هغه خرنک به د بل کاسه کړي دکه
 چې پي خم پخپله وچ او نسکور جام دی
 پوهگري ترې توهپوي، خي په دده
 چې ملا ورنکاره کړي کوم اسلام دی
 ليشکي له ليشکي منگوري زېري
 خان وگور په جهان دې خور سام دی
 مذهبون په کړي د نيسمنانو
 دشته منو خوندي گتو سام دی

خدای شروندی مال پي ميرات دی
 خېب کچه ناروا دي
 دي دېولوچې د خدای دي
 نه نرما دي او نه ستا دي
 دادلاد دوران سردی
 دوتريان چې په کړبا دي
 د هغولېچې تاوېري
 له پېرونه چې په غلا دي
 له نرما، له زمایي نه
 پساتونه په دنيا دي

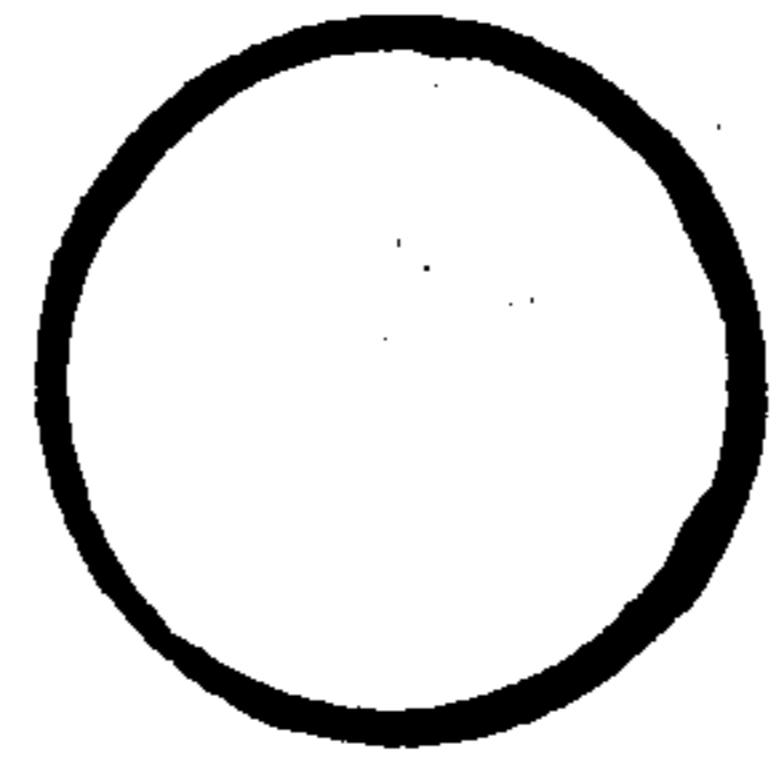
۱- خوندي = په امن - Safe ، ۲- سام = بند بنا

چې لسینن ترې لاس نیو کړي

شاه مېړونه د اِلا دی

امانت دا ولیا دی

چې له تاڅني سواد دی

چې د حق او د باطل د غره راشي

د بې لارې پلار نیکه په لاره مه شي

چې توره^۱ یې د بتانو لړ ولوي

خدای دې وگوماری ته هغه مېړ شي

چې یې غل غدو له ویرې بلوسنه کړي

په مور چلو د قام وینس هغه لیمه شي

چې مرثرواکی ولسونه پرې رغېږي

که یې سل خله تويي، هغه تارخه شي

څه زرغی زرغی کوي چا قهرمان ته

که ملا و ترې، هغه توریال به ته شي

غرونه غرونه واورې هله به شي ویلي

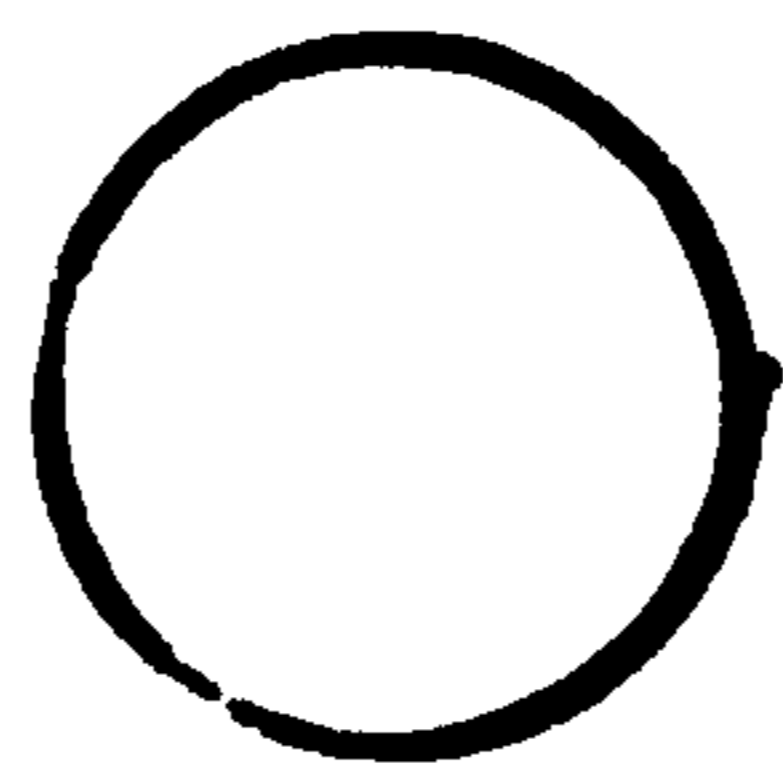
چې د نمریشان پرې سور په ایشېد شي

چې یو پلارگنی ومانځي اولس ټول

ته به هم دا ولسیاسو په ولته شي

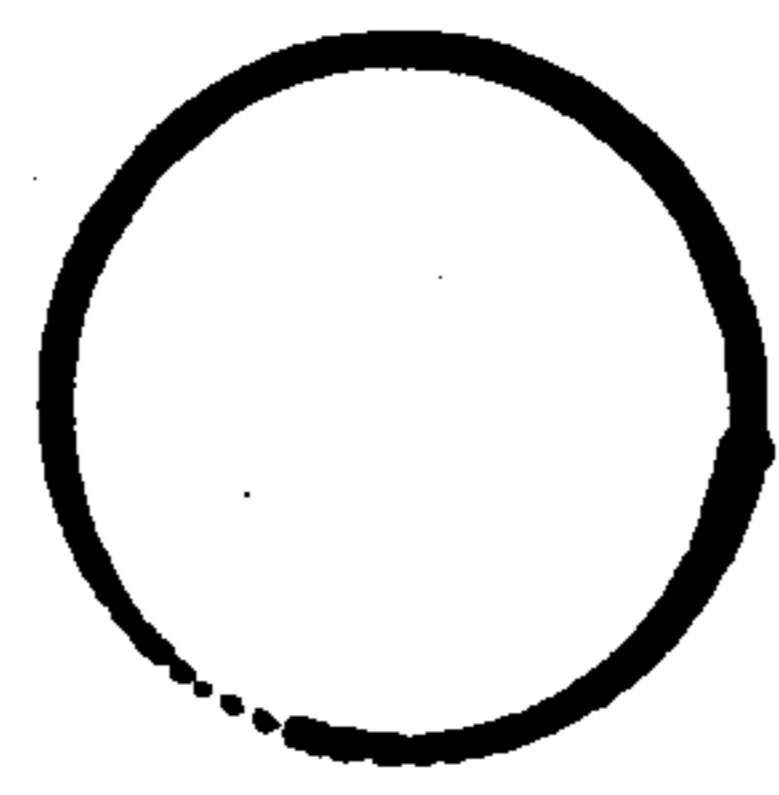
۱- توره = دستور- قانون ۲۰- په وله = په ډوډی - پېښه وړخ

چي راشپيل دي په راشه د آسمان پنج کره
بيا به هله د سرې په نوم باله شي

چي د کړاو تندي خوږې خوږې شول
د قام جوښې بيا پلوشينې شوې
د سر بڼدني کرامت وکوره
د ازغوغې پرې کلو رايې شوې
د پلار خپري دې کائنات دی وارې
کاش چي دې توري بيا پلرينې شوې
بامورزي خپله به راوړي ووي
که د پروکي دې ما بڼينې شوې
غراو واغه يې شيخ ملي ونيول
چي د زمري سترکي تندر يې شوې
د توراني لپوني کريکي سره
خانکي غرانگي سندس رايې شوې
چي بيا په رحل دې کتاب وخته
ذري بي ارزه دې نمرينې شوې

۱- مابني = يوغر

ڪليمي لرو شرونديا زرو نه پڪاردي
 اور له لوتڻي په پند، ڪله پيدا ڪسپري
 په خوبزلن ڪي له بڻڪو توغرو پدو نڪو
 تر آسمان شربه ڪوونڪي اور تاند بسزي
 چي ٻانو دتني وچ، ٻيلي تراوستي شي
 په ڪرو ويزو شپيونه راتو ڪسپري
 د مذهب په گن خور لولختو لهر و
 د سره سوري د قامونونه جور پيري
 هڪ ڪلمي بويه بيرغ د محمد له
 دا په خوار و لشتكونه پورته ڪسپري

مرد يوي ڪي مذهبونه
 لار چانه شي ره سولي
 د بوذرغ انقلا بونه
 آذر نه شي راوستلي

د شروندون اوبزدي ڪسپي له
 له موجود خني پشسا به
 ڪائنا تابه چانول وي
 تر لوگينري پور چاتل وي

○ چي په هغو شرعوننگ کړي

چي پرېا کسړي وي وختونو

گويان لره توزينز کړي

د کورونو، کفنونو

○

د باطل سره په جنگ کي

نه نيم سول شته، نه سرشته

د خليل مټ دي تود اوسه

د آذر چي بت کړه شته

○

د هندو عقيدو بنا رکي

انقلاب رابرسېرن شي

د زړو خدايا نومخ چي

ولسات ته کرغېرن شي

○

بتان شي د حکم تبی

بتکورونه رانسکور شي

چي د زړونو په ورشو کي

حق زرغونه شي، سمسور شي

○

○

خيلان چي له تولى سني
د خدايانو وهر گول كړي
نولو مري د دې خدايانو
خدايي وړيوچ گول كړي

○

كليمان د فرعونانو
پاچايي هله غوزار كړي
چې بي لاري ولسات ټول
د دليل په زور په لار كړي

○

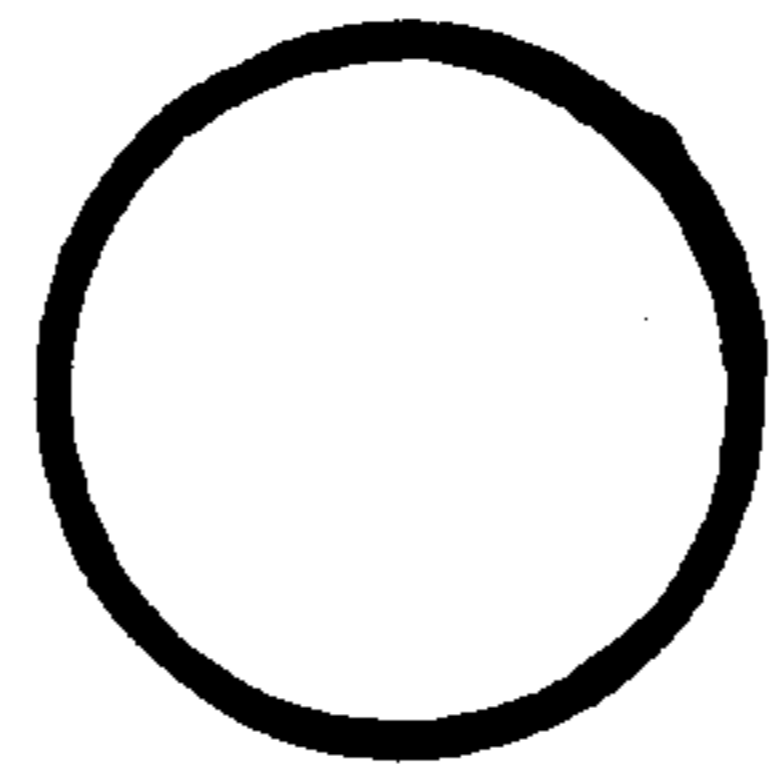
د كلیم د درني پرگني
خلفي ويا واره زبرگي
هم بي كته ، هم بخښنه
هم بي متا ويا هم بي سترگي

○

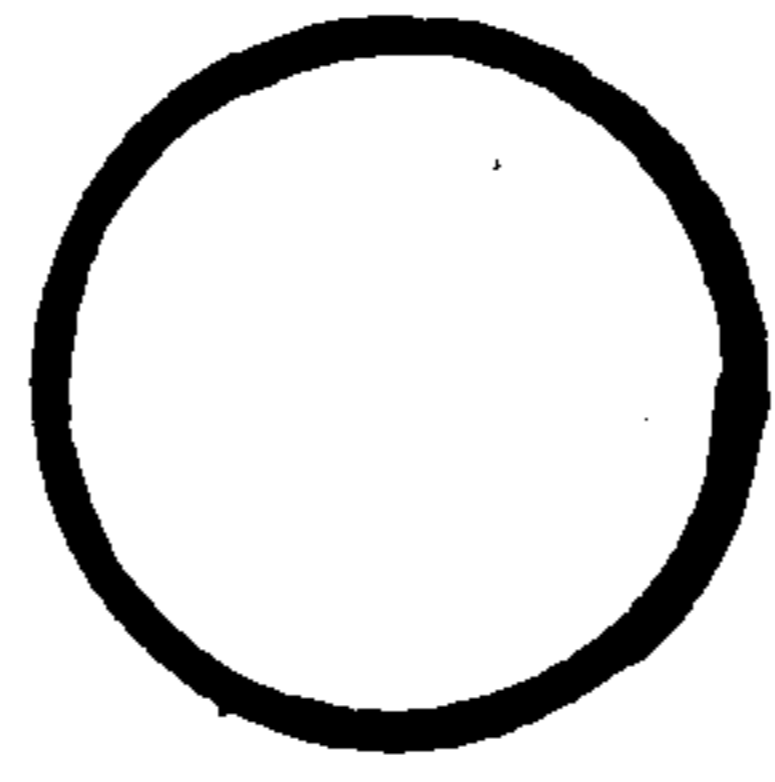
چې دوخت اړي كړي كې
چاي تينگ لكه د غرو
د خپل پوخ "زه يم" په مړينه
دهه پرگنوسر و

○

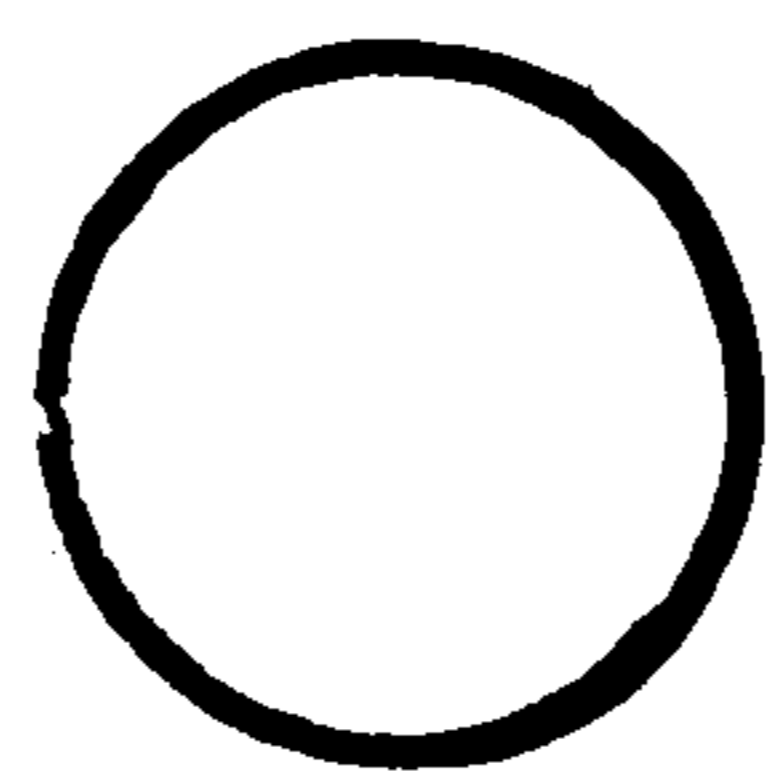
۱- پرگي = پرگني .

اوسې تش د عقل اند پښنوسره
خې په تياره لار او راوړاوسره
عقل که سقراط دی، بريالی نه شو
گريوی په لاس د پر شوکشاوسره
ستونځو د ژوندون له بزمه پړیستل
دل بي چې سپونډی ستوری کرل پښوړا
لا تراوسه لري له خپل دکه بي
لارې کله مارکس، کله روسوسره
کله په یوې کله په بله خې
درومي دي نیلې د بریو کوسره
وینې اوسنکې و چې شي لنبي کښني
عقل چې بلد شي الله هوسره
ارشه دکعبې درشله ونیسه
مل شه ای خیر که کلیم زوسره

آدمري له مرئيتوب حني آزاد کا
 د'ماکان لبشر' سبق ورياد کا
 چي دبل دخولو ويزم تي رانختري
 دهغو ما نهو کپر کچو خور بنياد کا
 د آذر دبت خاني لپولو ورستو
 شري وړه! ورځه کور د خدای آباد کا
 چي صبا په غرقېدوشي کليمه واپي
 د دوران فرعونه! تن دې خدای راياد کا
 په لوخړو کلي پتا، په وينو پو دى
 دکوچني فکر سالار دې څه فساد کا
 د مري په حای خستن چي زور نيسي
 د عمر انصاف به غل عقوبت ساد کا

له کړپوانه د فطرت پي چي لاس وبنکه
 هغه قام به زړه غاړه کيند کچلول کا
 لا الاچي پي توره شي د تهلوني
 هغي ډب به ير غلونه د منگول کا

«(ماکان لبشران يوتيه الله الكتاب... ثم يقولو للناس كونوا عبادا لى...)

حق باطل تور ٻا تور ٻيں دي تل راغلي

حق به نه وي چي باطل سر نه يم سول کا

ٻه پر قامونونہ دي غوندي او بو وري

ٻه سين غاره له بار کير خوشي پر زول کا

هر سپدلي په خيل «زه يم» شاه مپرونه

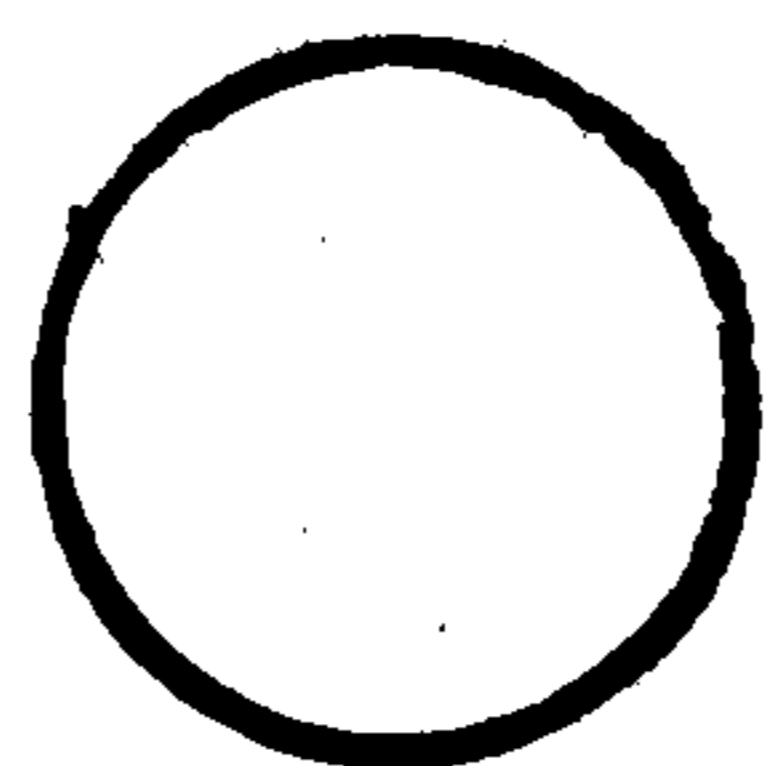
با چاهي زرغون د خاوروله کنډول کا

دا کاڻي يوازي تپرو خلقونه کري

خلق اوس هم پڙوندو لونه بنجول کا

د دي کلي خلق ټول سر پيخواره دي

په پودو فصلونو بلوسي خيل ته شپول کا

چي خانکري سود پسي پي شي وکري

په ټولنه کي سوراوړ په غرغنده وشي

د شته منوشته مني چي خمار وکري

انقلاب دنيسمنا په راتلوشي

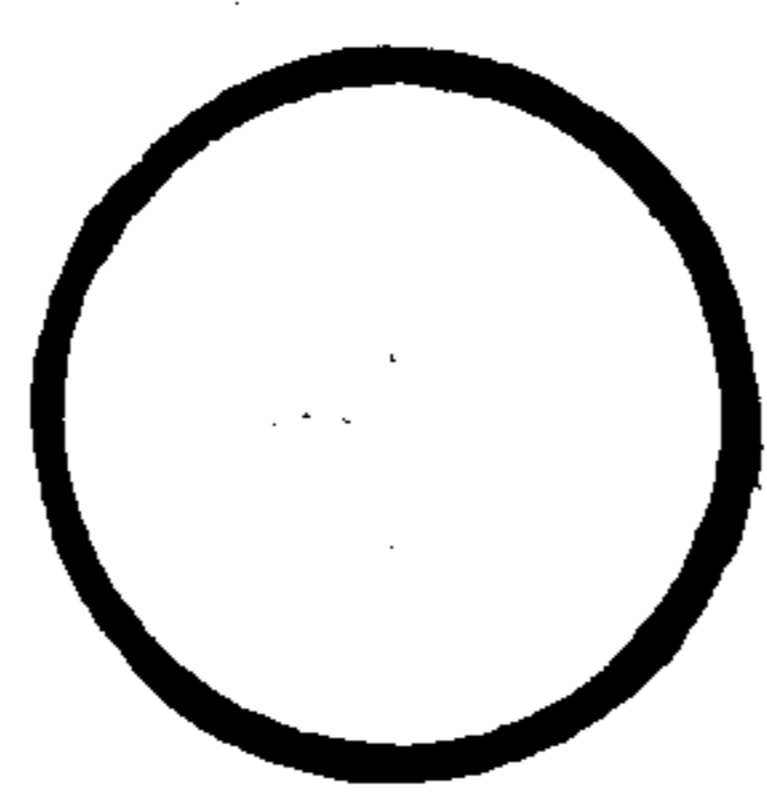
چي بي وس دي دوسدارود سيالي شي

د زرداره تيپي دا کله پيرنوشي

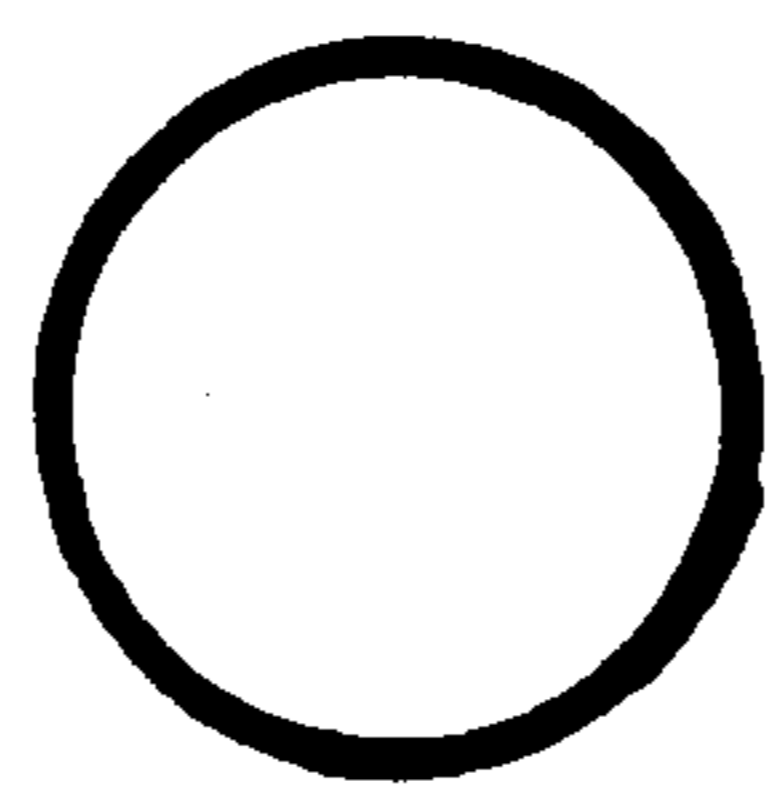
دوتريان دلونگر غمونه نه خوري

له لپوه کله زړه سوي دشپنکوشي

زرداري د پردو وینولوی اغیردی
اغیرلی عقوبت په چاود پدوشی
الاچی داو بننتون د قل العفو؟
دوترونه چی ورو ورو په مکهدوشی
هغه کارچی کلیمانوته اتال دی
هغه کله له مارکس اوله روسوشی

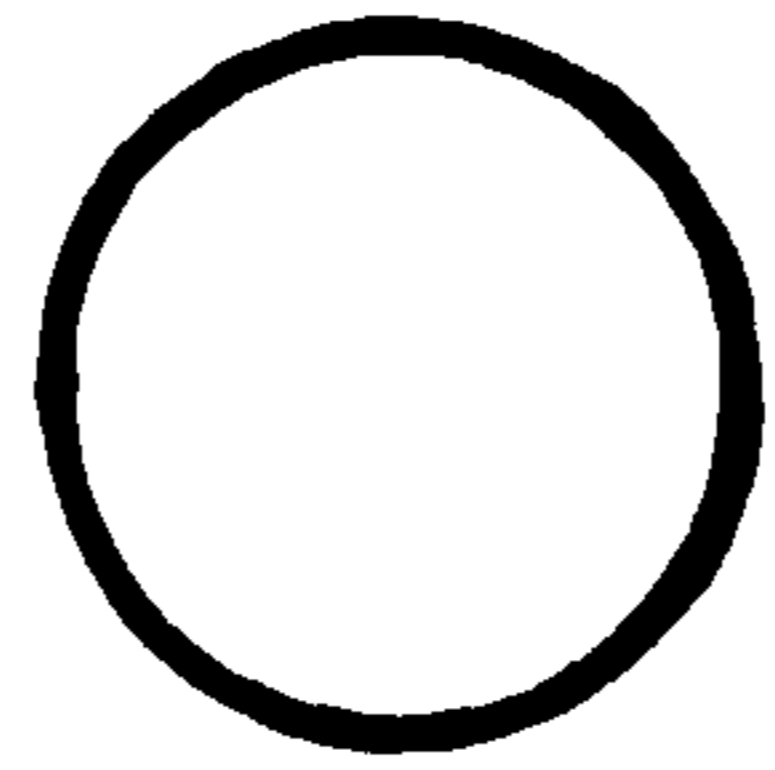

له دستورد باتورانو چی بی دک دی
خود په جاله کی پیدا پی منگیروک دی
چی پی شروند د خدائی لاری په لاری
هغی سیال دی، هم بزین، هم خیل وک دی
دمپرونو لاری آسمانی لاره
منغروته لاری تل د دوپرک دی
له ساده ایمانه خاری فلسفی شه
خستنان چی دلروکی دبتک دی
شپنکی گوره غرضونو شرمخان کرل
په برمت ارم په غوینو دکندهک دی
دننگیال وارہ کارونه، هلی خلی
دنسمنو، بی اسر و په کومک دی

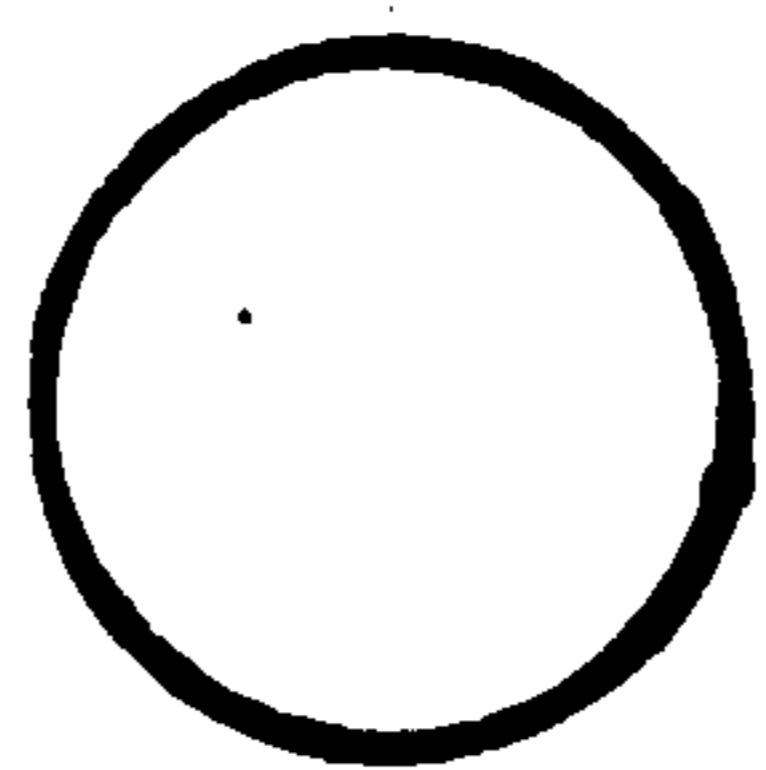

تورخنکلی پری بری راولی نه شی
چی دبدردحنین توری ترملا دی
الاجی غوندې دانه راورې یوخای له
شاه حلی له شاه حموکه شاهه شا دی
ننگیالی دسرزهوکی دتورسرو
ننگیالی جگې شملې داویا دی
فرعونان پی چی په مکرکوت بتکارکری
زرکول پی بیا کارونه موسی دی
یوکتاب وچی امت پری ټول راتول وو
یوکتاب دی، اولر^۲وه دوه اویا دی
هر دلیت^۳ دخپلی دلی^۴ دونه وای
اوامی خلق حریان، چرتی رستیا دی!

-
- ۱- تورخنکلی = چی تورخنکل لری دباطل خواکونه .
 - ۲- لر^۲وه = گوندونه - دلی .
 - ۳- دلیت = ددلی غری .
 - ۴- دوزی = ثنا - صفت .

د نرابزې تنگسې کرښې کې
 شونډانه کله خائېږي
 شونډ غز پېږي، اوچتېږي
 نرابزه خوږي او سمسو پېږي
 د زازې وجود د خیر دی
 چې پېږي «زه يم» شېراز پېږي
 د وجود دنیا تاغیر خوږي
 «زه يم» کله تاغیر پېږي
 د خښتن په لیکه «زه يم»
 خپل قامت وټه رس پېږي
 د زابزې خاندوره شي هرنگه
 «زه يم» هرکله پائېږي

دله د خدای ماتي خوږې نه شي
 خوږکې چې ترې پرانستلی نه شي
 توره به ستاد موزیکي توره وي
 دمېړه توره پخېدلې نه شي

نرابزه = (لکه او نرابزه) ماده - چې زین ول کوي - Matter

دگیدر پبرنجی دی هر چا و خوری

دز سوي بربنجی شوکُ خوهرالی نه شي

که بت خانہ د پلار نيکه ده نوهم

خليلان غلي کيناستلی نه شي

چې بیغ د اهور پي پي

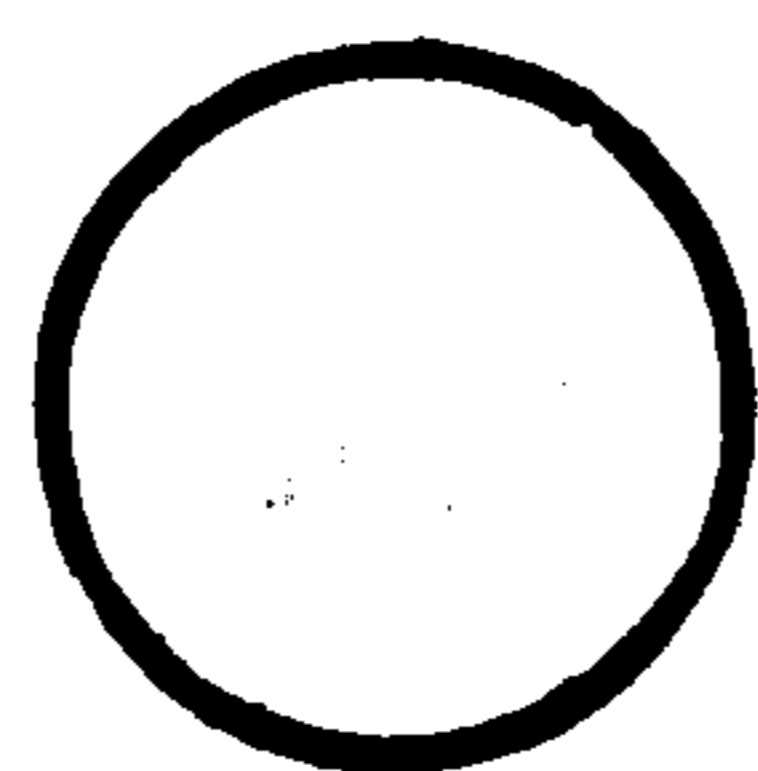
شوکُ په سنگري ودرختلی نه شي

زمرانه هر خومرو که غکې و لاسره

له کليمانو مخکې تللی نه شي

دغیر قامونو دکت پي پي ته ناسته

تا عزت داره شوکُ گنلی نه شي

دخيگونو خانندان چې اړ وپېچ شي

ر سوي به شوکُ جاله وايه چکو درته

خاني سو دچې مدعا شي دوگرو

بيا شوکُ اړوي بلرونه پودي ورته

په نر نارکې تسپې وپييلي خلقو

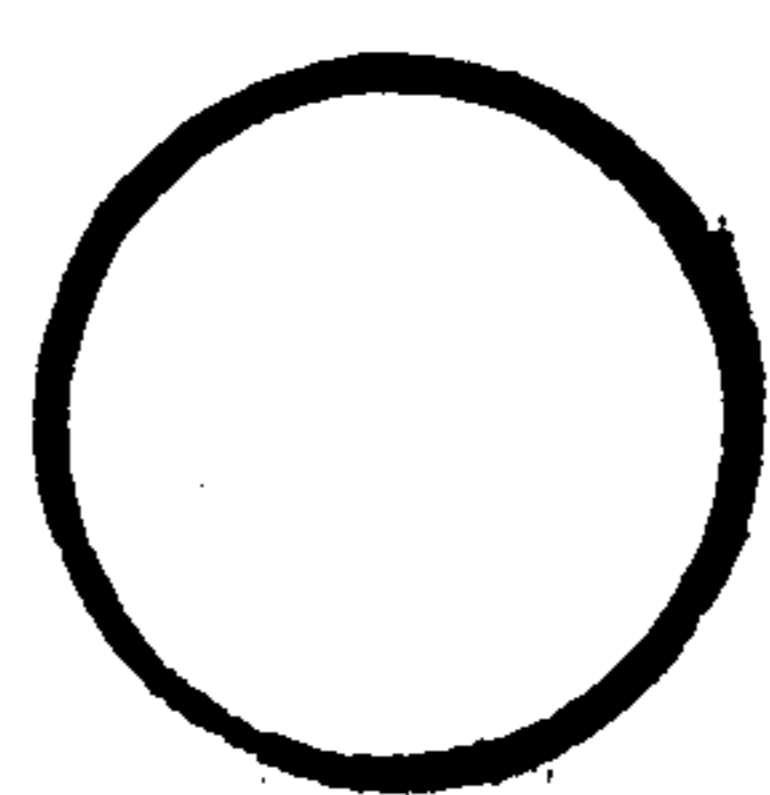
يو مخيزې مسلمان چې لار شي چورته!

د خليل نوم د ثواب دپاره اخلي

شروندانه دې هټول نارې وهی آذر ته

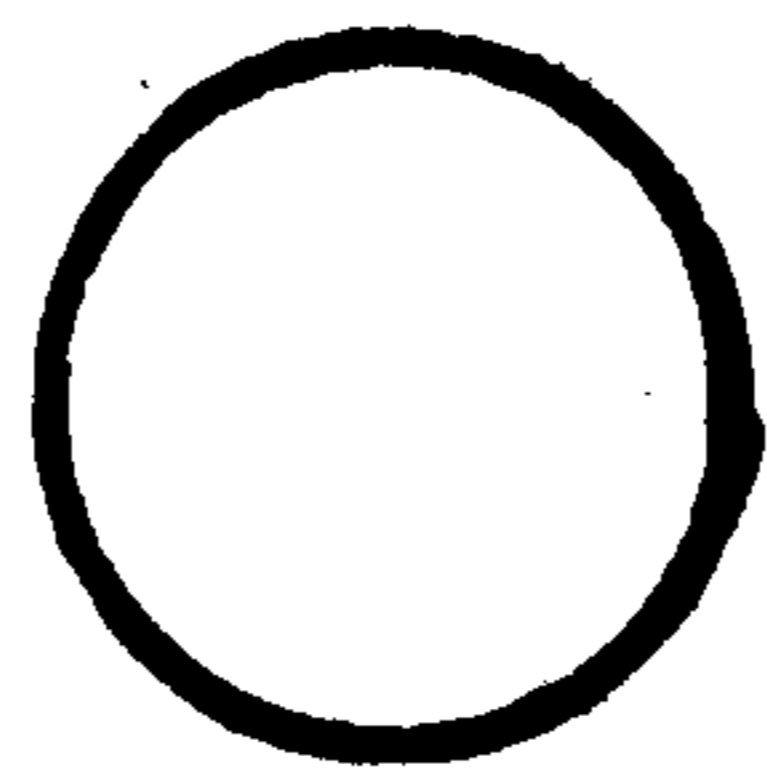
دخيگ و شنان

خدای دې توان د مهنه یات د شاخو کړي
چې په نړه ورکېوتی د یالوی غسرته
د کلیم د پری خلاق هم هغه دی
نیمگرتیاوې چې د خدای رسوې سرته

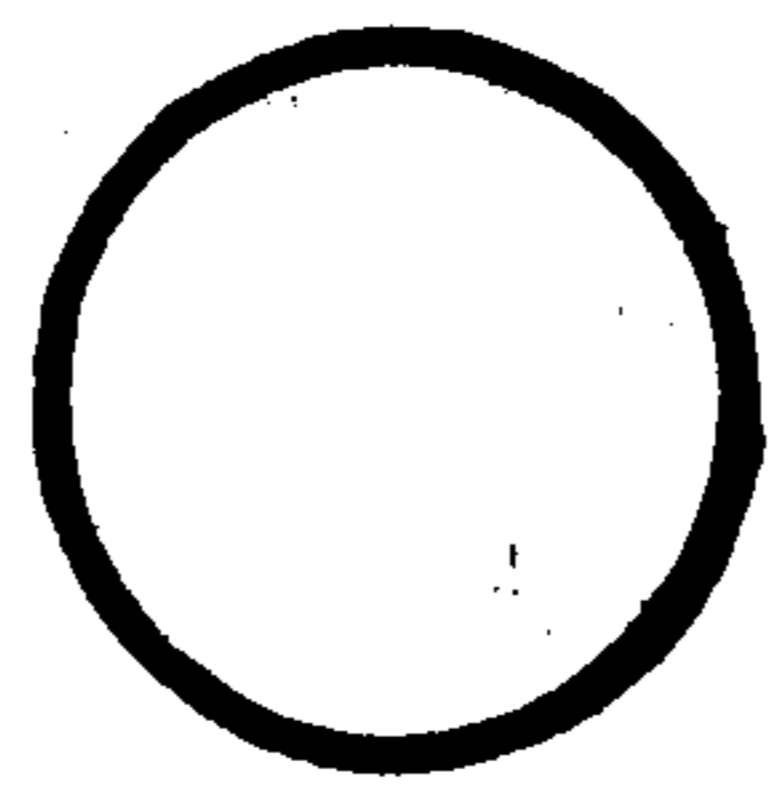
بیا پیژارد محمد^(ص) په وینو جب دی
د طائف خلقو دی تیرې بیا ورولی
دا جنده ی د کلیمې چې چرته سړې
دا د بدر له میدان راغلي متسوې
د کعبې په توره کته لوظ کوونکو
د سرو نوپه بازو غارې خلاصوې
صدقه د وینو سرو د پتیا لوده
چې نن قام د خپلواکی خبرې کوې
د مسور فصل رسته پیمانې کېږي
د تش توری پیمانې کله چاکوې
سندرې خیری غوڅ کا خپلې غېږې
که اوبه د الکه و ورځي ختوې
ساقی خم ته د شا کاسه سره ناست دی
خوکه سترگی لېونو بیا وغړولې

۱- ختوې، چې د ختو له وږکې وي.

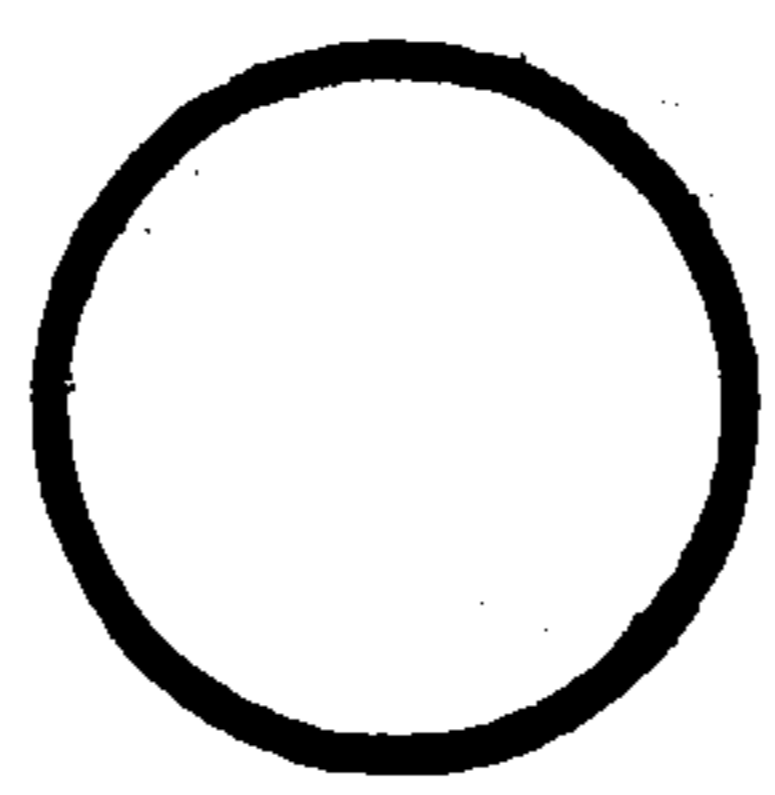

پڅه مه شه د توريال دمردی توره
دمنکرو لا ولاړدی سنگرونه
د شروندی مفکورې خپله دومره خټاکوي
بې لښکرو کړي رالاندې هېوادونه
انقلاب دکليمې راغلي نه دی
حې راجي بوربورکي انقلابونه
يو بيرغ د محمد^ص به تل رپاندي وي
نور دخيلی دی باد وړي بيرغونه
هم پورنگ دکليمانو پوخ تلن دی
راژېري نوراومه او پوره رنگونه
سرچينه يې چي شي وچه، دنده او شي
په غرمبا روان اكاو^۱ اكاو سيندونه
د تاريخ په اوږدې پلني هديره کي
بې له شناختي دي پراته دېر اولسونه

-
- ۱- مفکوره = نظريه - فلسفه، ۲- خټاک = زور - قدرت،
 - ۳- دخيلی = ټول - سراسر، ۴- اكاو = بودم - دک،
 - ۵- شناختی = خازي

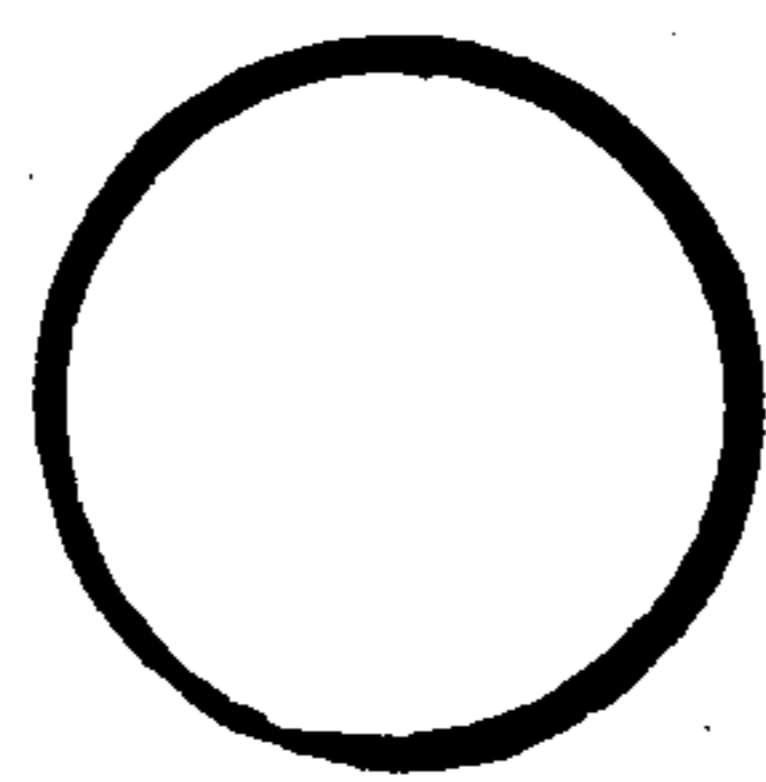
دهغو قامونو بڼه د بڼې شي
 چې ليندي يې دخلوشه وټي پرکې شي
 چې يې گډې مفکورې او هلې نه وي
 دهغو دخپلو کلي کوزې جنله چې شي
 را سمې د مشرانو چې يې نه وي
 بڼې درنې پکې پلرني يې بڼې بڼې شي
 لاشه توري بنيادم تشې کاتي شي
 چې په برخه يې يې ژونده عقيدې شي
 د شادو غوندي پيښې کړي د قامونو
 چې يې جس دنوښتون بڼې بڼې شي
 چم په چم دي له خاورينې ډيوې کرځه
 له ډيوې نه عقوبت بلې ډيوې شي

کچ شوملي سره پيل بېل کړي
 زه مانده د شروند شاريل کړي
 دمېره لاره يې وه وي
 چې څه کاندي هغه تل کړي

۱- بڼه، رنگ، ۲- بڼې بڼې، ريښې ريښې، ۳- شوملي، تروې، شلومي.

چچي په لار د شهزاده شي
 هغه دوه ژبې ساتل کړي
 په فرعون کاندې نسکوره
 چچي دستور د کلیم خپل کړي
 دړه يونيم په نيزه وړي
 که آسونه د پرتې حل کړي
 د بڼې وړخې په تکل کې
 خلق توري پام کال کړي
 د کالاکوترو ته کوره
 چچي په نرسي غيل کړي

د باتورانو نوغی دی خورک
 د رته دي پاتي تش پيخالونه
 دلته موداره خندوي لاس کې
 تش تپوسان پرې کوي سودونه
 د چتو بنکاري دوکزي نه کړي
 هونايي کرخي نيسي با زونه

۱- شهزاده = د کياولي د کتاب نوم، ۲- نوغی = اصل - نوغی خورول - بېخ
 وړکول، ۳- دلته، غوښه - طعمه، ۴- سود = مينه

چې پرې اړې وي د باقورانو

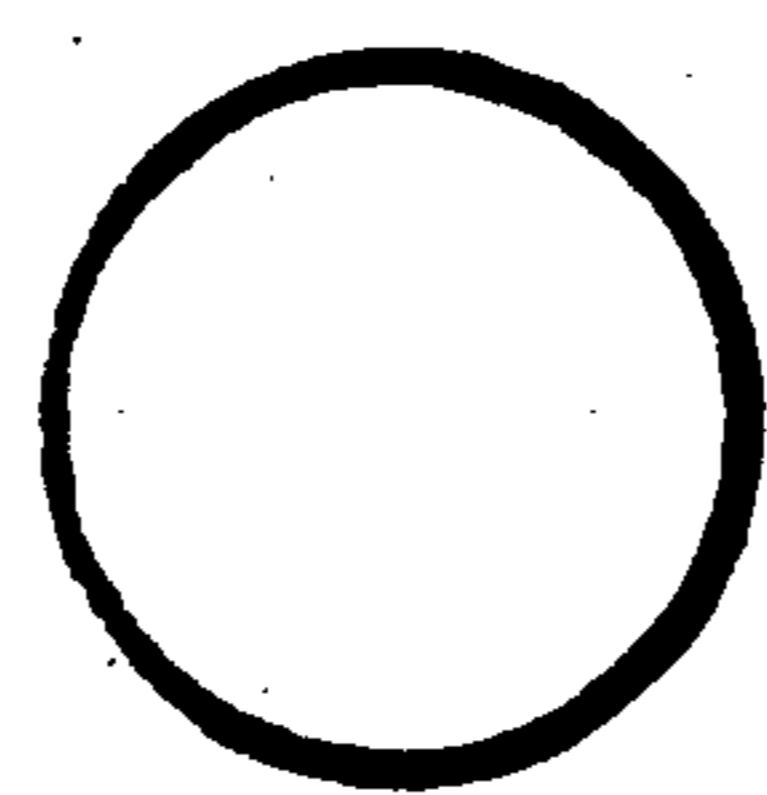
نه بنکاري هغه دنگ نښتروڼه

له خدای اگاه شول او نه له خانه

طالبان وايي کوم کتابونه؟

غرابين زنگ شه، اوتوري پخې

پاتې ملا دی، يايې بانگونه

وگړي کور په غورنو وپورنو

نمري له يو بل راشو کول کړي

کارونه واره دلاس بري دي

خوک شي سکوندي او خوک سکوندي کړي

دشته منانو دینکان راپنه دي

د نېسمانو وندي ویشل کړي

يو پښور هم خپل نوغې نه خوري

آدم لکيادی آدم خورهل کړي

خوک په خمچو پسې رانده شول

خوک په اوبز مکوکې شوندي وهل کړي

۱- خمچې = دنرو جوارو دودې - خوار خواره، ۲- اوبز مک = غوره زېره خوراکه - شاهي

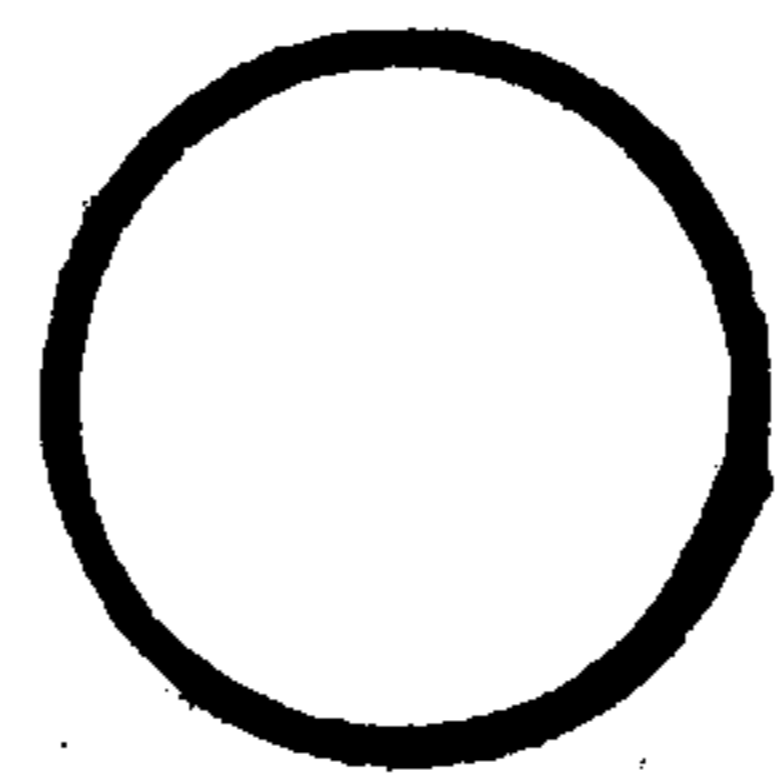
خواره، ۳- شوندي وهل = لکه خاروي چې په کيا په تشه خوله ووهي، ولې خوري يې نه.

د قبر حای د لولن کړنشته

حکمک وال حکمکې را انغارل کړي

د ورهتو غوښو د دوزې خپشې

خالق آخر به منخ ته کېدل کړي

د حکمکې منخ چې په بله واړي

دا انقلاب دی، هم دا پکار دی

چې سپوراو پلي سره یو سیال کړي

هغه رښتیني کاروان سا لادی

وارته دې خوله زرغی زرغی کړي

نن را اوچت شه هم نن دې واړي

مېړه د عقل، غوښې د ښکار خوري

د عقله پلي پخپله ښکار دی

هرسې حانته ترخزه تو بزي

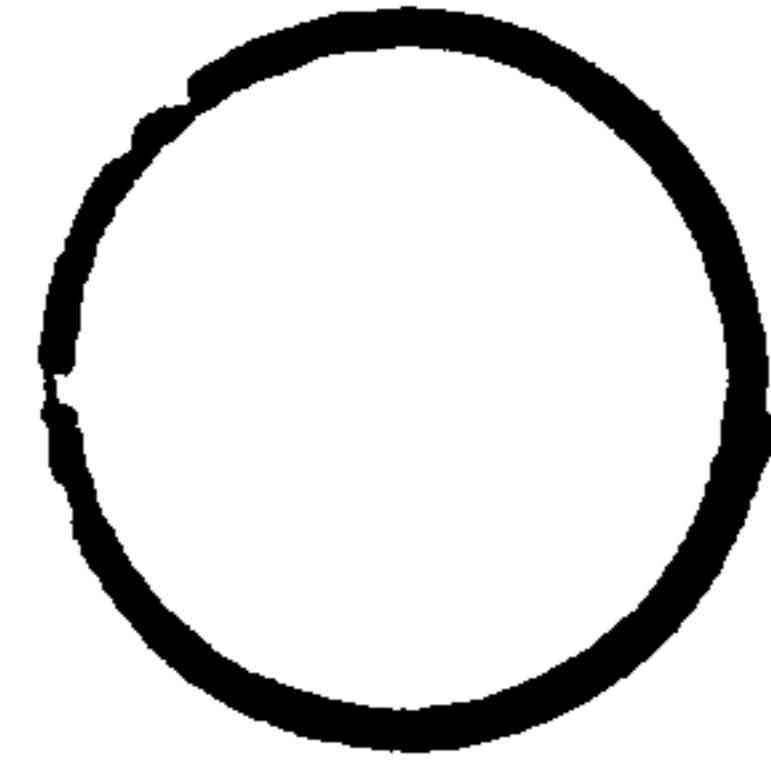
یو شو ماړه دی، نور ولس خولوی

کلیمه وایي په شرنګ یې نه دی

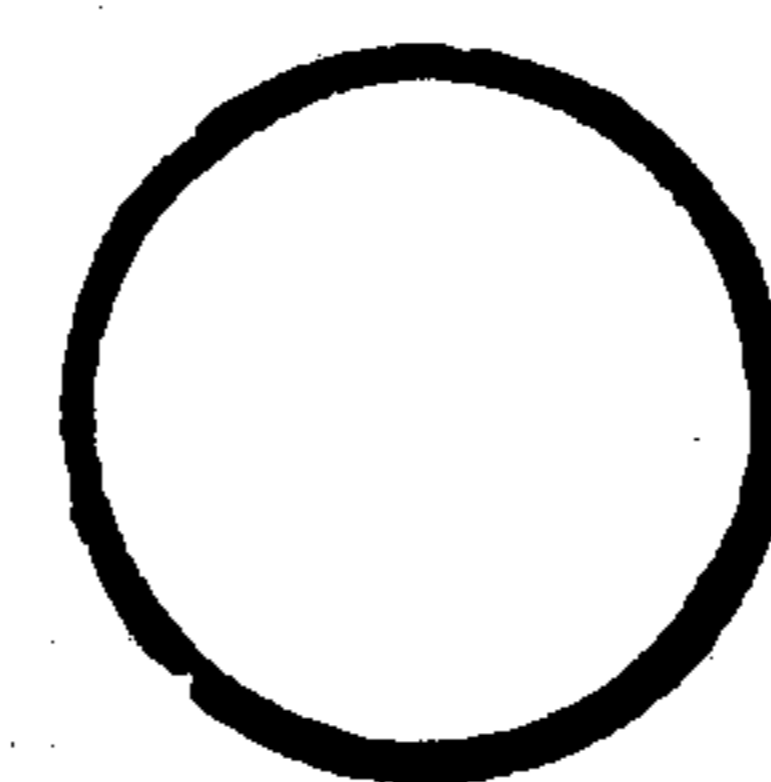
یو سړ او بل سر عالم یې لاری

دنده په تن کې زړې زرغون کا

بهر بیا کوره خه رنگ بهسار دی

ٿرونڊانه ڪله پلٽون ڪله گهونڊي
 ڪله مل شه دٿولي ڪله بئيل
 ڪه ڊي زور دنهاني بدلولو نه وي
 د دوران کوخري خوره لوشه بدل
 در ناوي اوسپڪاوي په جسوارڊي
 ستا په لاس ده ڪه گني اوسي ڪه نل
 نسه توره گوري لارڊگهتي نه ده
 تورياليه! چي خونہ شولي حق مل
 ساد، هغه چي په خولوي دندي خوري
 تيار خورڱي دهمه ولسيسا غل
 ديکونکو گوگل پاڪ وي تل له ويري
 درغلان او دورنگان وي په زلسزل
 ته ويه وي چي کوچي ماهيون بارڪي
 اوس وهي به بي دايلبنڊ شمال اوربل

حقتولني حني پرته هر نظام کي
 بنيادم له خپله حايه راغورن پوري

دڪوري دسري ٽوڪري ڊياره

آدم زويي بل آدم وٽه ٿيٽي پري

يوشته من دي چي ٽولنه کي ٽولوک دي

نپسنان خو پرجع شوي تل اوس پري

دنا چارو کٽه باندي کٽوي باندي

دچار منو کٽوي بي کٽي پخ پري

دبي وسو دخولو پي تر موخا شڪو

دوسدارو ماڻهي رنگ، خمي ڊڪ پري

درناوي چي پي موري يا پي دوتروي

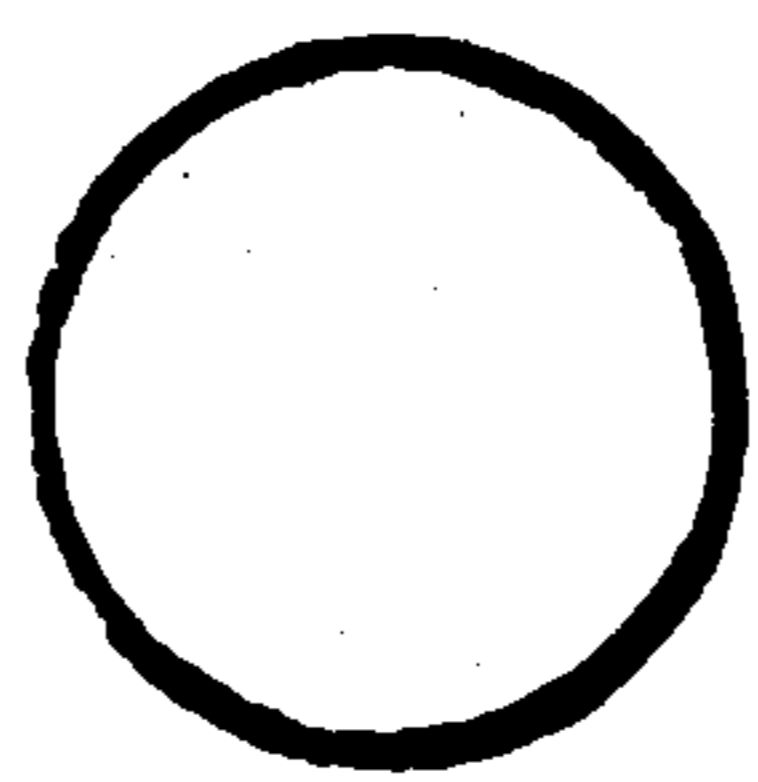
لوانگر به پي گنجيڪه خود ارز پري

بي اسري آسمان ته غوندي غوندي اري

په ظالم چي به لاکله نسکور پري

په زوخره به بي غرونه شي ٽول ويلى

په لرمون دڄمي داسي اور ختک پري

بي ٽولني ٿرون دون شه دي؟ شنه پسرلي دي

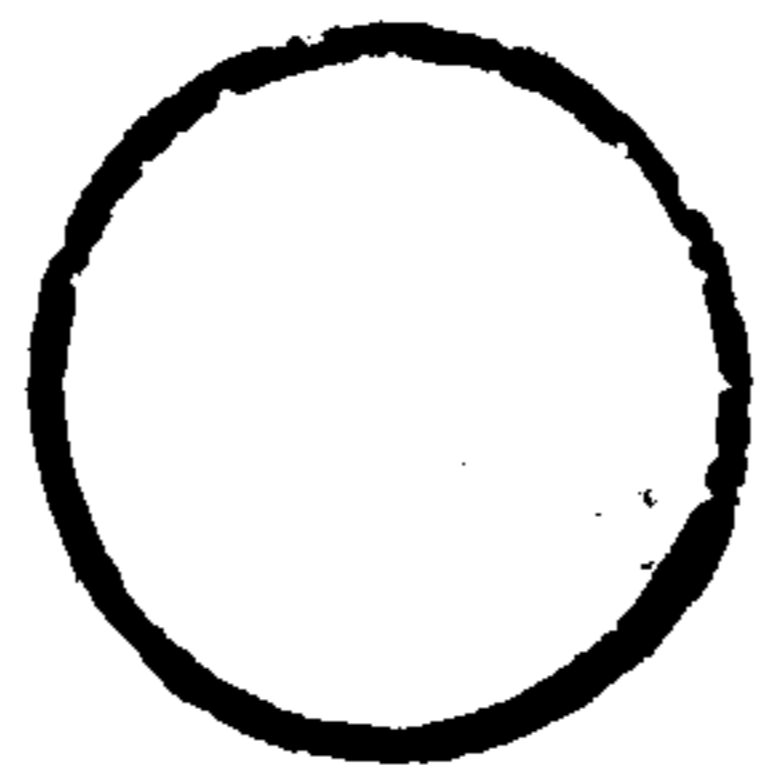
بي ٽولني بنيادم شه دي؟ نه شي دي

ٽولنيزه ٿوند سمسور دسري جس کا

دٽولني مدعا وارو سسري دي

۱- موري = پانگه،

په ټولنه ريزيكي لسوي قهرمان شي
 بې ټولني قهرمان هم ليشتي دي
 چې ټولنه دي ادا م په كلیمه وي
 هله وايه چې خپلواک د آدم زي دي
 د ټولني سره مل ، د خان خانان شه
 چې ستا «زه يم» د شروندون خانگري شي دي
 چې ټولنه يې باره دارټيا ناخلي
 هر بنجمنی خپل چاروکی هندوکی دي
 کلیمه وارې نري يوه کورمه کري
 د يوې کورمې خوتل يوانگري دي

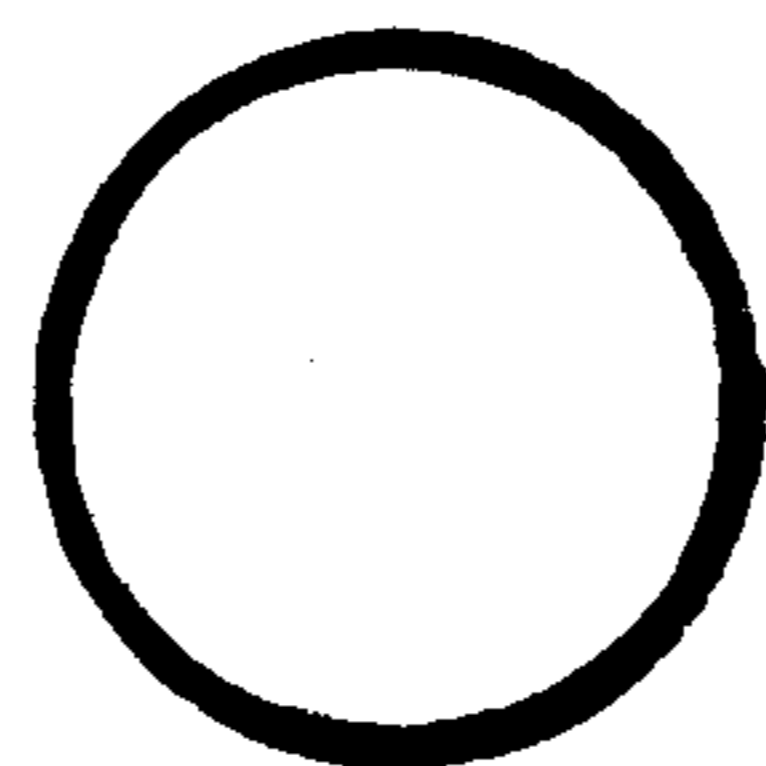
د ازغوله ويخه سترگې را ټوک پري
 د پسرلو لاره د غنوپه چا په وي
 د نمرود د خرخشو به خروير پري
 سرې لنبي د خپلا نو خورا که وي
 سامري د زرو نو پت غلونه را نيسي
 د منډو پيت پرک هم په تيچه وي
 شرق نا تاريې دوختونونيمه خوا کري
 انقلاب چې يې په نيمه کلیمه وي

۱- باره = پيپتي ، ۲۰- اړتيا = ضرورت - نيگرتيا - کرمه .

ارگجه چي نظامونہ دنری دی
ولسونہ خون خود یپ ارگجه وی

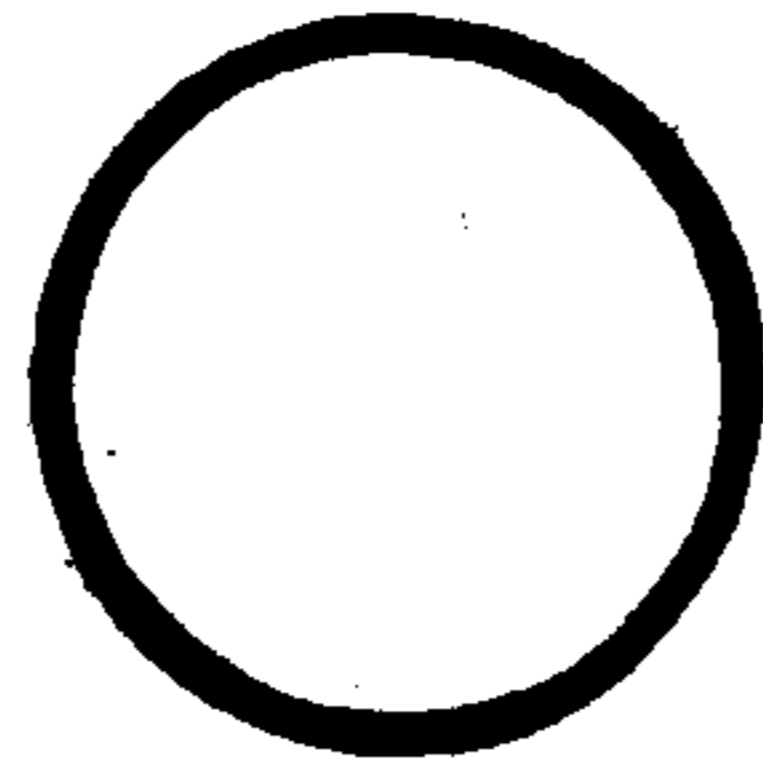
دشنہ یی تخمہ کرونکی عقوبت وی برخہ شسنده
خیز یی خہ کری اچی نہ موی شوک یی ویزی له درست ونده

چی دمال او شروندانہ دوارہ نکات شی
سرلوی بہ دی ہلہ پہ ولسات شی
چی نسبتی دنسمنانو نہ غوشہ پری
اور دی پوری پہ داهسی خیر خیرات شی
ولسونہ پہ مہر و نو شروندی اوسسی
چی مہر ونہ پہ نیش لگی، خود میرات شی
شرعیات چی پہ اندول دخیل وخت نہ وی
عقیدہ و اہرہ دکتی لات منات شی
دشرون پانی پہ خیل سکی کپری
ہنہ ورک دی اچی پیری پی پہ میرات شی^(۳)
چی پی منده نہ له دین نہ له سادینہ
دشرون خوابزہ پہ داسی ولسقات شی

۱- اندول = تولہ، ۲- سگہ = سرمایہ - اس المال، ۳- میرات = Grace - لہزہ وریخینہ .

دهغي اوني ملا ماتہ عقوبت شي
چي پي بار له خيله توانه خني نريات شي

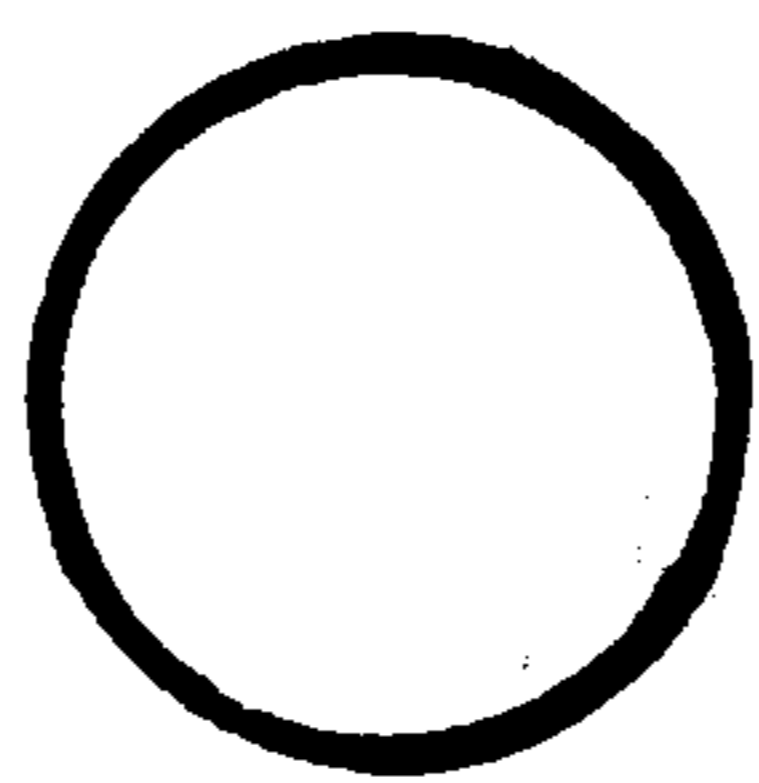

هر غورخنگ ته دورنگان ورنوخي
خان دي پوهه په دي تكي هر سالار كړي
تابيا كرانه دبهر دغليم نه ده
كورغلي په اتبار اتبار كوناو كړي
د دورنگو وي نظر په خپلو كټو
كله غاره كې تسپي كله نرناو كړي
چي دننگ خبره راشي كورغاري شي
تش ميدان كې به ددو زوتو د بازار كړي
تاته لا پي ديارى وهي سوگند خوري
شاپه شادي له دښمن سره روزگار كړي
دوه مخيزه شروند په نه شروند و ليكه^۳ دي
يو مخيزه شاه خلمي يو مخيزه كار كړي

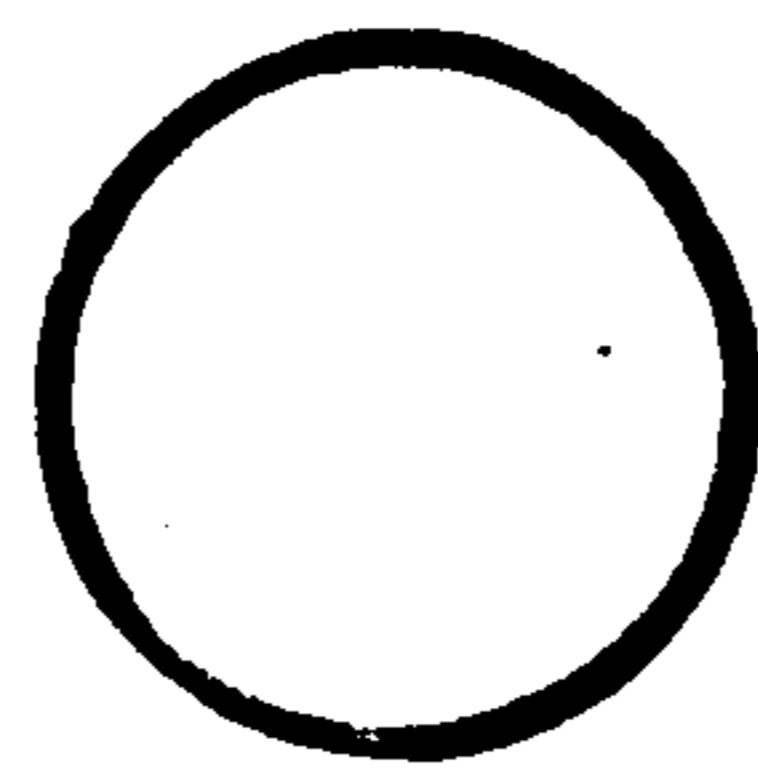
۱- غورخنگ، تحريك - خوځند

۲- دورنگ، دوپرک، دوه شريبي - منافق

۳- ليکه، حساب

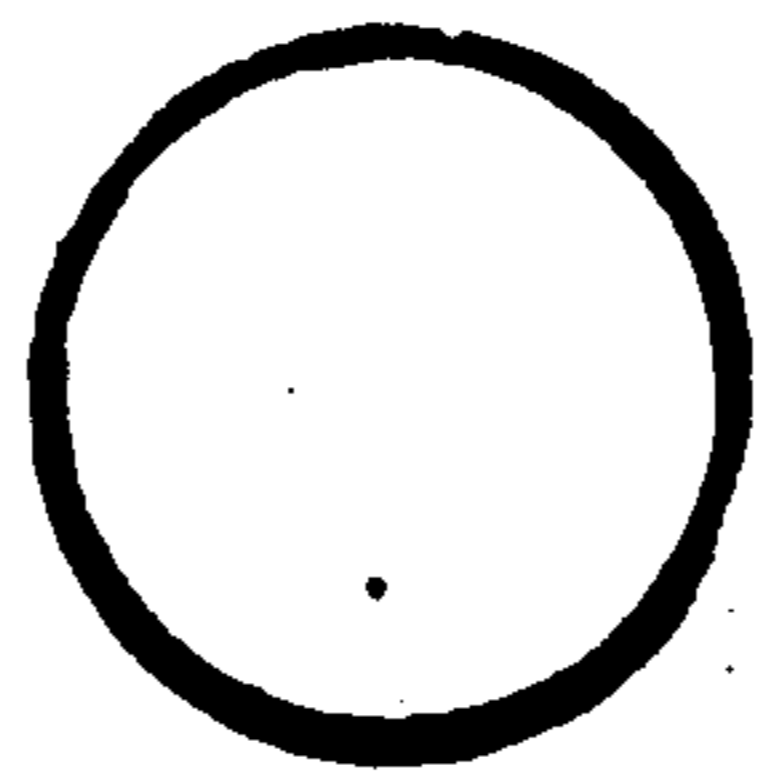
هر خپل جس دی سره ټوب خاوري ايري کړي
 د دوزنگ عمر په خان باندي ستم دی
 خښتن ټول د قدر وړ دي پيدا کړي
 يوسري د بل سرې نه په خدکم دی
 تر ټيټه د فرعونانو دود دستور وي
 که ولس يې تل زغمي، نو ولس کرم دی
 ستور ټلینو ته چې لاس شي هر سولی
 وې سوږي په کلونو د شرپشم دی
 با توران چې د کونټرو حای له راشي
 ای وپوړولو! هر هره چاودی دغه غم دی
 دې ټولنو او دودونو لښتکی کړ
 گڼی لوی له کائناتو بنيادم دی
 په لويديځ کې لږ له عقله زباني ده
 په ختيځ کې د هر لوري نه تورتم دی

نړيتيار چې د فرعون وي نرامن نه دي
 نرامن هغه چې فرعون يې وړ کول کړي

۱- تر ټيټه د ولس تر لاسه، ۲- نړيتيار د بل دودې ته ناست.

چي بي جسه وي جابرو ته تيتي پري
 چي جسمنه وي جابرا بغول كړي
 چي د بل په سترگو ويني تولا وانه دي
 روغ هغه چي بي پخپله خيروول كړي
 نه سرې شوې چي سرې بي خدايان كړل
 چي سرې وي نو بتان نسكورول كړي
 چي بلزونه كړي تنزي، بازوان نه دي
 بازوان هغه چي تنزري بازول كړي
 ننگيالي د شروند نيمكړي هم پوره كړي
 او ولس په خدائي رنگ كې رنگول كړي
 په ذرو كې بي چي ستوري زرغون نكړل
 هغي خوشي لور په لوته تېرول كړي

ډکې ډکې جولي خلق غي له درمن
 برکت دي شه ننگياله په رشي
 بنا پېرک په تور و شخوسر نسا سي
 سور پيا شه ختيخ رانولي پلوشي
 د بازونو با تورانو پدي قات كې
 تپوسانو جني غوره دي باشي

د دروغو، د نا حقو منزل لند دى

ترخو پښې را تينگوي بېرې مېشې^(۱)

لا ليدلى يې بور سترگې كلېم نه دى

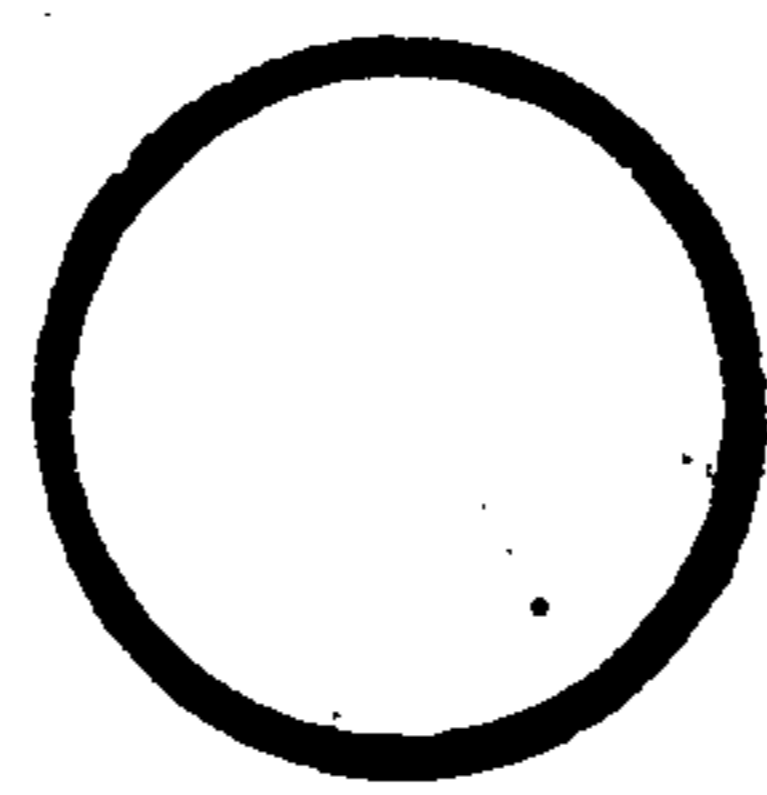
حکله گرځي فرعونان لا په نشې

د حق د وگه له خپل خای هر قولى نشي

د باطل داشتو نه خرخشې^(۲)

ارو پېچ چې له نقشې دکا نئات وي

په بل مخ شوى دنړى هغه نقشې

چې دنم سترگه و بېرېښي

غرونه واورې کاندې وييلې

حق بريال پرون هم نن دى

که پښته خوگ په سيلې^(۳)

داو بود مخ کيل نه دى

کليمه دکا نهې کيلې^(۴)

دنېتر د سيالى نه شوې

که په خېر شوې د پېرې ديلې^(۵)

۱- مېشېته = پرو پاکنده = د نورو ۲- خرخشې = جنگونه، ۳- سيلې = ملا تر

۴- کيلې = کرنې، ۵- ديله = يو وابه

بدخوک بدو ته نه وایي

خلقی شوی داسې ایلی

چې رنخورد باوږی وکړي

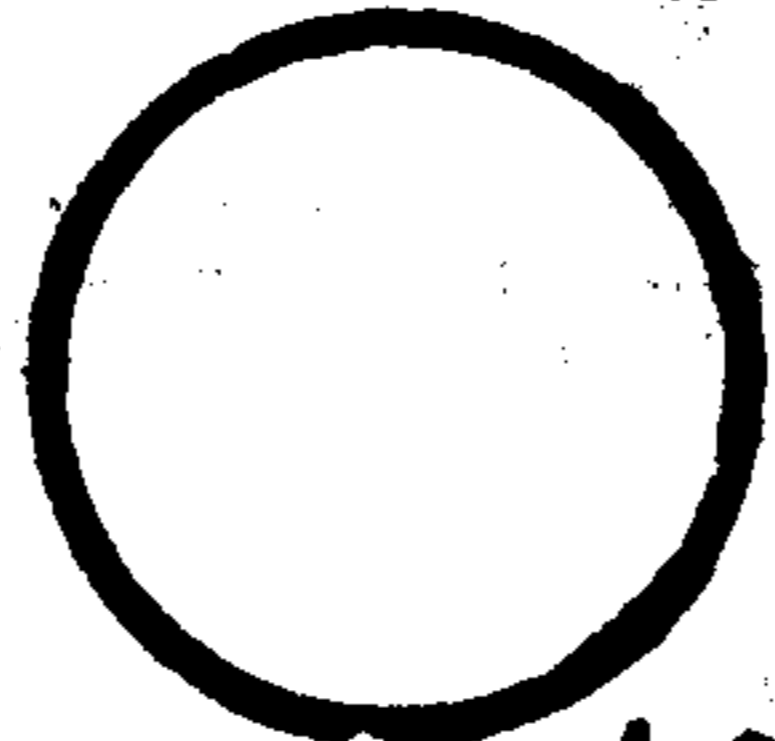
پوچې شي د دارو هیلي

له پولاد اصیلي نریږي

خری نه نریږي اصیلي

چې نسترله برمه درومي

نه ټینګېږي په یونیلې

لکه کس کړي په خان غاري

هسې قام په خان گاني کړي

د هرچا تبر له تن دی

خپلي سپیني خپله پرې کړي

هرخوک قبر خان له کني

هرخوک خپلي جنازې کړي

غلیان له کوره نریږي

پلمه بازخه له پلمې کړي

هرخوک خانته تې سړې کړي

بیایې خان باندي سړې کړي

۱- باویرې = دناروغی بیاتاندېدل، ۲- کانی = شندي، غاري، ۳- تې = دکتی تبخی

خپل عمل بری بښن دی

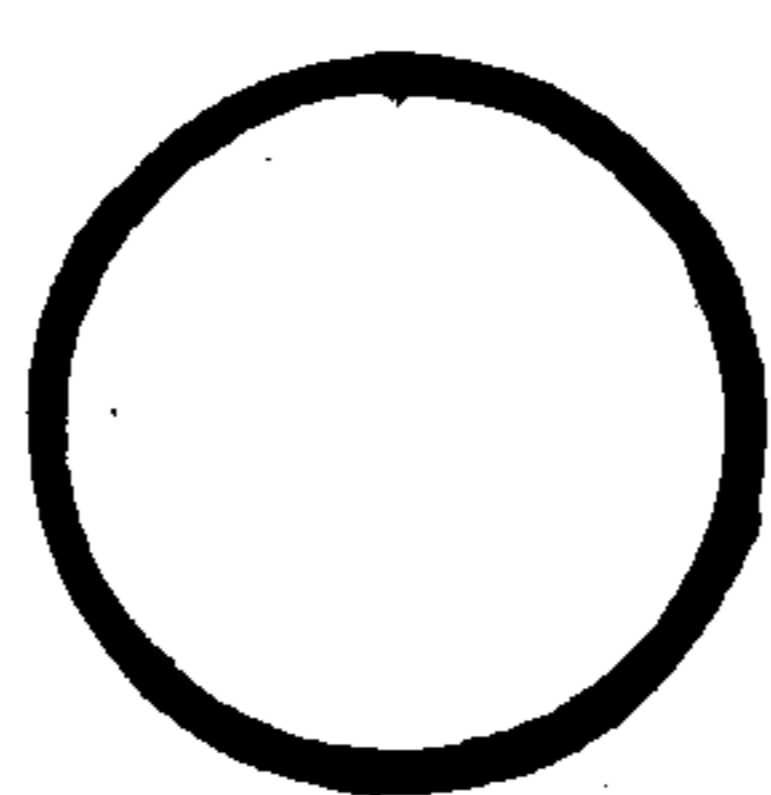
خپل عمل په غاړه پسرې کړي

خښتن ظلم تیري نه کړي

هر شوک خپله دیوې مړې کړي

د فرعون دکور له درنده

کلیان جگې نېزې کړي

په مسور و با تور نه رنگوي نوکي

د تنز و تودې وینې پی مسوروي

دنکیال کړي خپري ، مسور پري

میری واره اوسپنخري که سوسروي

د دوران تابیا دهغه چا دوس ده

بند نیتنو د ثرونه دون چپي نظر وي

د تاریخ ټول ندری پر کونه سني

چې مدام دنکیالوموتی لښکروي

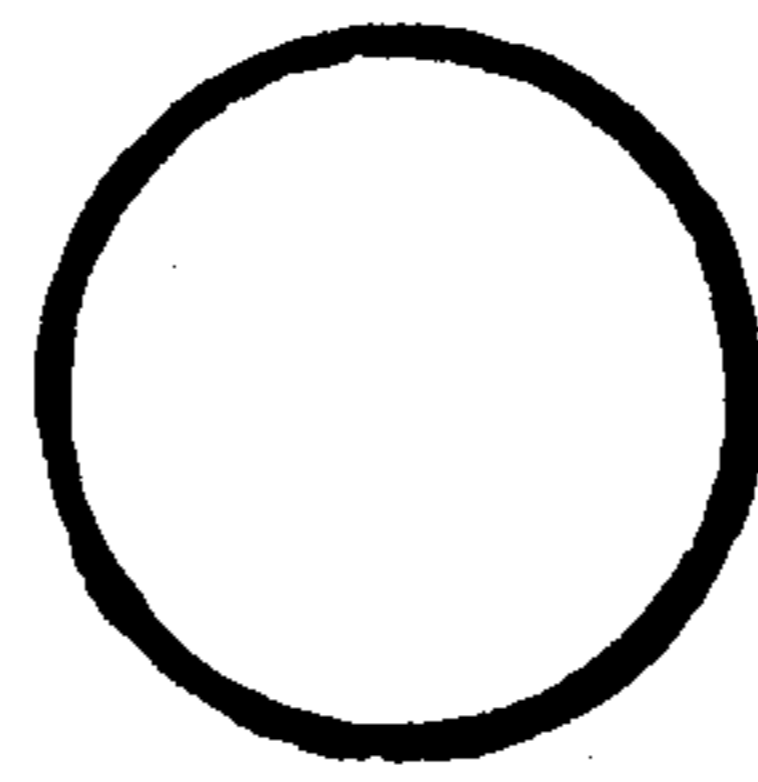
منکران په خود حق د لاری تښتي

د هر یو لار به آخر پدې خیر وي

۱- درنده = غولی - جوس

۲- مسور = دفوکونورنگ - نیل پالش ، ۳- سرس = دوکیا کپد ونکی اور

○
کلیمه لوی چیناگر دی تل تزلله په غور حُنک
سوسرونه پری اسپرلین دی سیه سیه پری کلرنک

دکشر مشرفرق خو خود وی

خستن لومړی دی ورپسې ته یې

دیونه کچ یې په نورو بـره

هغه قجیره، خواکمن مېره یې

چې دی خو یونه دهغه خپل کرل

هله په وله یې، هله به شته یې

حکه دې غوره پخپل سرا خلی

دهغه متا یې، دهغه کره یې

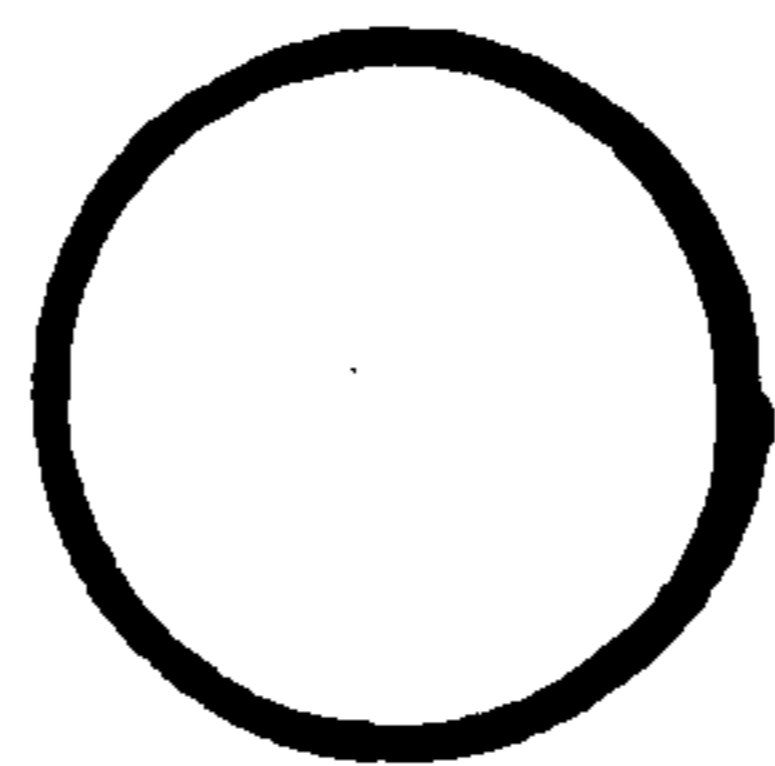
دهغه مل یې، په نریم بیل یې

له سین زوغونه بر بوکینی نه یې

په سپکو کانو چې خان دې تولی

داله خپل حایه لای خبر نه یې

۱- غوره تور تهمت (... فلم تفتلوهم ولکن الله قتلهم ...)

په درست عمر کې بونډی نه ده کړې

دادی بازدی وهنده او د امیشکار یې

یو قدم له خپله حایه مخکې نه شوې

دکانی غوڅکلی یې ټول عمر په لاری یې

نه دی برید، نه دې ولجه، نه دی مینوڅخه

هسې لوت یې او د ځمکې په مخ باری یې

څه که خان په سر و مهرانو باندې نیسې

په نظر د صرافانو گټ بنگار یې

حج، موخونه، تلوت کړې روژې نیسې

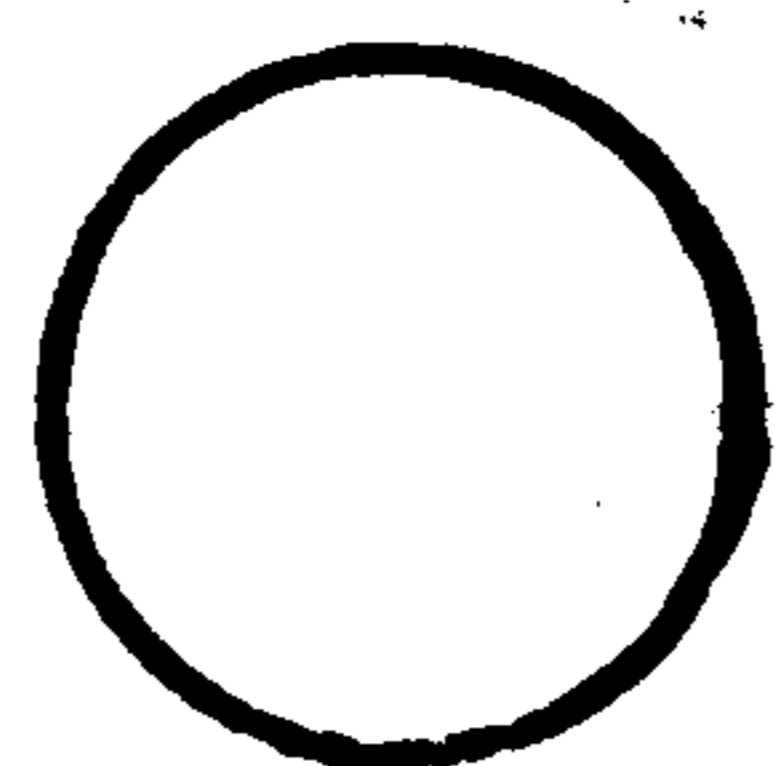
ولې اوس هم زرناری یې، بت گزاری یې

لږه پینه ونیسېد فکر له خان وکړه

چې دا ولې له همه قامونو خوار یې

چې همدغه مذهبونه دې امساوي

لکه هوندله کړنګونو به غوزاری یې

د غلیمانو په مسودونن

چې زارونډو، هغه تسپې دي

۱- بونډه = لومړی بنگار کول، ۲- لوت = بې هډو کوڅاندو.

ڪتاب ڪبرلي، باطله ڪري

دڪتاب مينج نڻ هغه ڪيسي دي

انخور هر هغه خدائي انخوري

ولي پري شوي پوچ ڪنهدي دي

چي خديلا نور رانگولي

دامتيا نو هغه ڪبي دي

داچي بي نرون دڪليمون خيڙي

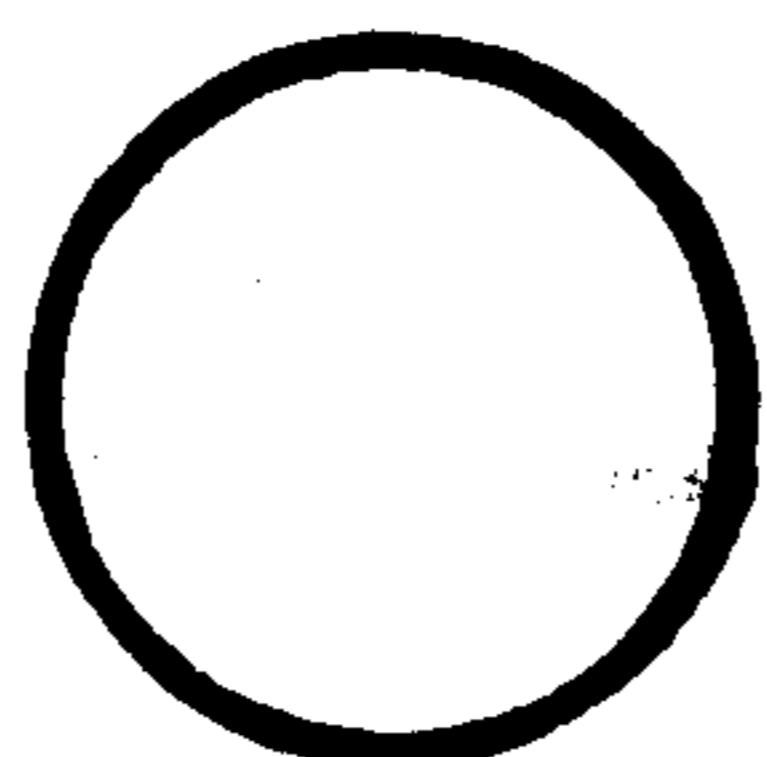
چي ويخ بي ڪوري بي ڪليبي دي

دمذهب شروتي ليندي پي لاسدي

حڪه بي ويشتي تل موند بي دي

چي حق ننكي وه حلمي و غشي

چي بي ننكي شوه حلمي دربي دي

دباتورو دور ترل دهر

لبره ناسته بي په حاله

دشرونه بردي، راخي پتي^{۱۲}

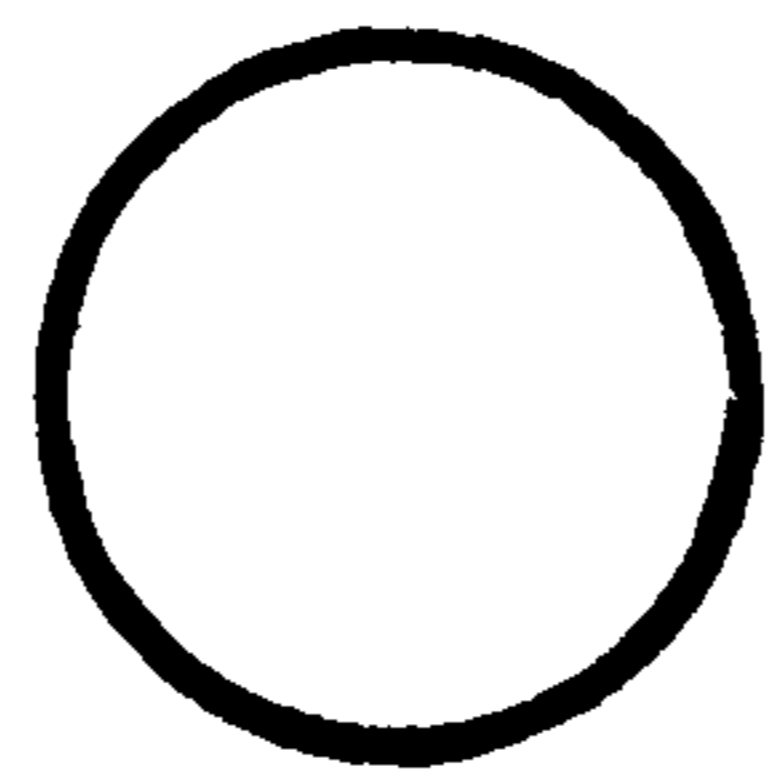
دنصيب ليک ته اتاله

چي نپستي په هستي ماريا^{۱۳}

خه به خلاص شي له زواله

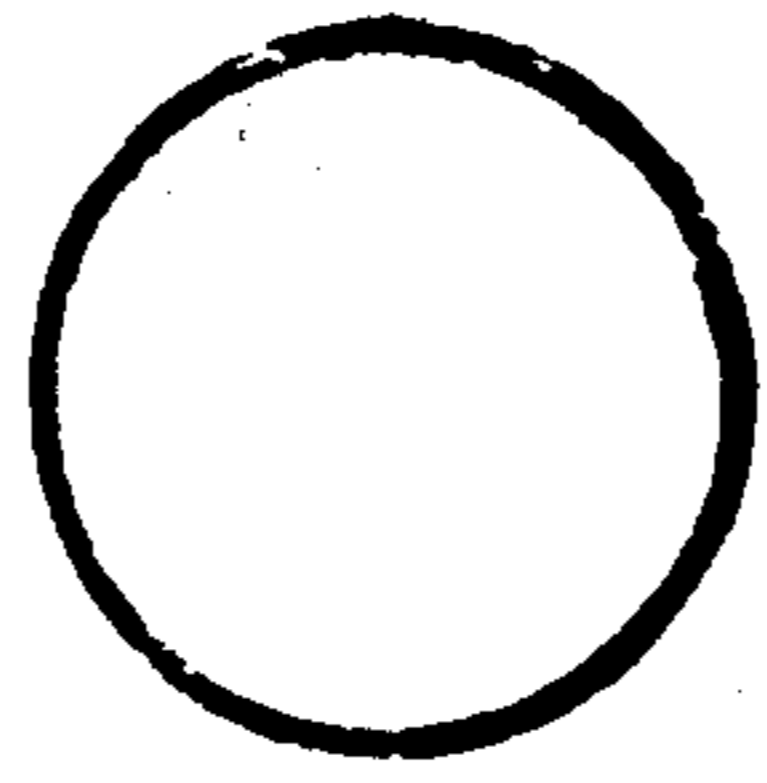
۱- بردي = سيالي، ۲- پتي = وروستي، ۳- مارل = حسابول.

چې پي چکره کلیمه ده
ولې نه دي ټول راتاله؟
بازداري دې خپله ستا پي
په دېوال له تش پېخاله!!
په نړۍ باران پسخه شي
اوم غرن لوبښی کلاله!
دبل کتې ته په طمع!
هیڅوک نه کتې پ تاله

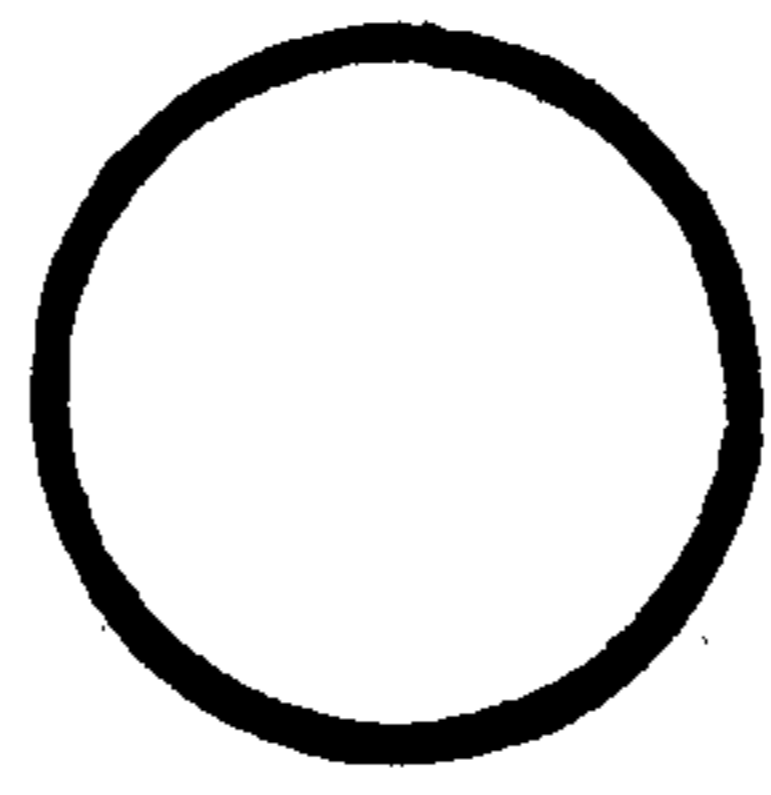
خوابه برسپره کا، تراخه به ورک شي
چاپېر ټولنه که هرڅو ترخه ده
تيرې به وي ترهغې خلی خلی
چې دې ديو باندې ديوه خومره ده
حجره، جومات کې پي رينبتيا وويل
له يو مخيز نه ولسيا خپه ده
د رابياگي بورجل ته خان رسوه
که لار د سروغونو چاپه چاپه ده
د صبالره څوک د ب کولی نه شي
منه داوخت تکه تور شپه ده

په سپوږمۍ کوزښته مېرني وويل
داد برنگ لاري لومړي کرپه ده

بڼه عمل "زه يم" نرغون کړي
بد عمل "زه يم" نرنگ شي
چې په "زه يم" شهسري شي
دوه جها نه يې قلنگ شي
شي تالترغه په "زه يم"
چې دوه منځي شي دورنگ شي
بيا د "زه يم" شروندا نه دی
چې کالبوت دخاورو ورنگ شي
چې سمسور يې "زه يم" نه کړ
دوجود سره چنگ ونک شي
مرگ يې هېڅ کولی نه شي
چې دخدای په رنگ کې رنگ شي
په خپل "زه يم" باندې ننگ دی
په خښتنه که دچا ننگ شي

۱۱، شهسري = ستوسري - لوی سري .

ڪڀنيد ه پري ستاعمل دي

ڪه دي "زيم" سرانخور دي

شوسر هسڪه دلپ هوري

چي په "نره ييم" ڪي سمسور دي

چي حوانڪه يي شي تور ڪي

تش لمني، هم مختور دي

اي دخبتي غم خور ڪو!

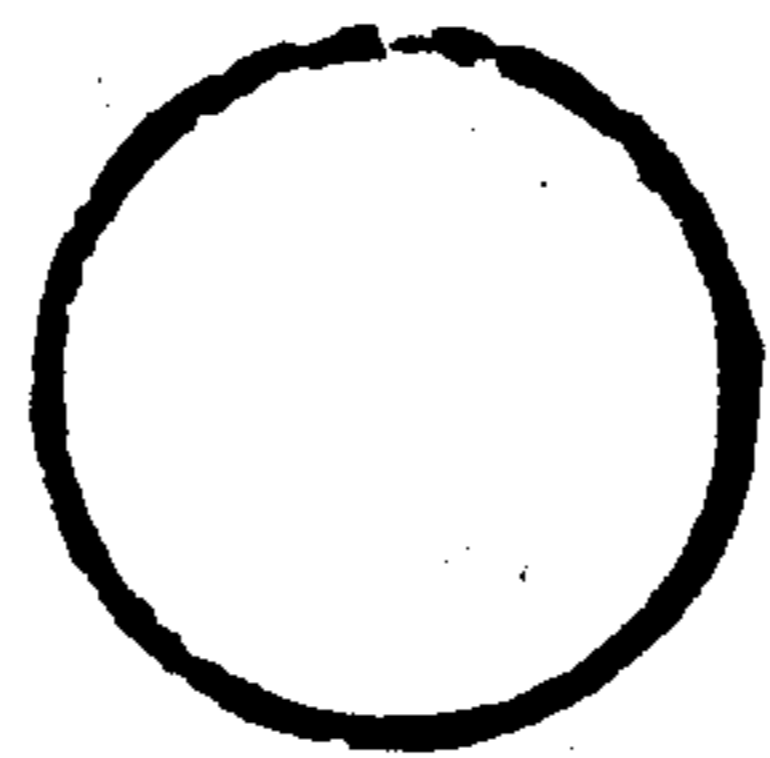
خبته هم، خوشروند شه نوري

دي آدم، آدم په نره ييم

بي له نره ييم داخور دي

چي دتش نس اودنوس شي

سري ذات پوري پيغور دي

دمپرونوتپروتور وچورنگ يورل

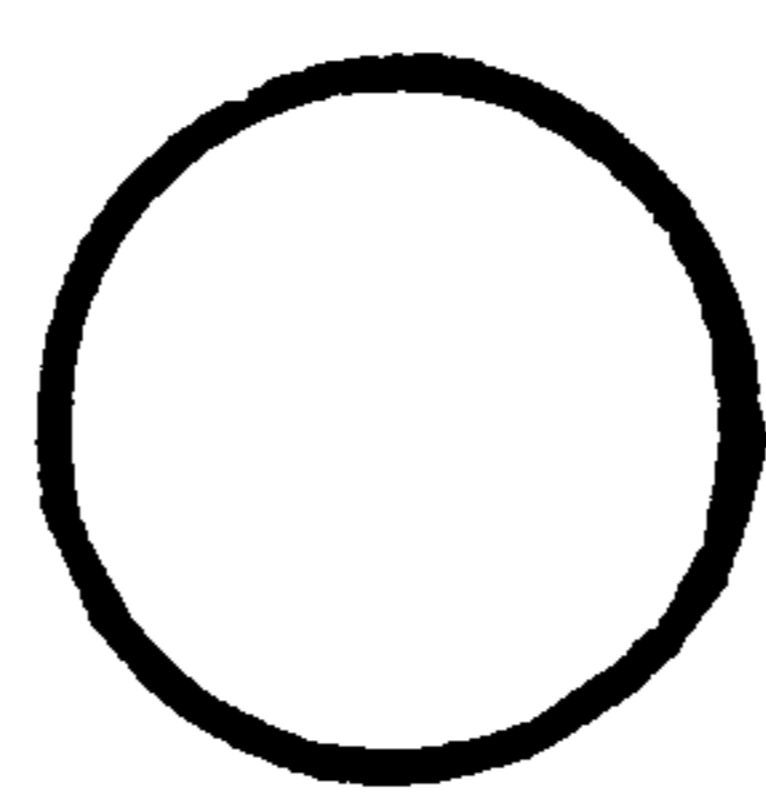
داتي په امبالي چي غورمبهدل

دهغوچاروبنه بنه السوزي

سرچيه چي جره باز ته نپهدل

۱- حوانڪه = دزري يا تخم هغه شوني تيا چي زرغونه تري ڪپري.

دهغو په طبيلو خرونه رغښتی
 چې له حق حنی ناحق ته اوړېدل
 چې خورلی سوگندونه یې د وفا وو
 دار یې ینی په اوښو وگرځېدل
 د هندو کلی کې کرانی خرمېری وې
 اول لونه په سوپیا کوخو خېدل
 دکلم په برخه دارنگی مژترواک و
 چې له واکه یې واکې ته پسخېدل

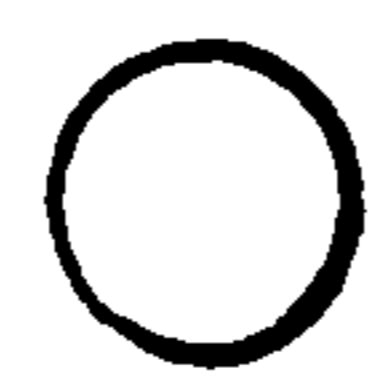

د مېرو نو پولادي متې سنګر وي
 تور برېښونه یې شملي د قام د سروی
 په پوره نو د جات خوبونه نه کړي
 یرغلونه د باطل چې یې په سروی
 د مېرو نو نغری کوندری شریک وي
 شېخ ملی دوتري وارې یو دوتروي
 مخور د زهاني هغه تومن دی
 چې پرانستی یې په درستی نړی وروي
 د زهزم چینه به یې هم چرې تاندن کړي
 چې پخپله هوستی جلی دنښتروي

په نېزوکې پي دورا نگو ستوري ولاړ شي
 ننګيالی د نمر خاته ختلی نمر وي
 که د پينگان لري هر خوشترې وزرې
 لويې ماري د باتورو په خيگر وي
 چې کاسيروي په پروني کې بريند وي
 حيا خپله حيانا کوله خا دروي
 پردې بد شي دکتوي خپلې ننګولي
 بدې کروي خپلو بدوله اشروي
 د مېرونود خنکوت هم دغه دود دی
 ياد هير ټول مارو يا ټول نهروي

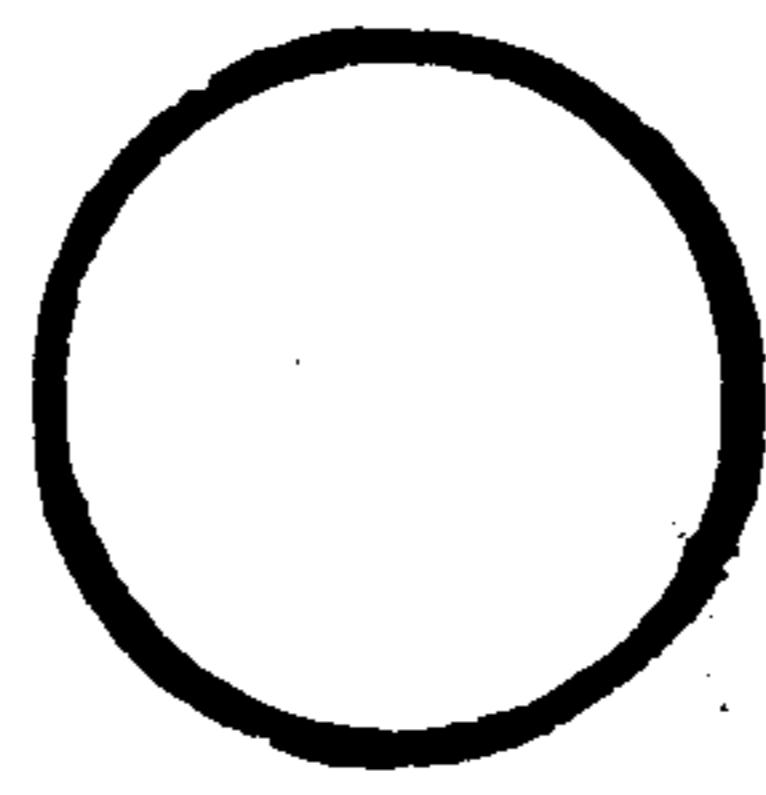

چې يوه پي مفکوره وي
 اوله دې نه په ادب وي
 په سر کې کنجی^۱ لاس وي
 په توده کې يک^۲ جلب وي

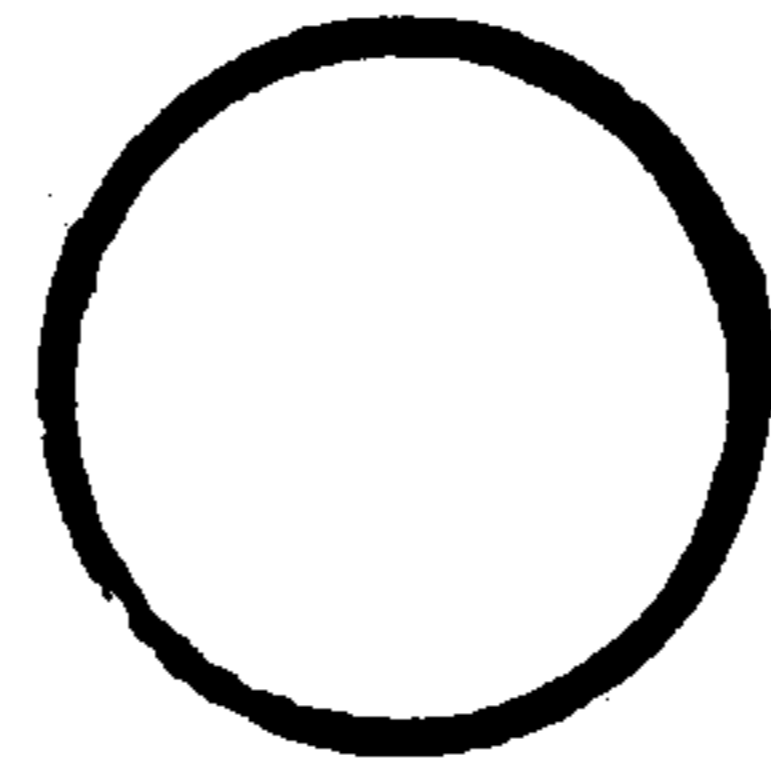
نه توره دکائنات ده نه دشرونه دستورا اولاره
 چې يو خودې په وله^۳ وي اود نورو برخه خواره

۱- ننګولی = پنخکری - لمده بل، ۲- کنجی لاس = خپلو کې کلک لاسونو ورکړی.
 ۳- يک جلب = چې آسونه پي خنک تر خنک روان وي، ۴- په وله = مارو - هوسا.

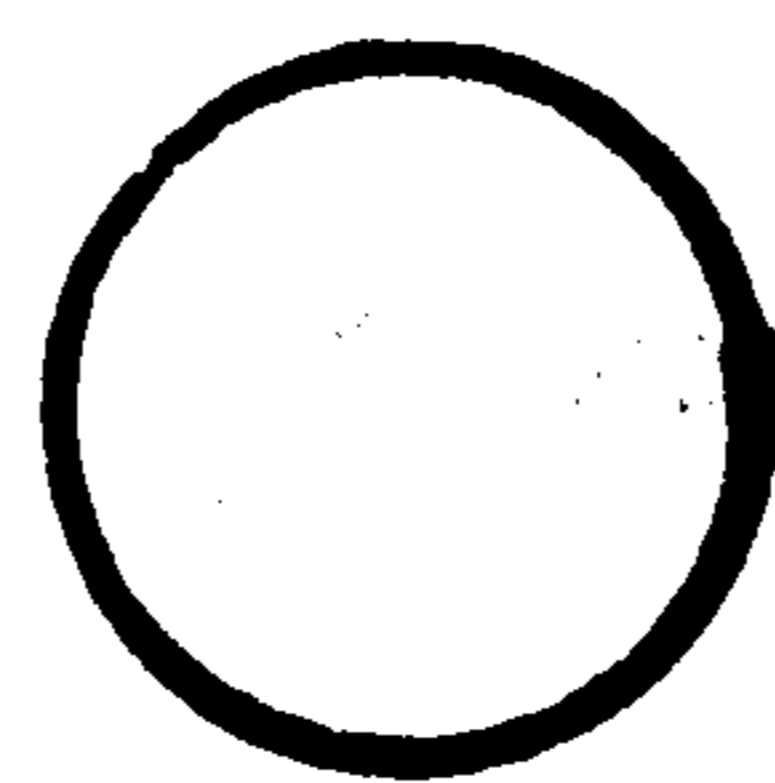

دمپرونو لار لومړی توری وهل دي
 چې نړۍ په ولاکه واخلي نو ویش کړ شي
 دمپرونه نیکه دوتر چې شته کول غواړي
 هغی متهې بدې را کازي او شر شي
 د قام مشر هم د قام په جامه بوټی
 چې ولس یې د شرې وي، شریوړ شي
 زه مانه که بېر شوی ابا سین شي
 شاه خلعي ورته پښې بنجې کړي توغړ شي
 چې په تنگ د لاله وي غزا هغه
 نور خو هسې خلق خوشی ککړ شي
 د سینا په دونه پند، ټول سربېری
 دیوې دونهې ترخه یو تېر شي
 برغوپوک وهه، دنگ ورکا نغاري له
 دا خواره واره بنجخی که لښکړ شي

۱- لار = قانون، ۲- بویه = پکار دی، ۳- برغو = ښکر - تودم،
 ۴- بنجخی = درې خچې (په اصل کې دوې بویې سرغوته وائی).

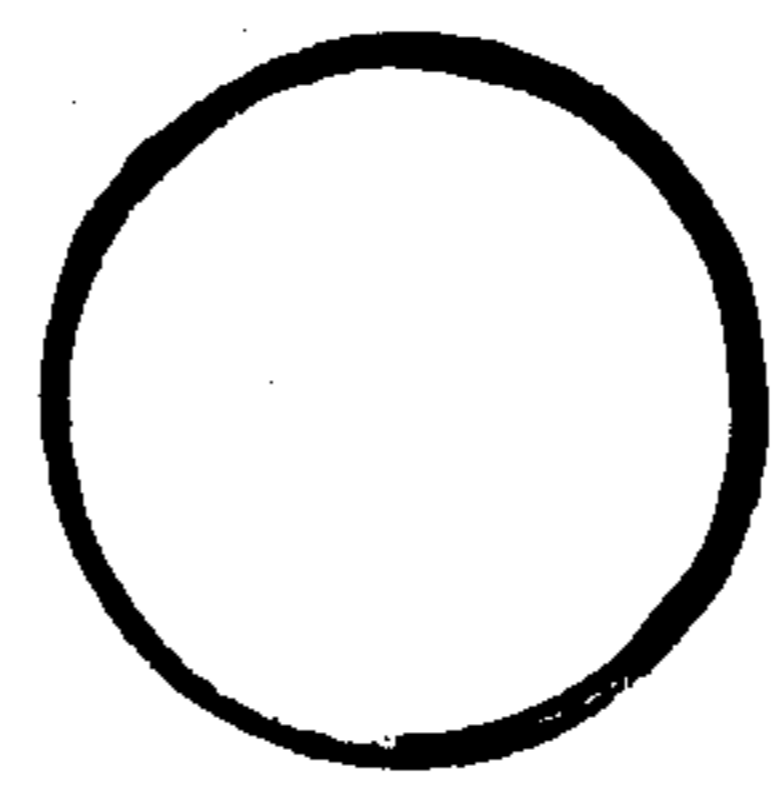

په تور برين چي په ميدان کي جنگيالي وي
 سرخيري کي پي وتلي ننکيالي وي
 په خپل کور کي د پر خلق نامستوي
 حقلان په ولسات کي نوميالي وي
 چي کلیم ورته بيرغ د يرغل ورکړي
 که په هر غاره مخ کړي، بريالي وي
 کليمه پخوليه، په لاس کي بمبل توره
 د سپرونو خوهم دغه دوه کالي وي
 که لوی شي دی هغه مند د ابدالي دی
 په داڅه که دچا توره ابدالي وي
 په سومات دغواين پخوله بانگ وايي
 چي په خټه کي پي گډه بلالي وي

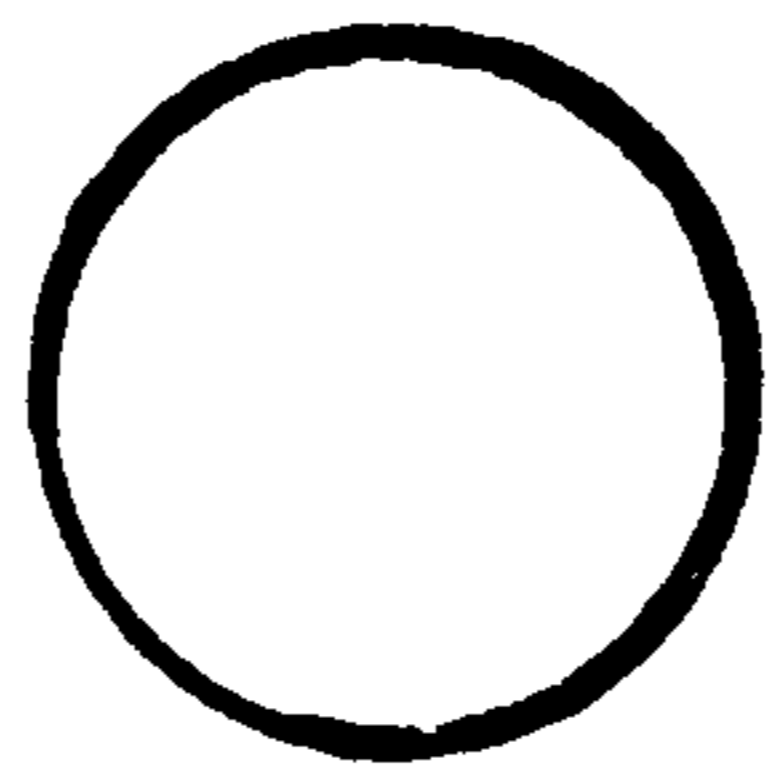
بازداري پورې پېغور شولې بازداره
 باتورزي دې قوشخانه کي تپوسان شول
 په ټولنه کي رنځ پوښي رانغله
 که وگړي ټول د سيلمي نه حاجيان شول

فرعون اوهاماني په زلزل گوره
 پدې شخړو کې يوڅوکه کليمان شول
 چې ديوې پي ستا پلرینې واخستلې
 دمېرې له ځايه پورته شواتيان شول
 د همت سپاره دې وېوگنېدل هسې
 خر سپاره درته له پامه وزبکان شول
 نرهریالی له خپلې ماري پېشانه شو
 په داڅه شي په ډنگ ډنگ که ناکسان شول

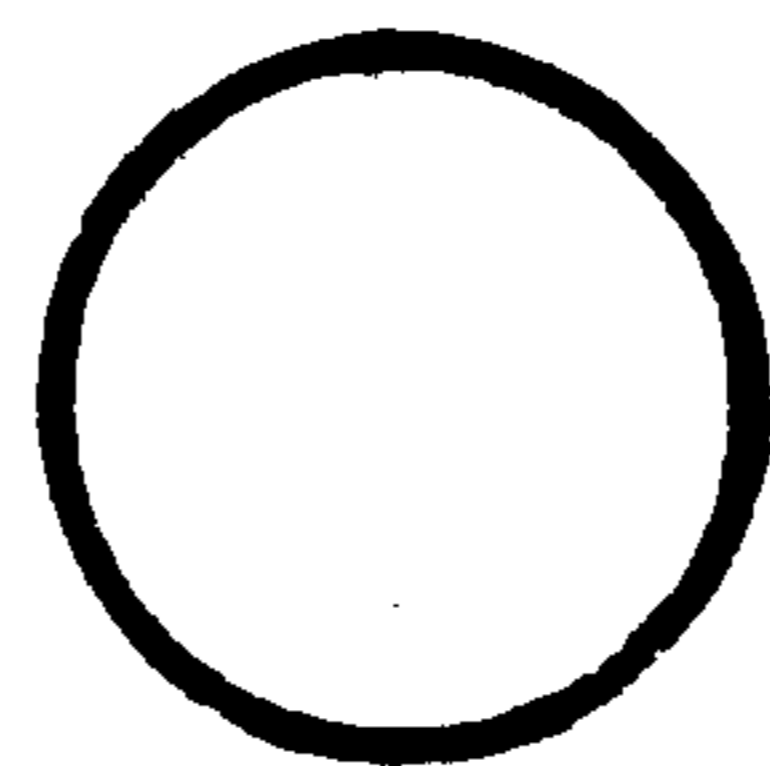
ای تورانکی اور دزه ونولسه
 ستایوه کوکه ور کېدلی نه شي
 تېره شلونه دا زغو که وي تل
 دسترکولاره څوک نیولی نه شي
 دگیدرانو په اور روکې چرې
 د زمري غورېب خطا کېدلی نه شي
 چې شي لاس بری د فطرت په لارو
 په هغو چرک را پرېوتلی نه شي
 د نن په گټه چې یې سود کېدی
 د صبايي میدان کېلی نه شي

چي له دې حُکمې پورته شوي نږدی
خبر د بل شوي سرور له نه شي
په شاه مېړه يې انگازه شوېده
که يې بنجغی نن ليدلی نه شي

چي دلچونر ور پيدا کړی تور دار شي
چي چنگېز يې وترې نو هغه لار شي
چي وسلو متوسره کلیمه نه وي
که دغر پشان تومن وي تار پتار شي
له دستور دکا ئنا ته خنک وختی
د کند و انبار شته من قامونه خوار شي
بېوسي په دنيا لويه کوتا هي ده
چي د بنکار کولونه وي، خپله بنکار شي
آدمزاد لويې مېړانې شي کولی
چي دخېستې د غمونونه وز کار شي
خواري بويه خو په حقی لاري بويه
خوردک کله په خولو وينو چنار شي
ته پخپل بخړکي ولې ناويسي ايې
هم بخړکي چي خوندي کړي سور انکار شي

شنه راستی دسروی هچری خیم نه خوری
که پری تپرد خزانو نو تر پیمار ششی

د باطل دویرتکی خو کلیمه ده

له نیمگرو مفکورو هیخ نه ویر پیری

د پر قامونه به د خیمکی له مخ ورک وو

خودتکه سره تبغ نه ویزی کپیری

نر پیری تپول سمسور بدل خروخت ترمیج کپیری

تلوار گزندو! دیک پوار باندی تو د پیری

پلویانو دروسو اولین! واری

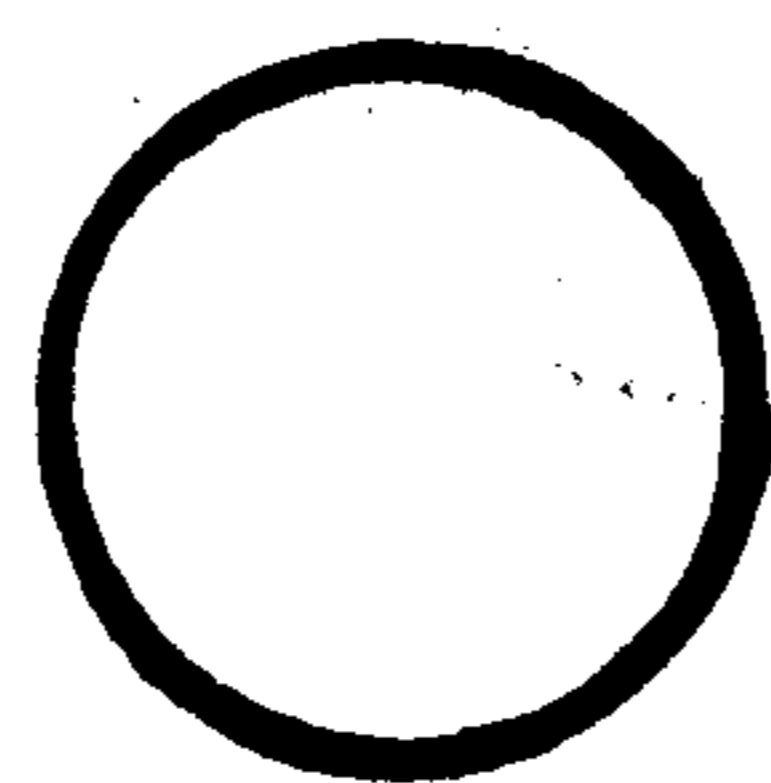
دانری ستاسوپه وړاندی به نور پیری

بنستونه د شروندون په یوه حال وی

ادا پنی مکرله وخت سره نور پیری

تپول بدلون یانه بدلون شروندانه ندی

خوار هغه دی چې یولورته خنکوز پیری

په شونکار د اباسین چپی شوی پورته

ولې چپ پی د مانگی سندرو نه کپره

۱- زبیری = زهرا.

تا اها ڪونه د خزان نهار ڪونه تپوشول

خود سر وڃا شنه جامه پي زرينه ڪره

چي رينتيا ويل د ڪومو خولو تودوه

بريه دار پي له رينتيا و بله نه ڪره

را غل ڊهر انقلابونه دلچ هوري

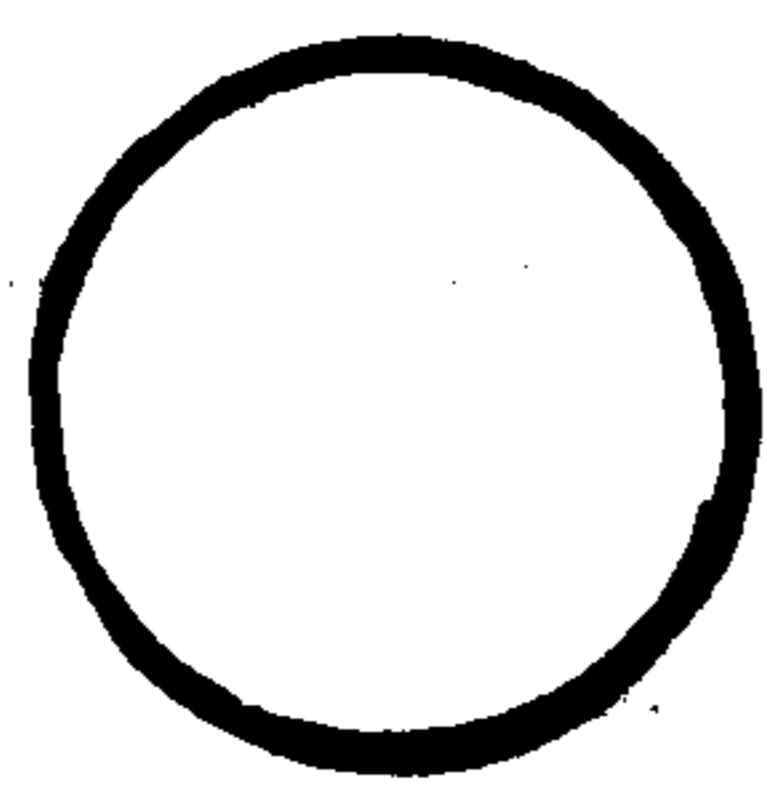
ولي درسته يوسالار ڪليمه نه ڪره

ميرني په ميرني پسې لوگي شه

خوباطل سره توده پي سره نه ڪره

تپرو تورو ته متونو او خونبزي هم

هېخ ڪچه د پتيا لوعقيده نه ڪره

چي د سرو وينو پيا شي پکي حلپري

شاه حلبي هم په هغولارو چلپري

سر سجدې د جماتونو په پورهونو

د مير په يوه هڻه نه ارز پري

ککري د کليمانو وي تل هسکي

بنگرو وي ککري ورته تپتپري

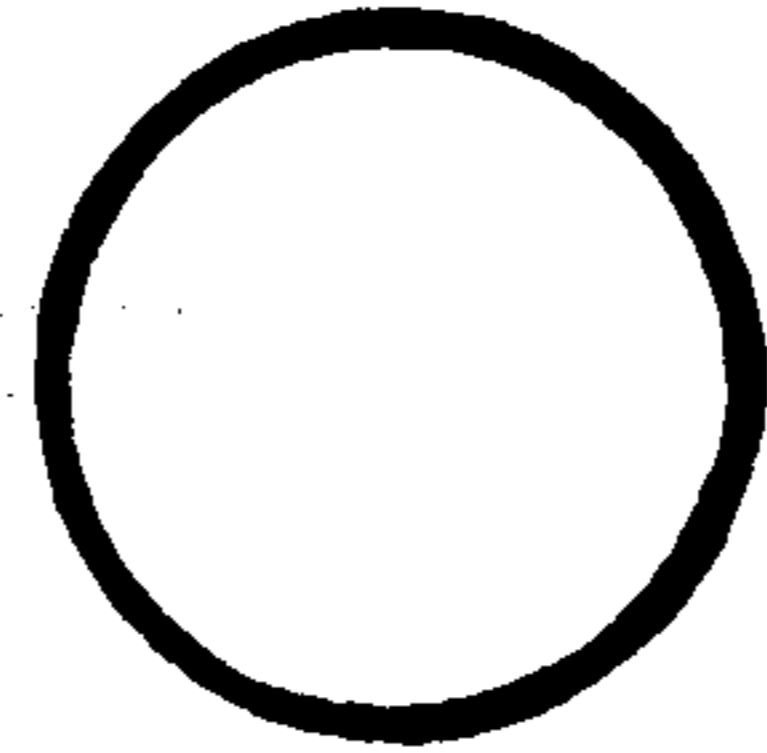
حتملان له زماني وي پيري غنکي

خلق نور زماني پردود تپ پري

کليمه دکائنات سر جنگر پڙدی

غل درغل به له جنک غالي پشاکيري

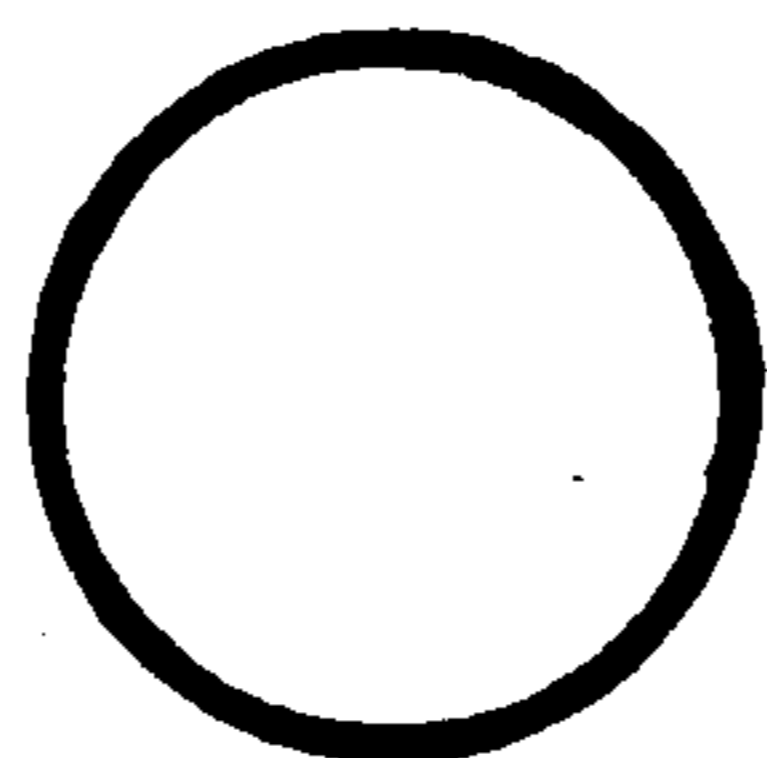
ته دي خيله غاره خلاصه په مړي کا
دي ته مه گوره چي کله صباکيري

دميره له متو پاڅه دناحق جهان نسکور کا
په چينجنور وستو کرگو يود هيره پوري اور کا
دا خدايان دتینگی نه دی وپي ته سترگی ديور کا
دقامونو نندی حمله دآدم تاليزه کور کا
دا دغو بنو تش لوتونه په خلقا د جسو نور کا

دخبتن په کسپد وکی

خپلي چاري دي انخور کا

په تيرو تورو برغند خي

ننگيالي خي په خپل منده خي

دميره د خول وورم

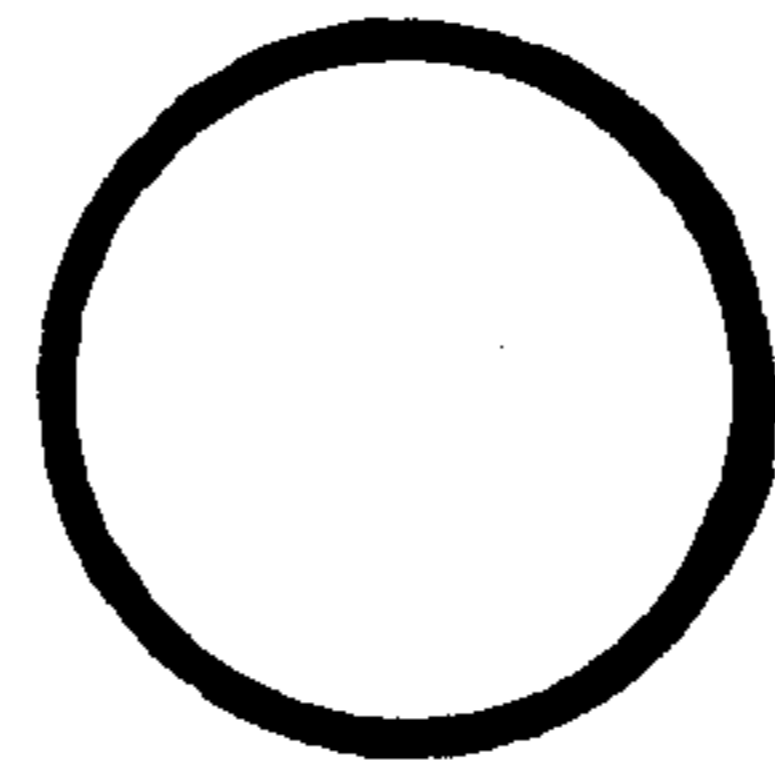
د سپر لوله کرده ونده خي

له خښتنه چې هر غږ وي
هغه کار هم کله شنډ ځي؟

هغه پښې پرې کړې بويه
چې د خلقو په مرکندو ځي
د تسپو خاوند ته خيروي

که ځي دارلره، لوند ځي
وسپنيزې خټې راوړه
د گلپانو آخر کښه ځي

چې په خانگه کې پخه شي
هغه ځمکې له بې شنډ ځي

چې له اوره لاشه موي
خټې ويره بيا له اوره
زړې مات وړوکی کور کړي
شي هماغارې له شه کوره
په چرسو به ترخو سود کړي
کائنات ځني پلن پسوره

د زړې ځای پکې ورک شي
چې ژوندون کړي جامه نوره

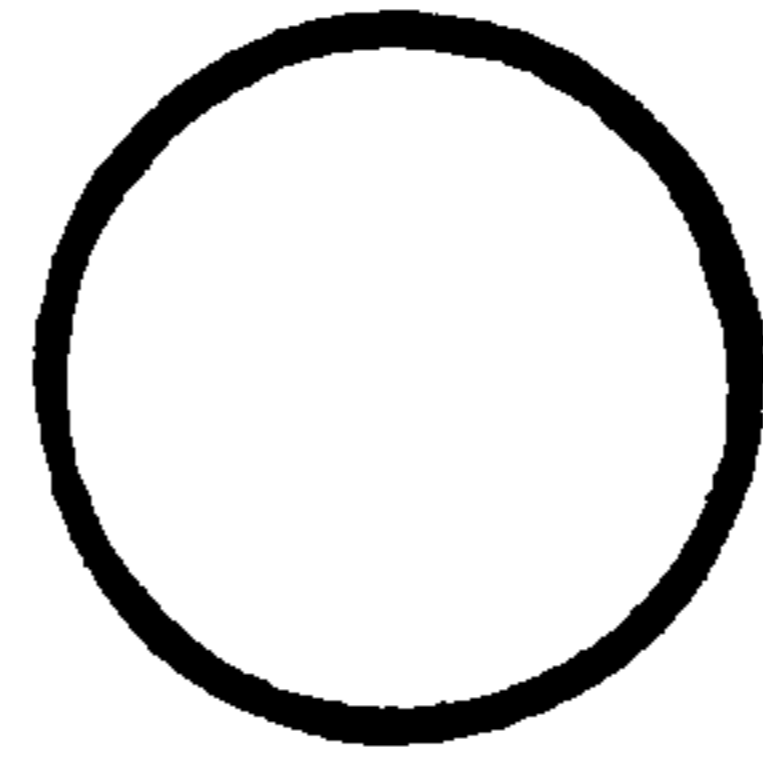
۱. خټ - کميس - پښې، ۲. چرسو - تنگ ځای

سرڀخيره تل پائڻپري

خير دي نشته سرڀخوره!

دفطرت په هنداره کسي

له خبنتنه خان ته گوره

چي خانمن دي هغه کس دي

چي ناخانہ دي ناکس دي

په سيلاب غرونه لري پري

خه ارزښت دلي دخس دي

يو په لس، هم يو په سل دي

پياوړي چي په جس دي

دهوسو دغزالې نه

دزمري ورتپره وس دي

په زرگونو دلو ستره له

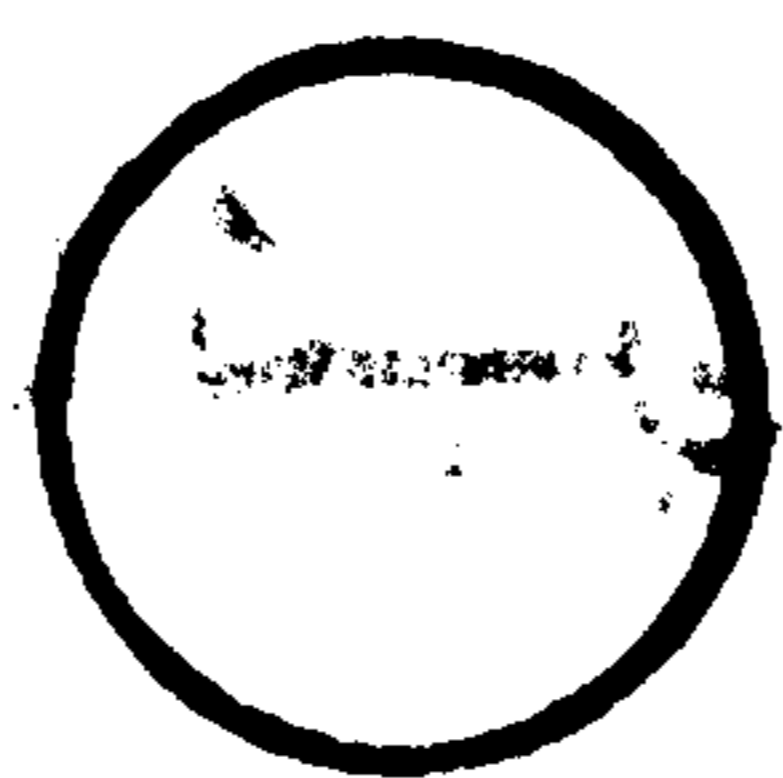
يو بڅري داوربس دي

گړندو پري بزيره گل کره

دمته و کاروان پس دي

۱- غزاله = دھوسوسيل

۲- سرڀ = يواښه

زرداران خوري مدام غونبې

د خپل قام لکه کرکس

په درست قام پې لگولی

له پېروراسې کرکس

دوی رېښمېن له سره واخلي

قام له پاتې شي يکرس

روزي دېب کاندې ولس ته

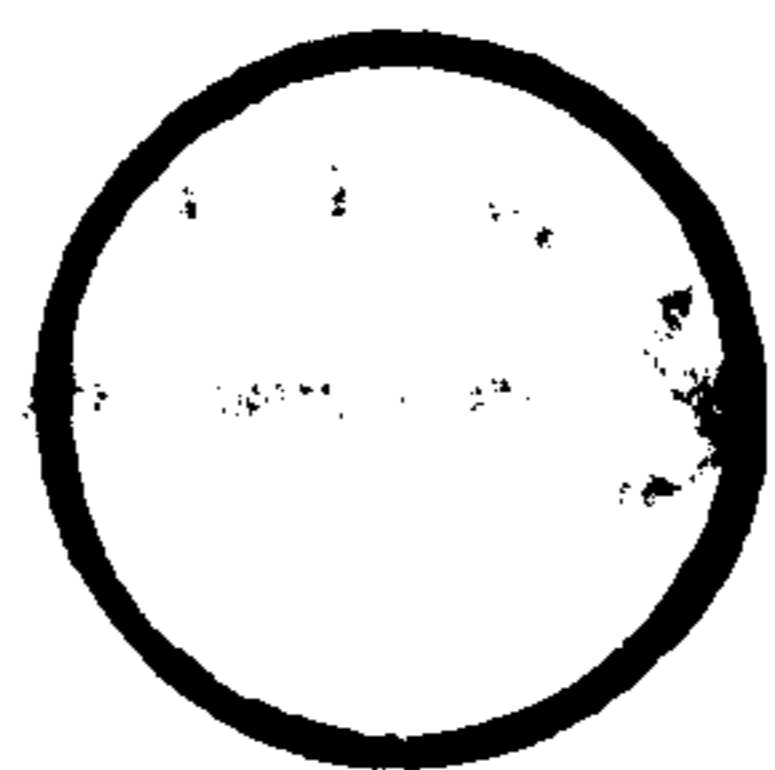
بياکوی مانځه او دس

دې وېس ونډې کوونکو!

وي ترخوبه ستاسو وېس

د «لا ترکضوا» وخت لنډ دی

لاکوی هوا هوس

چې ختکوری ظالمان شي

سینه یخه د جهان شي

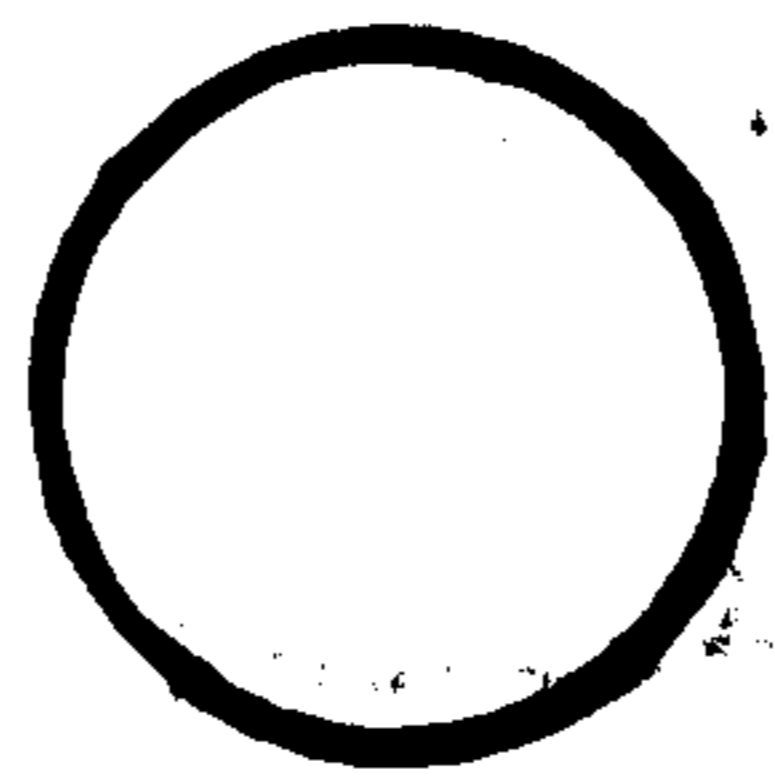
چې خدايان پر مخی پرېوځي

راوچت بنیادمان شي

چي خانگري دوترورڪ شي
په توبنه لولنگران شي
کليمه هله په پنبوشي
د باطل بورجل چي وران شي
زرداري کي خاناهان وي
کليمه کي ٽول يوحان شي

پدي شخرو پرکنوڪ
هر هغه حلي انخور دي
چي د ٽول نوغي دخيره
همه چاروڪ حقطور دي

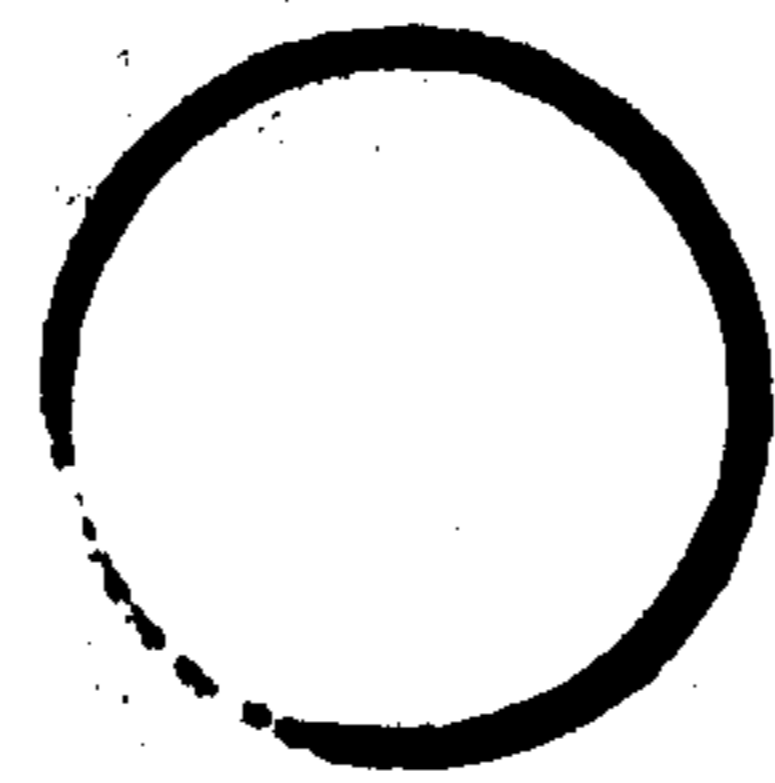
پورپه جسوشه بياگوره
چي يوتن خنکه لبنگر شي
دمپره له چارو برييني
په تندي اخستي غوشي
هردهغو برخنرتيا ده
چي خردڪ پاخي نبتري شي
له تني زوخ چي اوچت شي
لکه نريري تل سحر شي

چې شروندی وی د بنکار خله

تودی وینی خود شهپر شي

زمرین کواينه شاه خلمو ته

سلاهی سنگر سنگر شي

خوانان خه کزې دورې دي

خکه یې غشی یې پلي دي

چې له باز چتو ته ناست دي

پيخالونه یې ولجې دي

ولسات لکه تنزري

د بنکار یانو په نچې دي

د بل مخه یې پتوله مخه

پرکني نه دي سرامي دي

د نمرود ويلي وايي

له آذريپ عقيدی دي

چې نومری په سرودي

د سرو تشې پيښې دي

د باتور نخښې یې نشته

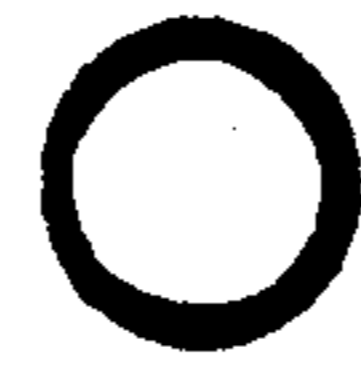
لا ملخی تړلې جوښې دي

ديوشرق نرغملونه دي

داپترې دومره اومسې دي

پکې زهيم بوده نه شه

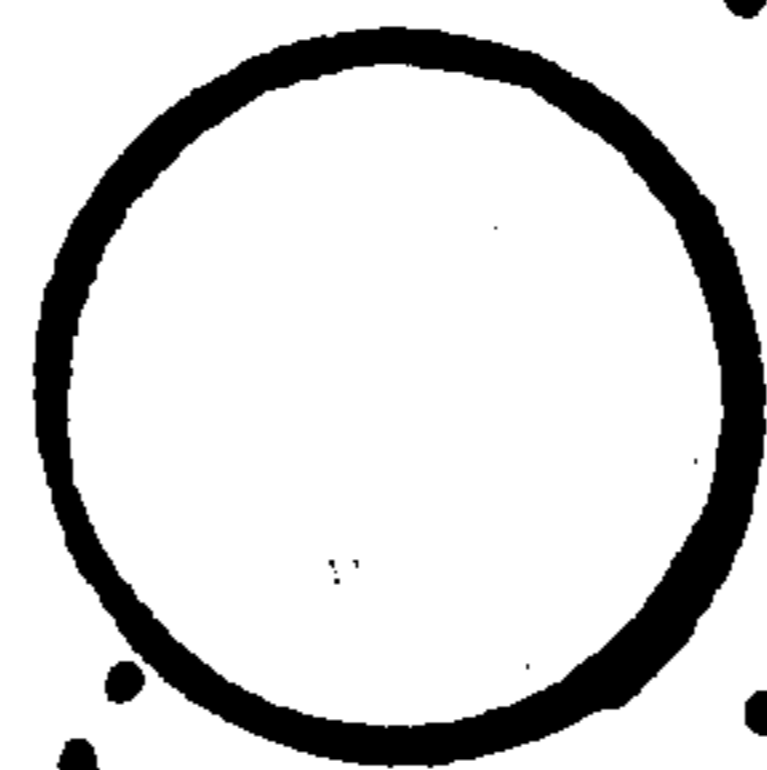
وجود تشې تنسې دي

د آدم خانگري «زهيم» لکه حق صمدا حد دی
تن نرازه دی ولې زهيم لَمْ يَلِدْ لَوْلَمْ يُولَدْ دی

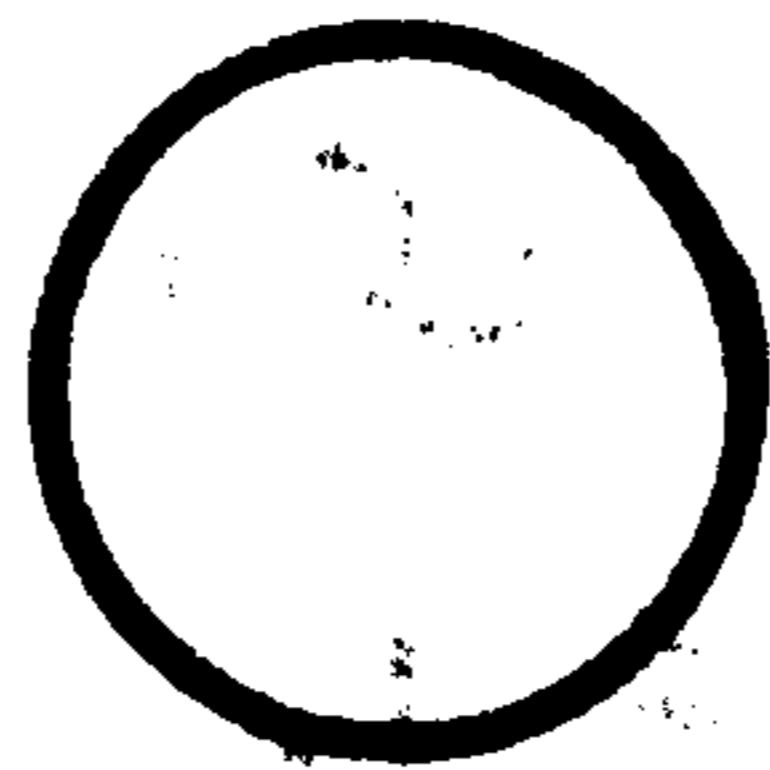
د هر زلاري په درون کې دخپل سترو جودان خوروي
تبع، تنه خانگي کلونه يې هم کلامونه په خپل لوروي

ديکرنکه برید مپرونه نيسي نور نور سنگرونه
د فطرت خوابزه لرونه ده ساره نه شي متونونه
لمن څه چې، څادر خور کا د سپرلي ډېر دي کلونه
ته لا مېشت په سر پړاوي شرونه دې شخړې پړاونه
خونې خونې ستور تليزې تازره نه کړه يو خونونه
که تناکووته کښېنې شي کوته به منزلونه
قدم تېر کړه، چې غريزي ستور تلوکې جرسونه

يوه ورځ به درته راشي

ستور کزونه بېلکونه

چي په يو هسته پيوست شي
 ذري غوندي شي تور غر شي
 وړانگه گده شي په وړانگي
 رادبره نوي نر شي
 چي حجري غنبتلي پاخي
 نود هگ خاندر و سحر شي
 ننگ له ننگه چي کوشير شي
 هم لنگر شي، هم سنگر شي
 چي سپنگير سره صف تر شي
 هله الله اکبر شي
 هڅي هڅي چي په گواښ شي
 نوحو غي نوي په سر شي
 شهسواران چي يک جلب شي
 د بړدونو لوي اختر شي
 تور په تور باندې شي پوري
 سترگي سترگي يو نظر شي
 لاري لاري هر آسمان شي
 چي همت همت و زر شي

«ا» بړدونه، ولجې، مال، غنيمت.

دشروندي پته شي مخ لسوڅي

چي شوگير تپه نشتر شي

چي گيل بختل تور ه شي

بيا آدم جنت ته ور شي

چي د عقل سپاره وين شي

پوچ خدايان هله د بر شي

د وجود تور زيرون دي اود "زه يم" نوښتون دي

نوښتون كره دشروندي شه نوښت "زه يم" له پاڅون دي

يوغورڅي دي اباسين دي غرونه غرونه دي يونين دي

يوه هڅه دي سپوږمي ده يو يرغل دي ستور تيليز دي

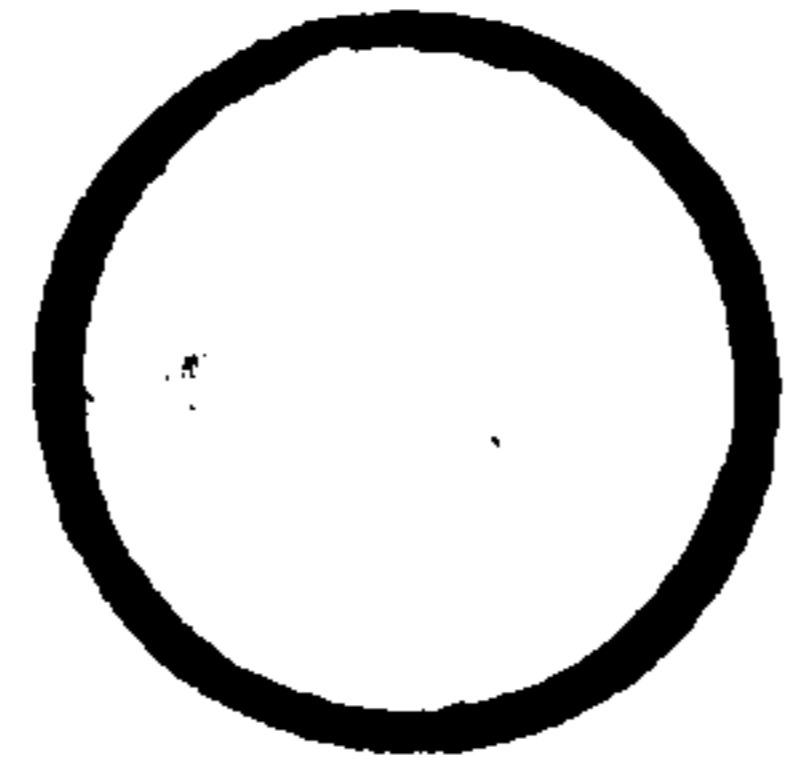
له تش شور لاس اوچت شوي اوس دهوره غوريز دي

ستا دتوري له تڪوره كائنات ټول سندريز دي

غره راغه دي له همته گل لمني گل مخيز دي

لادشروندي غرمه ده لري

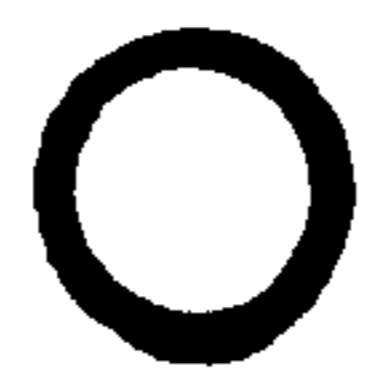
داخو اوس لاسوړ كهين دي

ڪه دٿر وند نقشونه ڊپردي
ته د واره ٿر وند ان ڇوري
نور ٿر وندون دي همه پلي
هم يو ته بي چي شهسوري
واره توکي يو پورنگ دي
ته لدرنگه سپرلي طور پي
دهوسي په سترگه د نند
هم باتور کسي د بسوري
د ذري په ځاندره نمر پي
په قطره سمندر سپوري
ته په ځمکه کي آسمان پي
په سڙو اوبو کي اوري
دلشي سره پياڅه پي
لاشه توره هم ٽکوري
چي راغونڊ شي موتي خاوري
ڪائنات شي چي ور خوري
د حجرو په ارونه کي
له ظاهر ليده څه نوري

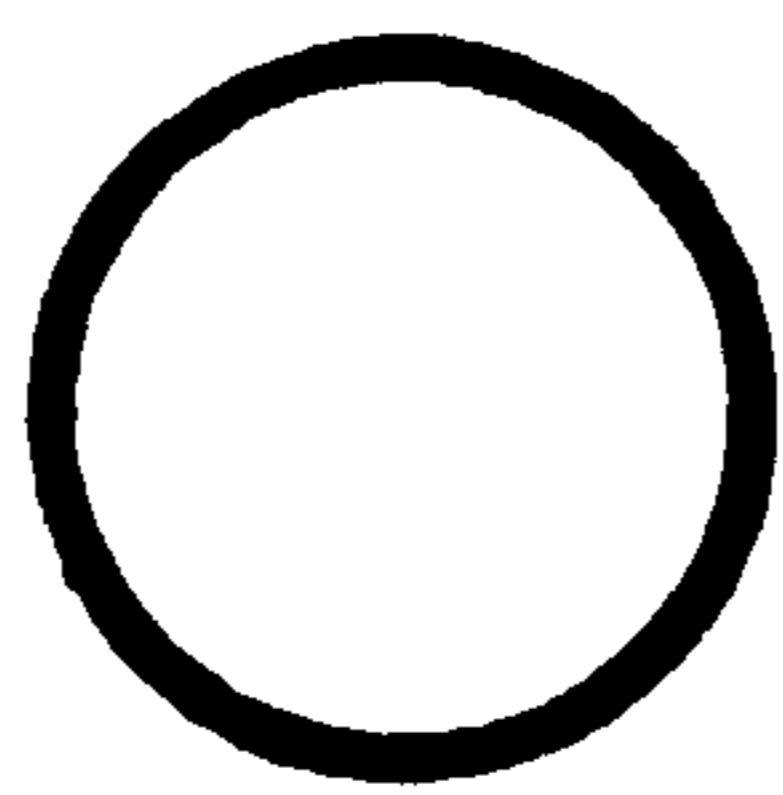
۱- پياڅه د شاتوڊک کي

نور کورونه په تاتنگ دي
ته هم سيال د خدای د کور پي

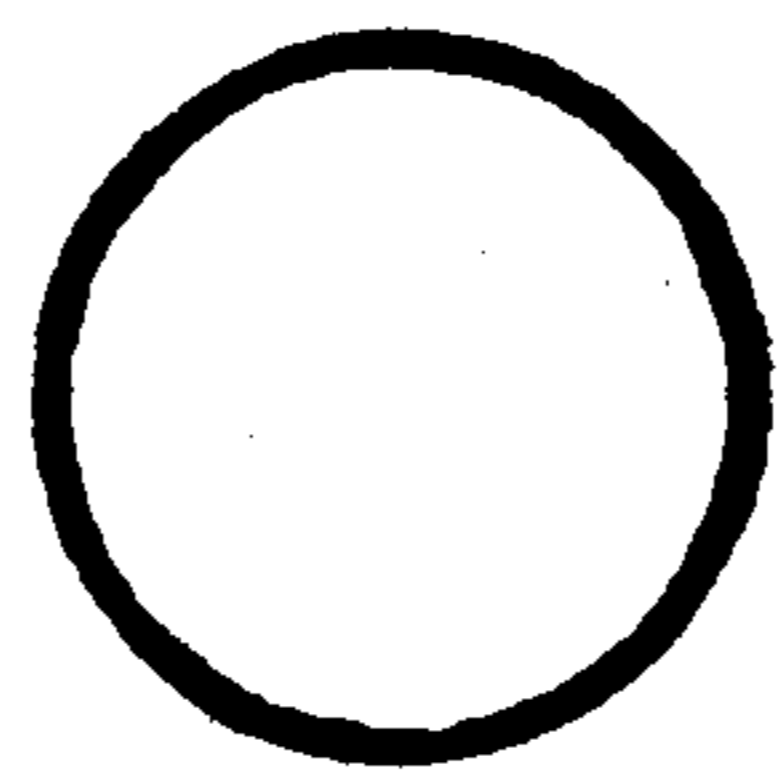

مفکورې به دېرې پوچ شي
ددې يو کليمې وړاندې

چې پي نن سندرې وايي
په صبا پي وايي سا ندې

په تونرکې نرغونه	دا د يوې او مشالونه
د سرهنگو شاه خلمو دی	د خولو وینو رانگونه
د شاه متو الامې يې	اسمانکه سنگرونه
کښېدی پي د کراو دي	ویر سپرلي شالینزارونه
د ناغوس تر کوشو کيو پي	شه علمونه، حکمتونه
په نهره د جنګر پز يې	خوري او کړي شولانونه
د عقلي مینو د رښه يې	هڅو بونه، تهذيبونه

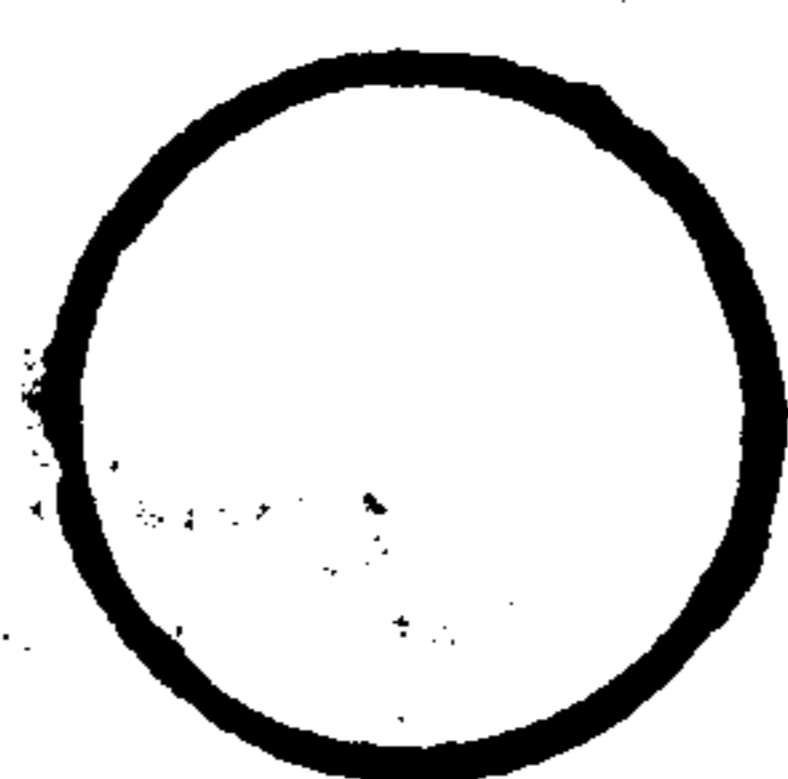

د خلي دنرکس غښ دی	پسرلي پي تانګه راتلی شي
په اړکه چاپېريال هم	انقلاب زرغونېدی شي
عکسونه پرکښو نه	مله د لارې ټولېدی شي

مېړه مل که د خښتن دی له خښتن مخکې کېدی شي
د تیرو ازغوله تخرگه نوی شروند را ستر کېدی شي

د فرعون له خپله درنده

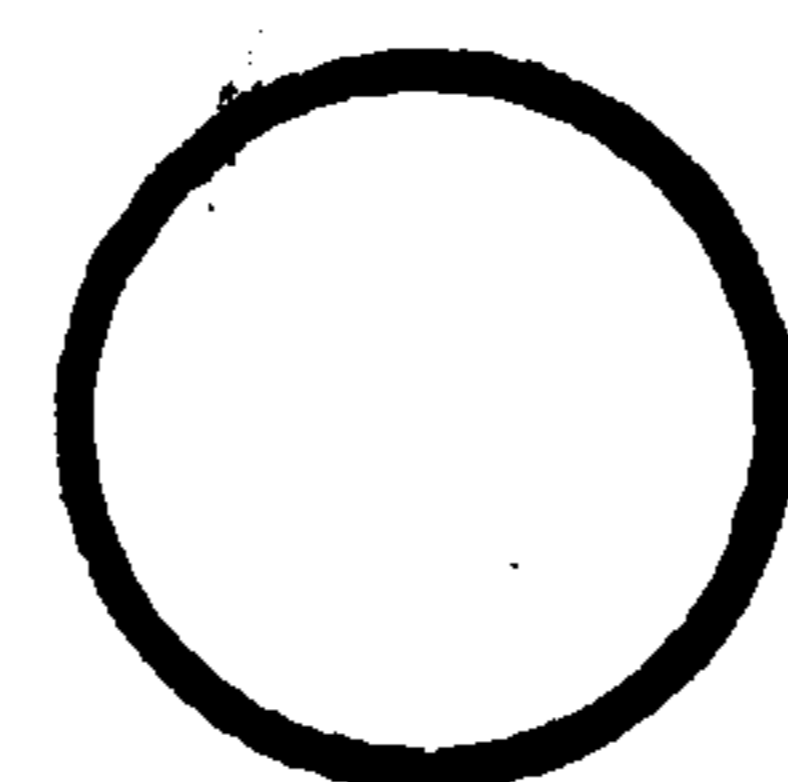
کلیان را پاشېدی شي

آدمزاد لا لښتیک دی لا دېر لږې له خپل دک دی
که په تومنه باتوران دی لا په چاروکې لوک دی
فلسفیان یې هلک فکره لا له زړه یې درک دی
په دې ویرلوی کائنات کې په یو حکمه، نمرتاوک دی
که خپلواکه دېر حاز بولي چې یې گوری لابل وک دی
د شپانه خاریې لانه زرده شرمخان دخپل کندوک دی
لا یې عقل دېر کچبه دی لا په دېر جهلونو کلک دی
د سربوره نفوتکو په لاسونو کې لیتزک دی

نر بېښا کیان یې په جوش کې

هغه شان په امبولک دی

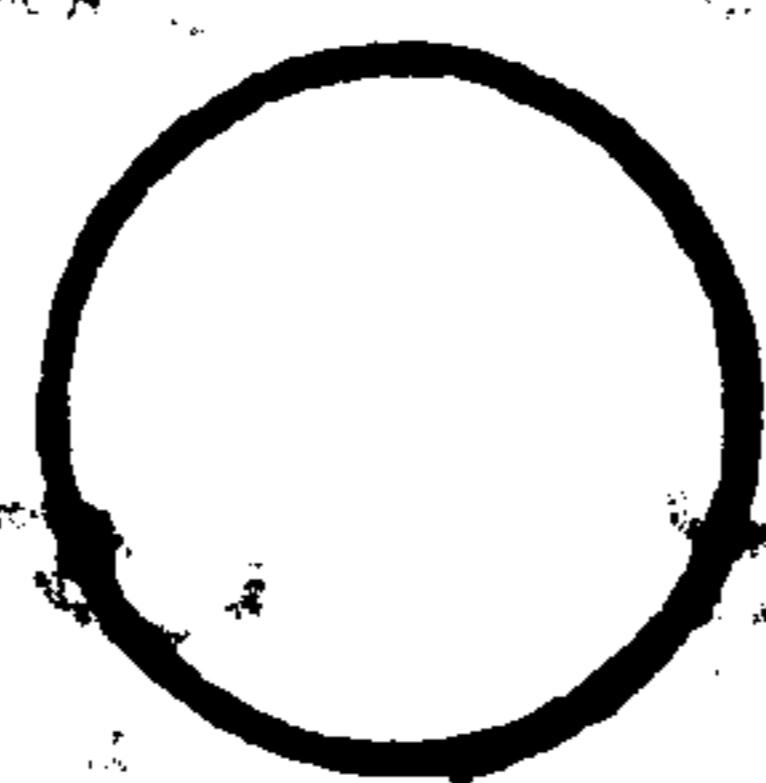

لا په سر یې فرعونان شته لا قارون شته، لاهامان شته
آدمزاد چې ریزکی دی لا دو چې دېر خدا یان شته
دولارې حکه نه شول چې پرې پت سلمان سلمان شته

لا په دار مسیحا خپږي لاند پاري مذهبیان شته
خلیلان شروشي کسږي د آذر لا لښکریان شته
هرنوبت ته کفر وایي لامخ تختی نرناریان شته
قلمونه په اور سوځي لا د علم غلیان شته
آدمتاله لا یو خوب دی لا د قام، خاورې بتان شته

سپېتوب ته لوکا منزل دی

لا د دوو پښو حیوان شته

وخت به اخلي، آدمزی چې

له خپل خانه آشنا کېږي

د خښتن او دخپل نره بیه

په اړیکو چې هر سپري

وخت به اخلي دا حیوان چې

د سړي په پښو پاڅېږي

وخت به اخلي پوچ خدایان چې

له برېږي، نسکو برېږي

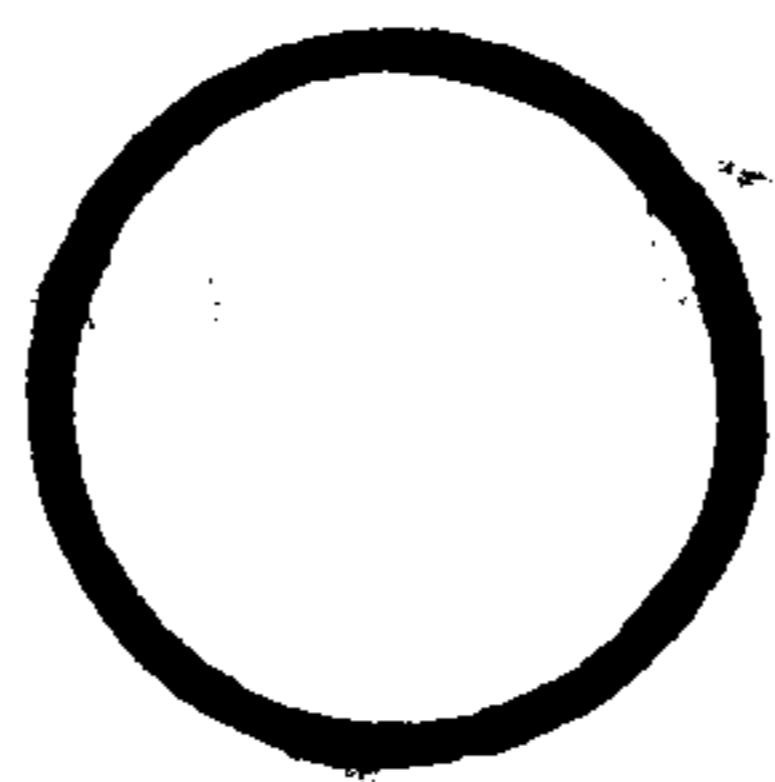
او د جهل کتابونه

د خندا توکي جوړېږي

وخت به اخلي کا مُناق چې

ستر آدم ته بیاتیتېږي

د آدم په پاڅېدو کې
 لاد د پېرو پېرو وځنډ دی
 د دې دوو پېرو څاروی ته
 لایه ختې کې لوی کولنډ دی

خوله ځانه بې خبریې	ته په بتول کائنات بریې
که سپی په تن بهریې	ملغلر ویې په زه یم
په ذری دننه غریې	په یو څاڅکی کې توپان یې
چې په جس شي نو سره زریې	بر سپرنه که لاک بنکاري
هر په "زه یم" ولجه کریې	ستا توبری توره دې "زه یم"
خود واره کاروان سریې	که ورستی راغلی کاروان کې
د بهر هستی په چریې	مینځ هستی ته دې پام نه دی
لاد نیم ځان روزن کریې	لانیچه آدم یې ځکه

انځاره کې حق ته تلیه!

دنا حقو انځور کریې

منکور وپوچو او خوشو

کوچنی کړې آدم زری دی

که یې ستر کتاب په لاس شي

د خښتن د برش سرې دی

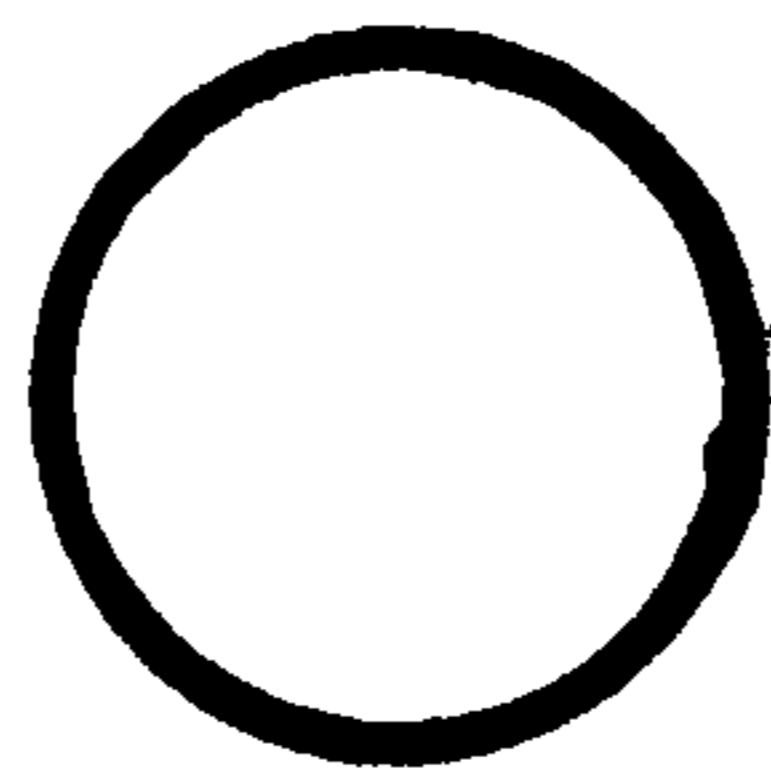

الکتاب په ادم نرونی

لارینودن آخرنی دی

که هر خوره لرغونی دی

خوهرنن کي صبانی دی

حق لا اوس هم ناویلی

که ویلی دندی دی

فرعونی دی په خمار کي

ناز پیره کلیمی دی

چرک پر پوتی سېلاب زوخی

نوح پلوی بی پیره دی

د کعبی سپایان جوت نه دی

آتیوان بیا په غدی دی

یومذهب دکته نه دی

دالیندی وارو بی ژی دی

خلق خبنتی دبتکور دی

خکه بنخا آذری دی

ناپوهی دهر وگری

په وگری په غدی دی

مفکورې پوچې نیمکړې
بکلیکونه، تیزندی دی

چې خوندي دې کړو روږه شه

چې دې و بازه خوندي شه

لاس په ظلم پورته شوی

بپورته شرقی په خپل تندي شه

د باتور و جس پی بایبل

چې د چتو و هندي شه

پوپا پاخي آدم و خوري

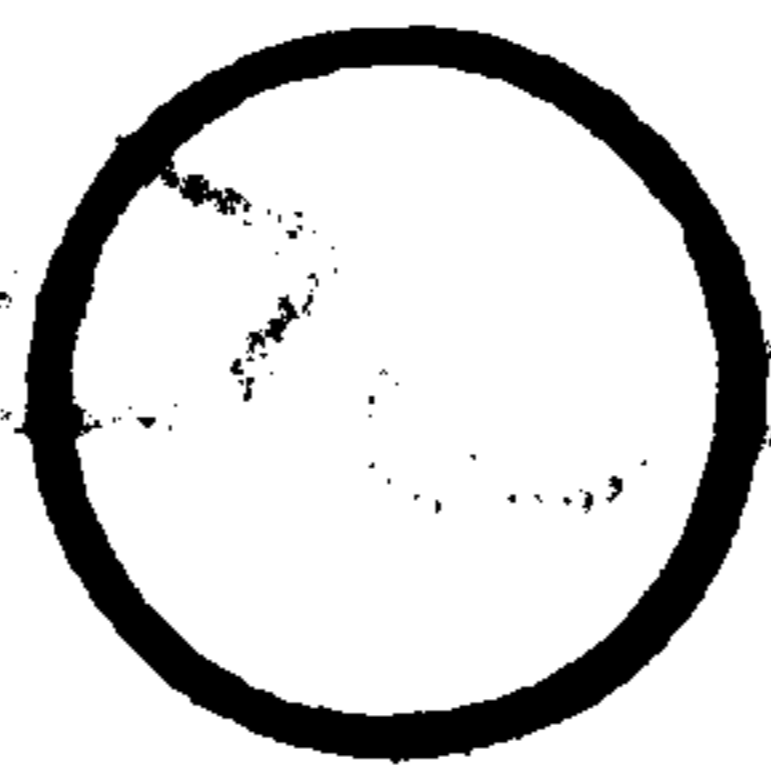
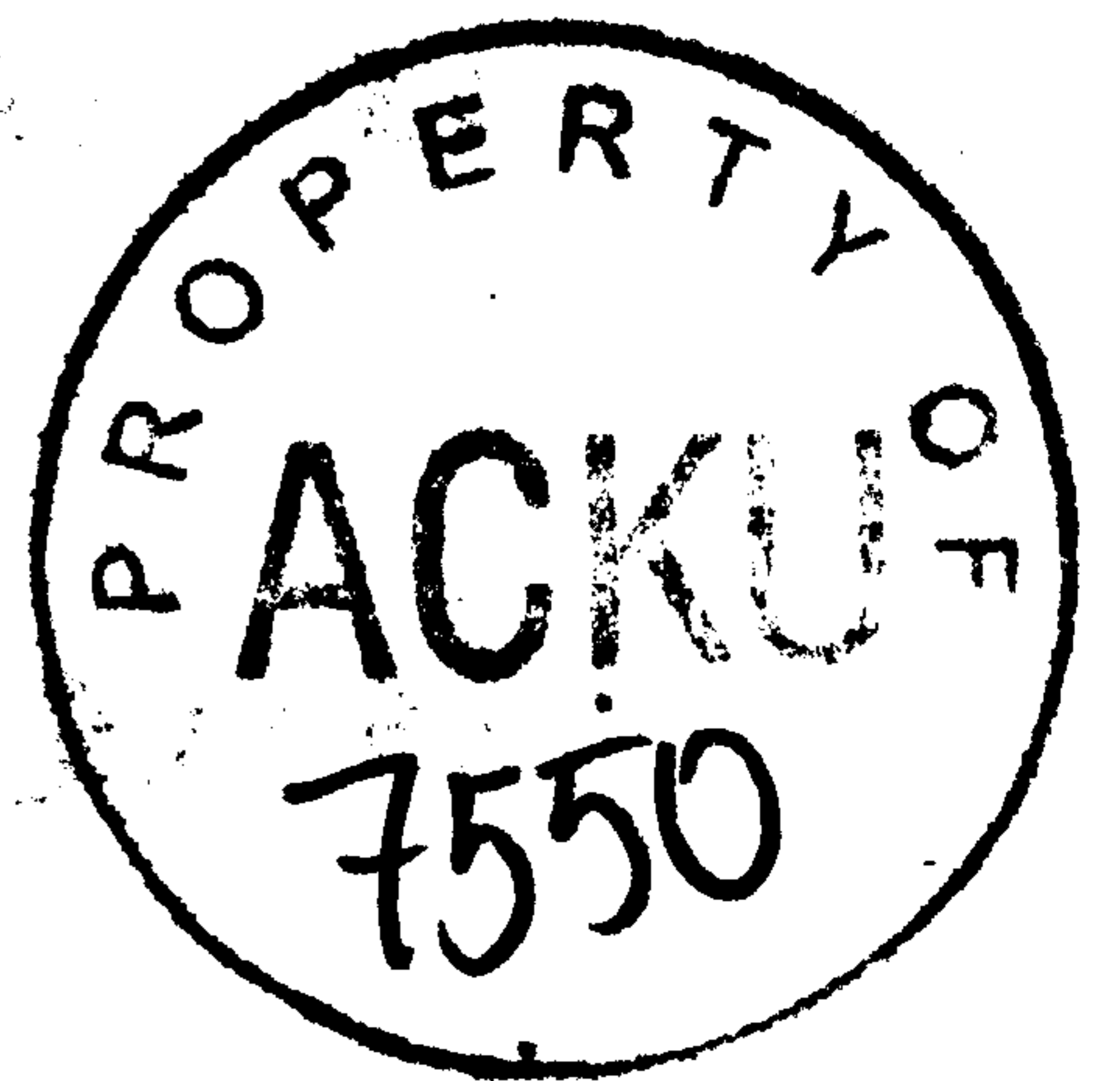
چې د پولو خای بندي شه

د خلیع پری ته وتی

د بتانو و هندي شه

چا تونگ د اسمان و خور

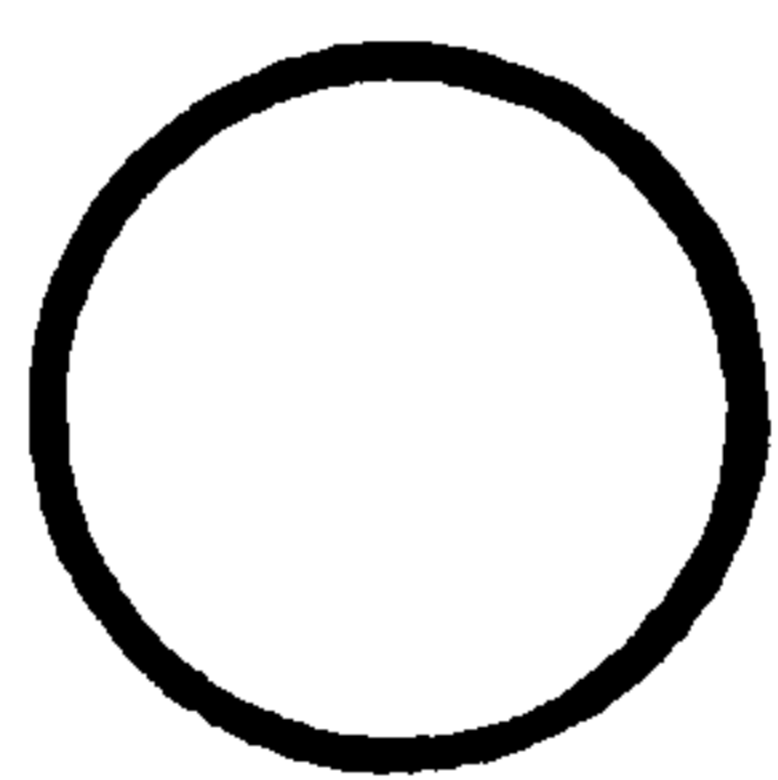
خوک پخلا په کړیندي شه

شوندانه ټول یو خانیز دی

که هر خومره گن رنگیر دی

مځ د ټولو په سيمو مځه
 که هر توكي بل مخين دى
 په يوبه په زير جبار وځي
 دارباب که زرتارين دى
 لارې لارې يوشه لاره
 نسل نسل يوشه تيلين دى
 ستور تيلين ستور تيلين کور
 کائنات يوشه کورين دى
 پدې دومره هک خاندري کې
 ځمکه ناشي غوندي څيز دى
 خو ځمک زى په شونى تياؤ
 دهمه شرونه د تو زين دى

په تنگومټ کير او کره
 شيش بيا واخله وپر جهان ته
 چي ذره په ولکه واخلي
 متي رابنه بيا سلمان ته
 ستا تقدير څه ځمکه نه ده
 لارې وباسه آسمان ته

له بېلې درياب ته واوړه
 له تنگي نه پلن دامن ته
 غورگمنه په لينده كسره
 بيا وركښيوزه ښخ كيان ته
 له سپرغودي ډېر شروند وگره
 لاس كره اوږد نمره وښان ته
 پوهه بوځه خيړكتيال له
 خيړكي راښنكه ايمان ته
 په نړۍ ورځور پدوځي
 گرځېدلى اوسه ځان ته

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**